

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1.1. Πρόλογος	8
1.2. Εισαγωγή	9
1.3. Περίληψη	10
1.4. Στόχοι μελέτης	11
1.5. Μεθοδολογία	12
2. Ανάλυση Περιοχής Μελέτης	13
2.1. Πολεοδομική Ανάλυση Περιοχής	13
2.2. Ρόλος Περιοχής Μελέτης	21
2.2.1. Θριάσιο Πεδίο - Αττική	21
2.2.2. Β. Ελευσίνα---Θριάσιο Πεδίο	27
3. Υπάρχουσα κατάσταση	32
3.1. Ιστορικά στοιχεία	32
3.2. Ανάγλυφο	37
3.3. Χλωρίδα- Πανίδα- Τοπίο	39
3.3.1. Χλωρίδα:	39
3.3.2. Πανίδα:	39
3.3.3. Τοπίο:	40
3.4. Οικονομία:	40
3.5. Δημογραφικά στοιχεία	42
3.6. Υδρολογία- Γεωλογία- Κλίμα	44
3.6.1. Υδρολογία	44
3.6.2. Γεωλογία	48
3.6.3. Κλίμα	55
3.7. Πολιτιστικά στοιχεία	58
3.8. Δίκτυα	60
4. Αξιολόγηση – Προτάσεις	61
4.1. Προβλήματα	61
4.1.1. Κυκλοφοριακό πρόβλημα	61
4.1.2. Περιβαλλοντικό πρόβλημα	62
4.1.3. Υποβάθμιση Θαλασσίου Μετώπου	71
4.1.4. Πολεοδομικό πρόβλημα	74
4.2. Δράσεις- Σενάρια	76
4.2.1.1. ΣΕΝΑΡΙΟ 1	76
4.2.1.2. ΣΕΝΑΡΙΟ 2	77
4.2.1.3. ΣΕΝΑΡΙΟ 3	77
4.2.1.4. ΣΕΝΑΡΙΟ 4	78
4.3. 3.3 Επιλογή σεναρίου	78
4.3.1. Ποσοτική επιλογή:	78
4.3.2. Ποιοτική επιλογή:	79
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	81
5.1. Στόχοι	81
5.2. Μέτρα	82

5.2.1.	Μέτρα Υποδομής :	82
5.2.2.	Μέτρα Περιβαλλοντικής δράσης	84
5.2.3.	Αναπτυξιακά μέτρα	85
5.2.4.	Κοινωνικά μέτρα	87
6.	Βιβλιογραφία:	89
7.	Παράρτημα :	90

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1: Θριάσιο Πεδίο	10
Εικόνα 2: Θριάσιο Πεδίο(Δήμοι και Κοινοότητες)	13
Εικόνα 3: Οδός Αδελφών Μουρίκη	19
Εικόνα 4,Εικόνα 5: λιμενικές εγκαταστάσεις, ενεργές βιομηχανίες	20
Εικόνα 6, Εικόνα 7: λιμενικές εγκαταστάσεις, χώρους περιπάτου	20
Εικόνα 8,Εικόνα 9: χώρους περιπάτου	20
Εικόνα 10,Εικόνα 11: χώρους πολιτισμού-περιπάτου	20
Εικόνα 12: Ανισόπεδη σιδ/κη γραμμή	21
Εικόνα 13: Άποψη αρχαιολογικού χώρου	22
Εικόνα 14: Ρωμαϊκή γέφυρα	30
Εικόνα 15: άποψη κόλπου Ελευσίνας	32
Εικόνα 16: άποψη αρχαιολογικού χώρου	33
Εικόνα 18, Εικόνα 19: παραδείγματα δρόμων	61
Εικόνα 20, Εικόνα 21: άποψη λιμανιού	72
Εικόνα 22: περιοχή ήδη δομημένη που όμως στο νέο Γ.Π.Σ. έχει οριστεί ως περιοχή εκπαίδευσης	74
Εικόνα 23, Εικόνα 24: κατακερματισμός πολεοδομικής ενότητας, κακής ποιότητας διαβάσης(Πλάτωνος&Αγάθου)	75
Εικόνα 25: Διαβάσεις	75
Εικόνα 26: Πλατεία Αγίου Κωνσταντίνου	90
Εικόνα 27: Λιμάνι	91
Εικόνα 28: Κρόνος	91
Εικόνα 29: Καμινάδες Τιάνα	92
Εικόνα 30: Καμινάδες Τιάνα, άποψη από παραλία	92
Εικόνα 31: Κρόνος, τα κτίρια που διατηρούνται	93
Εικόνα 32: Κρόνος, τα κτίρια που διατηρούνται	93
Εικόνα 33: Εγκαταστάσεις φορτοεκφόρτωσης εμπορευμάτων στο λιμάνι	94
Εικόνα 34, Εικόνα 35: Εγκαταλελειμμένα πλοία	94
Εικόνα 36, Εικόνα 37: Έργα αξιοποίησης στις παλαιές βιομηχανίες	95

Πίνακας Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Έκταση Δήμων και Κοινοτήτων Θριασίου	14
Διάγραμμα 2: Πλήρη λειτουργία βιομηχανιών	23
Διάγραμμα 3: Απασχολούμενοι - Άνεργοι	25
Διάγραμμα 4: Κατανομή χρήσεων στους Δήμους και τις Κοινοότητες του Θριασίου	26
Διάγραμμα 5: Δημογραφικά στοιχεία 4 τελευταίων απογραφών	27
Διάγραμμα 6: Έκταση Δήμων και Κοινοτήτων	28
Διάγραμμα 7: Νόμιμος πληθυσμός	43
Διάγραμμα 8	43
Διάγραμμα 9: Έτος ανά αριθμός επιχειρήσεων	44
Διάγραμμα 10: Κατανομή συχνότητας διεύθυνσης ανέμων (νηνεμία 38.49%)	55
Διάγραμμα 11: Κατανομή συχνότητας έντασης ανέμου ανά διεύθυνση	56
Διάγραμμα 12: Μέση, μέση μέγιστη και μέση ελάχιστη μηνιαία θερμοκρασία	56
Διάγραμμα 13: Μηνιαίο ύψος κατακρημνισμάτων.	57
Διάγραμμα 14: Μέσες μηνιαίες τιμές σχετικής υγρασίας περιόδου 1958-1999	57
Διάγραμμα 15: Ομβροθερμικό διάγραμμα Θριασίου Πεδίου	58
Διάγραμμα 16: Εξέλιξη NO ₂	65
Διάγραμμα 17: Εξέλιξη O ₃	66
Διάγραμμα 18: Εξέλιξη Pb	67
Διάγραμμα 19: Εξέλιξη SO ₂	68
Διάγραμμα 20: Εξέλιξη Υδρογονανθράκων	69
Διάγραμμα 21 Εξέλιξη Αιωρούμενων Σωματιδίων	70
Διάγραμμα 22	98
Διάγραμμα 23	98
Διάγραμμα 24	99

Διάγραμμα 25	100
Διάγραμμα 26	100

Πίνακας Πινάκων

Πίνακας 1: Κατηγορίες χρήσεων κτιρίων	24
Πίνακας 2: Απασχολούμενοι – Ανεργοί τελευταίων απογραφών	24
Πίνακας 3: Εκπαιδευτικά ιδρύματα Θριασίου	28
Πίνακας 4: Στοιχεία Έτους 2003	40
Πίνακας 5: Φυτική Παραγωγή:	41
Πίνακας 6: Ζωική Παραγωγή:	41
Πίνακας 7: Νόμιμος πληθυσμός	42
Πίνακας 8: Υδρολογικά και υδραυλικά χαρακτηριστικά υπολεκάνης απορροής του Σαρανταπόταμου κοντά στις εκβολές του. (πηγή: Αλεχουλί, 1997)	47
Πίνακας 9: Εκτίμηση στερεοπαροχής του Σαρανταπόταμου στην θέση μέτρησης κατόπιν της περιοχής μελέτης (πηγή: Αλεχουλί, 1997)	48
Πίνακας 10: Μέση, μέση μέγιστη και μέση ελάχιστη μηνιαία θερμοκρασία	56
Πίνακας 11 :Βιομηχανική δραστηριότητα – Αριθμός μονάδων	63
Πίνακας 12	96
Πίνακας 13	97
Πίνακας 14	97

1.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Πρόλογος

Η συνεχής αύξηση του πληθυσμού και η συγκέντρωση δραστηριοτήτων στο Πολεοδομικό Συγκρότημα της Πρωτεύουσας κατά τα μεταπολεμικά χρόνια εκφράστηκαν στο χώρο με τη συνεχή εξάπλωση του πολεοδομικού συγκροτήματος προς την περιφέρεια. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την κατάληψη μεγάλου μέρους του περιαστικού αλλά και του ευρύτερου χώρου της περιφέρειας του νομού Αττικής από χρήσεις και δραστηριότητες άμεσα ή έμμεσα σχετιζόμενες με τις αστικές λειτουργίες. Ως επακόλουθο όλων αυτών, τα όρια μεταξύ αστικού και περιαστικού χώρου γίνονται δυσδιάκριτα, οι περιαστικές περιοχές δεν έχουν σαφή χαρακτήρα (αστικό ή αγροτικό), και χαρακτηρίζονται από διάχυση και μείξη συχνά ασύμβατων χρήσεων, που οδηγεί όχι μόνο στην αλλοίωση και υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και στη κατασπατάληση χώρου, υποδομών και επενδύσεων. Στην περίπτωση της Αττικής το μοντέλο αυτό της οικιστικής ανάπτυξης ήταν ιδιαίτερα καταστροφικό λόγω των ραγδαίων ρυθμών ανάπτυξης της μεταπολεμικής κυρίως περιόδου.

Την τελευταία 20ετία, τα φαινόμενα αυτά παρουσιάζονται ιδιαίτερα έντονα στον περιαστικό χώρο του Μητροπολιτικού συγκροτήματος. Η εξάπλωση του συνεχούς αστικού ιστού τείνει να καταλάβει τον ευρύτερο περιαστικό χώρο της Αττικής, και πέρα από τα όρια του Λεκανοπεδίου. Το φαινόμενο αυτό παρουσιάζει μεγαλύτερη ένταση στην περιοχή των Μεσογείων, στο Θριάσιο Πεδίο και κατά μήκος των ακτών. Η ανάπτυξη αυτή έλκεται και υποβοηθείται από την ύπαρξη ή την προοπτική δημιουργίας μεγάλων εγκαταστάσεων υποδομής στην περιφέρεια της Αττικής (λιμάνια, νέο αεροδρόμιο, συγκοινωνιακοί άξονες), συγχρόνως όμως προκαλεί την ανάγκη δημιουργίας περαιτέρω νέων υποδομών για την εξυπηρέτησή της.

Από τις προσπάθειες για ρύθμιση των προβλημάτων αυτών θεσπίστηκαν διάφορα μέτρα χωροταξικού και πολεοδομικού χαρακτήρα από τα οποία τα σημαντικότερα ήταν:

- Το π.δ. του 1979. το οποίο καθιερώνει για πρώτη φορά γενική, κατά κανόνα αρτιότητα στα 20 στρέμματα και ουσιαστικά απαγόρευσε την κατάτμηση.
- Το π.δ. 791/1981 για τον καθορισμό χώρων υποδοχής βιομηχανιών στην Αττική με συνημμένα διαγράμματα για πρώτη φορά.

- Τον βασικό πολεοδομικό νόμο 1337/1983 με πρόβλεψη για έκδοση Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (Γ.Π.Σ.) και Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), που λειτουργούν συμπληρωματικά, καθώς και τα εκτελεστικά του διατάγματα π.χ. για την εκτός σχεδίου δόμηση.
- Το π.δ. 84/1984 για τις επιτρεπόμενες βιομηχανικές/ βιοτεχνικές χρήσεις στην Αττική.
- Επίσης το Ν. 1515 / 85 για το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας, ο οποίος καθόρισε τους βασικούς στόχους ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής της Πρωτεύουσας

Το πλέγμα των μέτρων αυτών οδηγεί σταδιακά σε πιο ορθολογική προσέγγιση συνολικού σχεδιασμού του αστικού και του περιαστικού χώρου.

Ο περιαστικός χώρος οργανώνεται με την οριοθέτηση των Ζωνών που μπορούν να αναπτυχθούν οικιστικά, με τον καθορισμό ενός δικτύου παραγωγικών ζωνών και με την προστασία και διαφύλαξη των υπόλοιπων εκτάσεων οι οποίες αποτελούν το ζωτικό ελεύθερο χώρο που απαιτείται για τη διαβίωση της ευρύτερης μητροπολιτικής περιοχής, καθώς και ένα απόθεμα γης για το μέλλον. Παρά ταύτα οι πιέσεις για οικιστική ανάπτυξη και για εξεύρεση χώρων επιχειρηματικών - βιοτεχνικών αναιρούν τις προσπάθειες για συνεπή πολεοδομικό σχεδιασμό.

1.2.Εισαγωγή

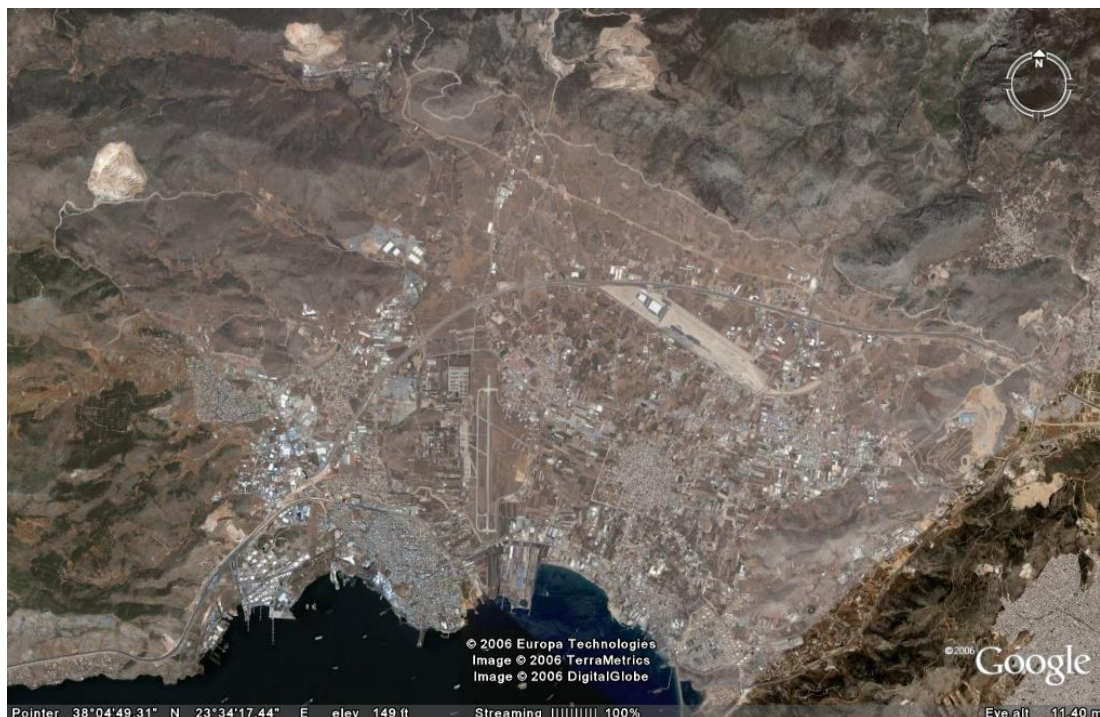
Το Θριάσιο Πεδίο αποτελεί τμήμα της Νομαρχιακής Δυτικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής. Περιλαμβάνει τους δήμους Ελευσίνας, Ασπροπύργου, Μάνδρας και την κοινότητα Μαγούλας. Έχει πληθυσμό 80.000 κατοίκους περίπου και σημαντική συγκέντρωση μεταποιητικών δραστηριοτήτων και logistics.

Η απουσία οικιστικής πολιτικής στο Θριάσιο έχει οδηγήσει στην ανισόρροπη ανάπτυξη των οικισμών. Η πόλη της Ελευσίνας βρίσκεται ανάμεσα σε δύο βιομηχανικές περιοχές και αντί να αναπτύσσεται, όπως είναι φυσικό κατά μήκος της παραλίας, έχει επιμήκη ανάπτυξη, κάθετα προς την ακτογραμμή. Η πόλη αναπτύσσεται βάσει του ιπποδάμειου πολεοδομικού συστήματος αλλά λόγω των πολλών οικονομικών δυσκολιών των κατοίκων, υπάρχει μεγάλος αριθμός αυθαίρετων κτισμάτων.

Από τα τέλη του 18ου αιώνα η Δυτική Αττική είναι συνυφασμένη με την ιστορία της ανάπτυξης του βιομηχανικού τομέα στην Ελλάδα. Στο Θριάσιο Πεδίο βρίσκονται μερικές από τις πιο σύγχρονες βιομηχανικές μονάδες της χώρας μας με τεράστιο οικονομικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον.

Η Ελευσίνα αποτελεί το κέντρο του Θριασίου: συγκεντρώνει την πλειονότητα των βιομηχανιών, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και τις σημαντικότερες διοικητικές υπηρεσίες. Εκεί στεγάζεται η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δυτικής Αττικής, το Ειρηνοδικείο, το Υποθηκοφυλακείο, το Δημαρχείο, το Λιμεναρχείο, ο Οργανισμός Λιμένος Ελευσίνος, το Τελωνείο, οι υπηρεσίες της Περιφέρειας για το νομό Δυτικής Αττικής, ο Ο.Α.Ε.Δ., το Αρχαιολογικό Μουσείο και η Εφορία

Αρχαιοτήτων. Επίσης στην Ελευσίνα βρίσκεται το λιμάνι, ένα από τα αρχαιότερα της Ευρώπης (περίπου από το 500 π.χ.) και το μόνο αμιγώς εμπορικό. Στα διοικητικά της όρια εντάσσεται επίσης το στρατιωτικό αεροδρόμιο καθώς και ένας από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας. Από απόψεως συγκοινωνιακών δικτύων διαθέτει 2 εθνικές οδούς, την Αττική οδό, τις γραμμές του Προαστιακού σιδηροδρόμου και τις παλαιές εγκαταλελειμμένες σιδηροδρομικές γραμμές.

Εικόνα 1: Θριάσιο Πεδίο

Δυστυχώς στην Ελευσίνα υπάρχει άναρχη και ανάμικτη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων. Κατοικία, βιομηχανία, λιμενικές εγκαταστάσεις και άλλες χρήσεις συνυπάρχουν ενώ η διαμπερής κυκλοφορία καθώς και ο τεμαχισμός της πόλης από την εθνική οδό και τις σιδηροδρομικές γραμμές, επιβαρύνει ακόμα περισσότερο την πόλη.

Η Ελευσίνα είναι μια σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία: εκτός από τους Αρβανίτες που η παρουσία τους χρονολογείται από τον 14ο αιώνα, τον 20ο αιώνα εγκαταστάθηκε μεγάλος αριθμός προσφύγων και μεταναστών (Μικρασιάτες, Πελοποννήσιοι, Κρήτες, Ηπειρώτες, Ρωσσοπόντιοι κ.α.) που εντάχθηκαν αρμονικά στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή της περιοχής και που με τους συλλόγους και εκδηλώσεις τους διαφυλάττουν τα ήθη και τα έθιμα τους.

1.3.Περίληψη

Αρχικά αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους είναι σημαντικό το Θριάσιο πεδίο για την Αττική. Μια βιομηχανική περιοχή με ιδιαίτερα αξιόλογη ιστορία, η οποία σήμερα συγκεντρώνει από τις σημαντικότερες βιομηχανίες της χώρας μας στο χάλυβα, τα πετρελαιοειδή και το τσιμέντο. Αυτό έχει και ως αποτέλεσμα να έχει

και αυξημένες θέσεις εργασίας. Ειδικότερα στο Θριάσιο τονίζεται ο ρόλος της Ελευσίνας η οποία συγκεντρώνει τα στοιχεία μητροπολιτικού κέντρου.

Στην ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης έχουν συγκεντρωθεί στοιχεία για την Ελευσίνα αλλά και για όλη την περιοχή του Θριασίου. Τα στοιχεία αυτά αφορούν την πλούσια ιστορία αυτής της περιοχής, το ανάγλυφο της, το κλίμα, τα υδρολογικά, δημογραφικά στοιχεία αλλά και τα πολιτιστικά. Αυτά μαζί με την πολεοδομική ανάλυση της περιοχής αποτελούν την αρχή για την κατανόηση και αξιολόγηση των προβλημάτων.

Μέσα από τον χωρισμό των προβλημάτων σε τέσσερις βασικούς τομείς :κυκλοφορικά, περιβαλλοντικά, υποβάθμιση θαλασσιού μετώπου και πολεοδομικά, γίνεται η επιλογή κάποιων δράσεων που θα μας βοηθήσουν στην επίτευξη των στόχων μας για την περιοχή αλλά και η συγγραφή των σεναρίων.

Μετά από ποσοτική αλλά και από ποιοτική επιλογή το σενάριο το οποίο θα υιοθετηθεί είναι αυτό που ικανοποιεί όσο περισσότερο γίνεται τις δράσεις μας. Σύμφωνα με αυτό γίνεται και η επιλογή των στόχων μας αλλά και των μέτρων τα οποία τελικά προτείνονται για υλοποίηση.

1.4. Στόχοι μελέτης

Η συλλογή και ανάλυση πολεοδομικών ,περιβαλλοντικών, κοινωνικών και πληθυσμιακών στοιχείων αποτελεί αρχικό στόχο αυτής της εργασίας. Με τα στοιχεία που έχουν συλλεγεί καθώς και με την επιτόπια έρευνα που έγινε, μπορεί να γίνει η περιγραφή της πολεοδομικής και κυκλοφοριακής κατάστασης της Ελευσίνας.

Η πόλη της Ελευσίνας παρουσιάζει ένα πρόσωπο αφιλόξενο και προς του επισκέπτες αλλά κυρίως προς τους κατοίκους αφού την χαρακτηρίζει το χαμηλό επίπεδο ζωής. Αποτελεί επίσης ένα κυκλοφοριακό προπύργιο ανάμεσα στην Αττική και στην Πελοπόννησο. Στην προσπάθεια εντοπισμού και ελαχιστοποίησης των αποτελεσμάτων που προκαλούνται από αυτά γίνεται έλεγχος των χρήσεων γης καθώς και διερεύνηση των προβλημάτων στο οδικό δίκτυο.

Σημαντικό στόχο αυτής της διπλωματικής αποτελεί ο προσδιορισμός και η πρόταση μέτρων για το μείζον περιβαλλοντικό πρόβλημα της περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό συλλέχθηκαν στοιχεία και αναλύθηκαν και απεικονίζεται η περιβαλλοντική εικόνα της πόλης.

Στόχος αυτής της εργασίας είναι να εντοπιστούν τα σημαντικότερα προβλήματα της Ελευσίνας και να προταθούν πραγματοποιήσιμες λύσεις που να βελτιώνουν την ζωή των κατοίκων, να βοηθούν στην περαιτέρω βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής αυτής καθώς και την αισθητική ανάπτυξη της πόλης.

Η περίπτωση του Θριασίου και ιδιαίτερα της Ελευσίνας έχει μελετηθεί και έχουν προταθεί λύσεις από παλαιότερες μελέτες. Όμως αυτά έγιναν κυρίως για το νότιο κομμάτι της όπως φαίνεται και στον χάρτη 1 και συνεπώς τα περισσότερα έργα

προβλέπονται για την περιοχή αυτή. Σε αυτή την εργασία δίνεται βαρύτητα στο κεντρικό κομμάτι της πόλης όπως παρουσιάζεται και στο τον χάρτη 3.

1.5.Μεθοδολογία

Η διπλωματική αυτή με τίτλο «Προτάσεις ανάπλασης κεντρικών περιοχών της Ελευσίνας» για να επιτεύξει τους στόχους που προαναφέραμε κρίθηκε σκόπιμο να μελετήσει την περιοχή αρχικά στο σύνολο της και σε πιο συγκεκριμένα κομμάτια στην πορεία. Αυτός είναι ο λόγος υπάρχει και αυτή η διάρθρωση της εργασίας:

- Προσδιορισμός ταυτότητας περιοχής: Θριάσιο Πεδίο ως προς τη Αττική και Ελευσίνα ως προς το Θριάσιο
- Μελέτη υπάρχουσας κατάστασης: Ιστορικά στοιχεία, Ανάγλυφο, Χλωρίδα – Πανίδα – Τοπίο, Οικονομία, Δημογραφικά στοιχεία, Υδρολογία – Γεωλογία – Κλίμα, Πολιτιστικά στοιχεία, Δίκτυα
- Αξιολόγηση προβλημάτων
- Προτάσεις σεναρίων – επιλογή σεναρίων
- Συμπεράσματα: Στόχοι – Μέτρα

2.

Ανάλυση Περιοχής Μελέτης

2.1. Πολεοδομική Ανάλυση Περιοχής

Η Ελευσίνα παίζει το ρόλο μητροπολιτικού κέντρου για το Θριάσιο. Αποτελεί πόλο συγκέντρωσης διοικητικών υπηρεσιών, καταστημάτων και πληθυσμού. Μέχρι την τελευταία απογραφή είχε τον περισσότερο πληθυσμό και σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό βιομηχανιών από όλους τους δήμους του Θριάσιου. Βρίσκεται σε κομβικό σημείο για την σύνδεση της πρωτεύουσας και του λεκανοπεδίου με την Πελοπόννησο. Βρίσκεται στην πεδιάδα του Θριασίου, 20 χλμ. από την Αθήνα και διασχίζεται από την εθνική οδό Αθηνών-Κορίνθου, τη σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών - Πατρών και την Αττική Οδό, διαθέτει εμπορικό λιμάνι και στρατιωτικό αεροδρόμιο. Είναι η έδρα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης της Δυτικής Αττικής.

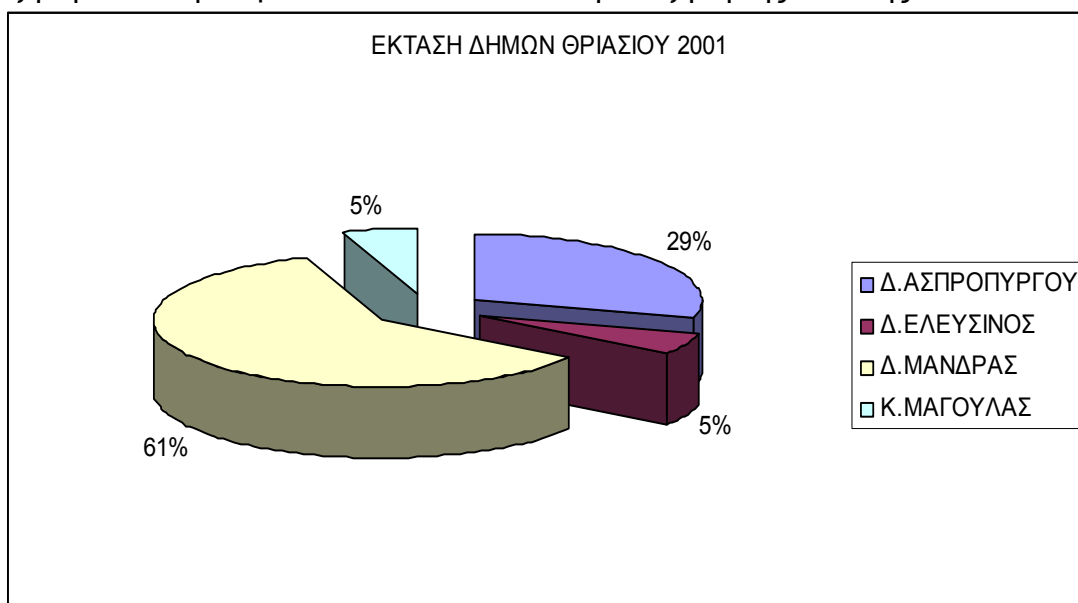

Εικόνα 2: Θριάσιο Πεδίο(Δήμοι και Κοινότητες)

Περιβάλλεται από τους δήμους Μάνδρας, Ασπροπύργου και από τη κοινότητα Μαγούλας(χάρτης 1), περιοχές με έντονη βιομηχανική δραστηριότητα που εξαρτώνται πολεοδομικά και διοικητικά από την Ελευσίνα. Από πολεοδομικής απόψεως, λόγω του τρόπου ανάπτυξης του αστικού ιστού, και διοικητικά λόγω των υπηρεσιών που εδρεύουν σε αυτήν. Η Ελευσίνα (χάρτης 2) παρόλο που αποτελεί μόνο το 5% της έκτασης του Θριασίου πεδίου θεωρείται ανέκαθεν το κέντρο του. Εκτός από την έντονη βιομηχανική δραστηριότητα, διέθετε πάντα οικιστικό ιστό και τον περισσότερο πληθυσμό.

Ο δήμος Ελευσίνας χαρακτηρίζεται ως δυναμικός και αυτό φαίνεται και από την αύξηση του πληθυσμού του αλλά και από την αύξηση της έκτασης του.

Διάγραμμα 1: Έκταση Δήμων και Κοινοτήτων Θριασίου

Η μελέτη με τίτλο «Πολεοδομική Οργάνωση Θριασίου Πεδίου» η οποία είχε ως βασικό αντικείμενο την αναθεώρηση των Γ.Π.Σ. των Ο.Τ.Α. ΘΡΙΑΣΙΟΥ ΠΕΔΙΟΥ, ανατέθηκε αρχικά το 1989 από τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δήμων και Κοινοτήτων Θριασίου Πεδίου στο γραφείο αρχιτεκτονικών πολεοδομικών μελετών Δ.Σταματιάδη.

Η Α' φάση των εργασιών, παραδόθηκε το 1994 και αφορούσε ολοκληρωμένη πολεοδομική μελέτη και πρόταση αναθεώρησης του εγκεκριμένου Γ.Π.Σ. η οποία εκτεινόταν στα διοικητικά όρια των ΟΤΑ Θριασίου Πεδίου σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νομοθετικό διάταγμα 1337/83. Η υποβληθείσα μελέτη συνοδευόταν από επιμέρους εργασίες και έρευνες αναγκαίες για την τεκμηρίωση των προτάσεων των Ο.Τ.Α.

Αποτέλεσμα της Α' ΦΑΣΗΣ ήταν η επίτευξη σημαντικών στόχων όπως:

- Η έκδοση σχετικών αποφάσεων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., που αφορούσαν την αναθεώρηση των Γ.Π.Σ., με τα οποία τροποποιήθηκαν οι χρήσεις γης, καθορίστηκαν νέες περιοχές επέκτασης α' κατοικίας και παραγωγικών δραστηριοτήτων, όροι και περιορισμοί δόμησης κ.λ.π. Ακολούθησε η ένταξη πολλών περιοχών στο σχέδιο πόλης σε εφαρμογή των Γ. Π.Σ.

- Χωροθέτηση για πρώτη φορά Κέντρου Βιολογικού Καθαρισμού Θριασίου Πεδίου σε κοινά αποδεκτή θέση (ανατολικά της Χαλυβουργικής που όμως έχει προσβληθεί στο ΣτΕ)
- Χαρακτηρισμός του στρατοπέδου των Λ.Ο.Κ. Ασπροπύργου σε χώρο άθλησης.
- Παράκαμψη της Παλαιάς Εθνικής Οδού Αθηνών - Θηβών πίσω από τα λατομεία Σκαλιστήρι στη ΜΑΝΔΡΑ.
- Προώθηση βασικών κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, όπως οι τρεις ανισόπεδοι κόμβοι επί της Νέας Εθνικής Οδού Αθηνών - Κορίνθου (Παραδείσου Ελευσίνας - Λουζιτάνια Ασπροπύργου) , και ΕΛ.ΠΕ. καθώς και η έγκριση πρότασης για την δημιουργία τοπικής αρτηρίας για την σύνδεση της πόλης της Ελευσίνας με το Θριάσιο Νοσοκομείο μέσω της περιοχής ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΤΑΜΟΥ κ.λ.π.

Όμως πολλές από τις προτάσεις που εμπεριέχονταν στις αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων, είτε δεν έγιναν αποδεκτές, είτε δεν υλοποιήθηκαν μέχρι σήμερα για ανεξήγητου ς λόγους.

Μετά την έγκριση του νόμου 2508/79 άρχισε η Β' φάση, η οποία εκπονήθηκε την περίοδο Δεκέμβριος 1998 έως Δεκέμβριος 2001, στο πλαίσιο του νέου οικιστικού νόμου, με τους παρακάτω βασικούς στόχους:

1. Τον ενιαίο και τεκμηριωμένο πολεοδομικό σχεδιασμό και προγραμματισμό των έργων της ευρύτερης περιοχής Θριασίου στο πλαίσιο του νέου νόμου.
2. Τη «βιώσιμη ανάπτυξη» των Ο.Τ.Α. σε συνδυασμό με την προστασία του περιβάλλοντος.
3. Τη διασφάλιση θέσεων εργασίας και άνετων και ασφαλών συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων.

Η ενιαία οριστική πρόταση για ολόκληρο το Θριάσιο Πεδίο έχει ως έτος-στόχο το 2020.

Για τη βέλτιστη τεκμηρίωση των προτάσεων της μελέτης, ανατέθηκαν στον μελετητή, από τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δήμων και Κοινοτήτων Θριασίου Πεδίου, οι παρακάτω ειδικές εργασίες και έρευνες:

- Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας όλων των νέων περιοχών επέκτασης, σε έκταση 45.000 στρ. που προτείνονται με την αναθεώρηση των Γ.Π.Σ., (έγκριση ΥΠΕΧΩΔΕ ΔΟΚΚ - ΤΜΗΜΑ Γ α.Π. 46683/113γ της 31-7-2001).
- Ενημέρωση έρευνας βιομηχανικής-βιοτεχνικής δραστηριότητας και λοιπών επαγγελματικών εγκαταστάσεων στην ευρύτερη περιοχή (τελική συνολική καταγραφή περίπου 3200 μονάδων).
- Δημιουργία ψηφιακού υποβάθρου καθώς και καταγραφή- χαρτογράφηση των διοικητικών ορίων των Ο.Τ.Α. σε συνεργασία με τις Τεχνικές Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής και τις Τεχνικές Υπηρεσίες των Δήμων.
- Χαρτογράφηση της πληθυσμιακής πυκνότητας ανά απογραφικό Ο.Τ. από στοιχεία της απογραφής ΕΣΥΕ 1991.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Θριασίου Πεδίου ανέλαβε τον συντονισμό των σχετικών προτάσεων, καθώς και

την έγκριση των γενικών θέσεων της μελέτης σε διαδημοτικά θέματα με κατευθύνσεις όπως:

- Αναβάθμιση ακτογραμμής, λίμνης Κουμουνδούρου, και γενικότερα ανάδειξη, προστασία κόλπου ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ.
- Αποτελεσματικά μέτρα προστασίας ορεινών και ημιορεινών όγκων, τοπίου, δασών και δασικών εκτάσεων (λατομεία, αυθαίρετη δόμηση κ.λ.π.).
- Σταδιακή απομάκρυνση όλων των στρατιωτικών εγκαταστάσεων από την περιοχή και ιδιαίτερα του στρατιωτικού ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ λόγω του ότι βρίσκεται σε «απόσταση αναπνοής» από τις αναπτυσσόμενες περιοχές. Παραμονή των εγκαταστάσεων μεταφοράς προσωπικού, πυροσβεστικών αεροσκαφών κ.λ.π. και εξασφάλιση διαθέσιμων χώρων για πράσινο, αναψυχή, αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις διαδημοτικού χαρακτήρα.
- Ενίσχυση και διεύρυνση των υφιστάμενων χώρων αστικού πρασίνου με δημιουργία νέων ζωνών προστασίας – ζωνών πρασίνου μεταξύ περιοχών κατοικίας και παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- Υλοποίηση σχεδιασμού και αξιοποίηση του δικτύου φυσικού αερίου στο πρόγραμμα αναβάθμισης του περιβάλλοντος.
- Υπερτοπικό δίκτυο μεταφορών (οδικό, σιδηροδρομικό, προ αστικού τρένου) και διαδημοτικοί σταθμοί Ο.Σ.Ε.
- Κατασκευή την επόμενη πενταετία ολόκληρου του δικτύου αποχέτευσης (πρωτογενές - δευτερογενές - τριτογενές) ακαθάρτων (αστικά λύματα και βιομηχανικά απόβλητα).
- Καθορισμός μέτρων ασφάλειας, διεξόδων διαφυγής, μέτρων έκτακτης ανάγκης, προστασίας από βιομηχανικά ατυχήματα κ.λ.π. με αυστηρή τήρηση του νόμου, της οδηγίας SEVEZO II, των αναθεωρημένων ΣΑΤΑΜΕ (Θριασίου και εξωτερικών χώρων βιομηχανιών), ιδιαίτερα στις περιοχές βαριάς βιομηχανίας (ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΕΙΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, ΠΕΤΡΟΛΑ, ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ, ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΥΨ -ΤΙΤΑΝ (Καμάρι) κ.λ.π.)
- Απομάκρυνση όλων των οχλουσών παραγωγικών δραστηριοτήτων και υψηλού κινδύνου, σε απόσταση ασφαλείας από τον Αστικό Ιστό.
- Μέτρα διαφύλαξης της ιστορικής φυσιογνωμίας Θριασίου με προστασία και ανάδειξη όλων των αρχαιολογικών χώρων, της Ιεράς Οδού, των αξιόλογων διατηρητέων βιομηχανικών κτιρίων, παραδοσιακών οικισμών και κτιρίων κ.λ. π.
- Πρόταση για τον καθορισμό της Ελευσίνας ως διοικητικού - πολιτιστικού κέντρου της Δυτικής Απικής (Σύμφωνα με το ισχύον Ρ.Σ.Α. - Ν 1515/85, η Ελευσίνα και ο Ασπρόπυργος καθορίζονται ως κέντρα Δήμου με υπερτοπική σημασία, ενώ ως κέντρο της χωροταξικής υποενοότητας Δυτικής Απικής καθορίζονται τα Μέγαρα).
- Εξασφάλιση την επόμενη 5ετία όλων των αναγκαίων υποδομών, μελετών και πόρων για δραστηριότητες υπερτοπικής εμβέλειας όπως:

- Θριάσιο Νοσοκομείο στη Μαγούλα, χώροι στάθμευσης, πρασίνου κ.λ.π.
- Εκθεσιακό κέντρο στον Ασπρόπυργο
- Σιδηροδρομικός -επιβατικός σταθμός Ο.Σ.Ε. Θριασίου στην Μαγούλα
- Εμπορικός σιδηροδρομικός σταθμός Ο.Σ.Ε. στον Ασπρόπυργο
- Θριάσιο Νεκροταφείο βόρεια του αεροδρομίου Ελευσίνος
- Νέο Λιμάνι στην Ελευσίνα
- Χώροι αναψυχής - άθλησης στα λατομεία και την περιοχή εργοστασίου ΤΙΤΑΝ στην Ελευσίνα (το οποίο επιβάλλεται να απομακρυνθεί).

- Χώροι πολιτιστικών εγκαταστάσεων νέου αρχαιολογικού μουσείου Ελευσίνας, χώροι στάθμευσης - πρασίνου σε συνδυασμό με την ανάδειξη και επέκταση του αρχαιολογικού χώρου.
- Βιοτεχνικό πάρκο (ΒΕΠΕ) στην περιοχή Καλυμπάκι – Βαμβακιά Ελευσίνας για την μετεγκατάσταση επαγγελματοβιοτεχνών - συνεργείων από τον αστικό ιστό.
- Υπογειοποίηση από τον Ο.Σ.Ε. της υφιστάμενης σιδηροδρομικής γραμμής στην Ελευσίνα, και μετατροπής της σε προαστιακό μετρό και διάθεση του υπέργειου χώρου στον Δήμο. Η γραμμή να εξυπηρετήσει με πυκνές στάσεις την σύνδεση Μεγάρων - Νέας Περάμου - Ελευσίνας - Ασπροπύργου με το συκοινωνιακό. Κέντρο Αχαρνών (Σ.Κ.Α.).
- Σταδιακή υλοποίηση του έργου της Νέας Εθνικής Οδού Αθηνών-Θηβών (Α' ΦΑΣΗ σύνδεση Απικής Οδού με Ν.Ε.Ο.Α.Κ.)
- Διάθεση του χώρου απορριμμάτων Άνω Λιοσίων - Ασπροπύργου στην αποκλειστική διαχείριση των απορριμμάτων Ο.Τ.Α. Θριασίου Πεδίου (και όχι όλου του Λεκανοπεδίου Αθηνών)

Οι χρήσεις γης στην πόλη της Ελευσίνας μέχρι την αναθεώρηση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου το 2005 ήταν ανάμικτες και άναρχες. Λόγω των πολλών αυθαίρετων κτισμάτων δεν τηρείται πλήρως ο πρωτογενής σχεδιασμός που προβλέπει το Γ.Π.Σ.. Η πληθώρα των αυθαίρετων κατοικιών οφείλεται στο κακό οικονομικό επίπεδο των κατοίκων.

Οι τρεις σημαντικές συνδέσεις με την Αθήνα(Νέα Εθνική Οδός, Ιερά Οδός-Ηρώων Πολυτεχνείου, Απική Οδός) έχουν διαμπερή ροή που υποβαθμίζει την Ελευσίνα και διασπά τον πολεοδομικό ιστό. Οι τρεις αυτές οδοί εξυπηρετούν και υπερτοπικές μετακινήσεις, διαδημοτικές αλλά και μετακινήσεις βαρέων οχημάτων. Την χωρίζουν σε αστικώς ανεξάρτητα τμήματα. Εάν δεν προσθέσουμε και την υπερυψωμένη παλαιά σιδηροδρομική γραμμή η Ελευσίνα διασπάται σε 4 τμήματα. Οι συνδέσεις μεταξύ αυτών των αστικών τμημάτων είναι και αισθητικά κακές και μη λειτουργικές. Με αυτό τον τρόπο η πόλη δεν αναπτύσσεται συνολικά και ισομερώς

Το παραθαλάσσιο μέτωπο της πόλης μέχρι πρότινος ήταν υποβαθμισμένη ζώνη αντί να είναι πόλος έλξης και ανάπτυξης. Η Ελευσίνα είχε στραμμένη την πλάτη προς τη θάλασσα. Τα τελευταία χρόνια όμως παρατηρείται στροφή προς το θαλάσσιο μέτωπο και προσπάθεια αξιοποίησής του (κάτι που παρατηρείται γενικότερα στην Ελλάδα). Με την αξιοποίηση των αξιόλογων παλαιών βιομηχανιών που υπάρχουν εκεί και με τη μετεγκατάσταση άλλων σύμφωνα με τις προβλέψεις του τελευταίου Γ.Π.Σ. (χάρτης 5), πρόκειται να αξιοποιηθεί και να αναβαθμιστεί. Έχει προβλεφθεί από δευτερογενή σχεδιασμό η κατασκευή εργατικών κατοικιών στο χώρο του «ΙΡΙΣ» οι οποίες δεν ανταποκρίνονται όμως, αισθητικά κυρίως, στην αναβάθμιση της παραλίας. Επίσης η απόφαση να λειτουργήσει το Κ.Δ.Α.Υ. στο δυτικό τμήμα της παραλίας, πολύ κοντά στην ακτή δεν συντελεί στην αλλαγή χαρακτήρα του μετώπου της πόλης προς την θάλασσα.

Η πόλη αναπτύσσεται σύμφωνα με το Ιπποδάμειο πολεοδομικό σύστημα. Τα νέα κτίρια έχουν πρόσωπο στη θάλασσα σε αντίθεση με τον παλιό οικισμό που τα σπίτια έχουν πρόσωπο στο δρόμο. Λόγω του επιβαρημένου παραθαλάσσιου μετώπου, αντί η πόλη να αναπτύσσεται παραλιακά, αναπτύσσεται κάθετα προς

την παραλία. Αυτό δεν είναι περίεργο λόγω του βιομηχανικού χαρακτήρα της. Στον ΧΑΡΤΗ μπορούμε να δούμε πως ακόμα και σήμερα το μόνο ελεύθερο κομμάτι της παραλίας είναι αυτό ανάμεσα στις εγκαταστάσεις της εταιρίας «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ» και στις εγκαταστάσεις της εταιρίας «ΤΙΤΑΝ» και η οποία μέχρι πρότινος ήταν ακόμα μικρότερη λόγω των εργοστασίων «ΙΡΙΣ» και «ΚΡΟΝΟΣ».

Τα περισσότερα κτίρια είναι χαμηλά με μικρούς κήπους και όχι με ιδιαίτερη αισθητική. Στις νεότερες γειτονιές υπάρχουν πολυκατοικίες δεν διακρίνονται για τον αρχιτεκτονικό τους χαρακτήρα παρόλο που πρόκειται για νέα κτίρια. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις αξίες λόγου όσον αφορά την αρχιτεκτονική στο δήμο. Η Ελευσίνα ήταν πάντα μια βιομηχανική πόλη και όπως φαίνεται και από τον χάρτη οι πρώτες βιομηχανίες, βρίσκονται στην περιοχή πριν από 1900. Κάποια από τα ανενεργά εργοστάσια θα πρέπει να διατηρηθούν σαν μνημεία της πρώιμης βιομηχανικής ιστορίας της χώρας μας. Υπάρχουν επίσης και 17 κτίρια που κρίνονται από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. ως διατηρητέα (ο κατάλογος τους βρίσκεται στο παράρτημα).

Στο παράρτημα παρουσιάζονται τα στοιχεία για τις αντικειμενικές αξίες των οικοπέδων (χάρτης 7). Παρατηρούμε πως κατά μήκος των οδών η αξία είναι πολύ μεγαλύτερη από τις υπόλοιπες περιοχές.¹ Λόγοι στους οποίους μπορεί να οφείλεται αυτή η διαφορά της αξίας είναι:

1. ο περιβάλλοντας χώρος και η φυσιογνωμία της περιοχής,
2. οι όροι δόμησης που ισχύουν στην περιοχή,
3. οι κυρίαρχες χρήσεις στη γύρω περιοχή.

Συμπερασματικά οι περιοχές με καλύτερο επίπεδο διαβίωσης είναι και αυτές με τις μεγαλύτερες αντικειμενικές αξίες και παρατηρούμε ότι οι περιοχές της Ζώνης Α,Β,Γ,Δ όπως φαίνεται και στο χάρτη υπερτερούν των υπολοίπων. Αυτές οι περιοχές αποτελούν το νότιο τμήμα με όριο την παραλία και την 1ερά Οδό – Ηρώων Πολυτεχνείου, καθώς και το τμήμα της Εθνικής Αντιστάσεως από την οδό Αρκαδίου έως την οδό Ζαΐμη. Αυτά τα συμπεράσματα βγαίνουν σε συνδυασμό με το τους συντελεστές δόμησης των περιοχών που παρουσιάζονται στον χάρτη 8.

Ανάλυση οδών (χάρτης 6)

➤ Οδός Δήμητρος: Ενώνει το κεντρικό τμήμα με το νότιο και καταλήγει στον αρχαιολογικό χώρο. Είναι διπλής κατεύθυνση, με πλάτος 9 μέτρων έως τις γραμμές του τρένου και νοτιότερα με πλάτος 6 μέτρων όπου μετατρέπεται σε μονόδρομο. Σε όλο το μήκος της παρουσιάζει πυκνή στάθμευση. Περιβάλλεται από εμπορικές χρήσεις, δημόσιες υπηρεσίες αλλά και αρχαιότητες(στο ύψος ανάμεσα στην Διγενή Ακρίτα και στην οδό Ηρώς Κωσταντοπούλου)

➤ Οδός Ελ. Βενιζέλου: Ενώνει το κεντρικό τμήμα με το βόρειο τμήμα της Ελευσίνας, στο οποίο μετονομάζεται σε οδό Κυπραίου, και καταλήγει στην κοινότητα Μαγούλας. Αποτελεί τον κύριο δρόμο προς το Θριάσιο νοσοκομείο. Στο κεντρικό τμήμα της Ελευσίνας παρουσιάζει μεγάλο φόρτο λόγω των ποικίλλων δραστηριοτήτων κατά μήκος της. Έχει μικρά πεζοδρόμια και το πλάτος

---

¹ «Αντικειμενική είναι η αξία που δίνει επίσημα το κράτος σε ένα ακίνητο»(Οικιστικά Συστήματα και Σχεδιασμός στο Φυσικό Χώρο, Α. Σιόλας, 2003).Αναφέρεται και ως «Αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού αξίας ακινήτων».

της είναι από 6 έως 9,5 μέτρα. Και στις δύο λωρίδες κυκλοφορίας έχει συχνά σταθμευμένα αυτοκίνητα.

➤ Οδός Εθνικής Αντιστάσεως: Διανύει το κεντρικό τμήμα της πόλης με κατεύθυνση Βορρά προς Νότο αλλά τα άκρα της είναι σχεδόν αδιέξοδα. Είναι διπλής κατεύθυνσης, το πλάτος της είναι από 8,5 έως 15 μέτρα, με κεντρική νησίδα 1,5 μέτρου. Δεν χρησιμοποιείται ανάλογα με το πλάτος και τη δυνατότητα της σε φόρτο αυτοκινήτων λόγω των άκρων της. Δεν υπάρχει πρόβλημα στάθμευσης κατά μήκος της και κυκλοφοριακό πρόβλημα δημιουργείται μόνο όταν λειτουργεί λαϊκή αγορά.

➤ Οδός Αδελφών Μουρίκη: Ο μόνος δρόμος της Ελευσίνας με κατασκευασμένο ποδηλατόδρομο. Εξυπηρετεί κυρίως την κίνηση μεταξύ της Ηρώων Πολυτεχνείου και του λιμανιού. Το πλάτος του κυμαίνεται στα 9-10 μέτρα και είναι διπλής κατεύθυνσης.

Εικόνα 3: Οδός Αδελφών Μουρίκη

➤ Οδός Ωκεανιδών: Διασχίζει το νότιο τμήμα της Ελευσίνας και καταλήγει στο λιμάνι. Χρησιμοποιείται κυρίως από φορτηγά. Το πλάτος της στο βόρειο κομμάτι είναι δώδεκα μέτρα, στο κεντρικό 20 μέτρα με νησίδα 2 μέτρων ενώ στο νότιο 11 μέτρα.

➤ Οδός Κανελλοπούλου: Αποτελεί την παραλιακή οδό της Ελευσίνας. Κατά μήκος της υπάρχουν παλαιές βιομηχανίες, ενεργές βιομηχανίες, λιμενικές εγκαταστάσεις, χώροι αναψυχής κ.α. Το πλάτος της είναι 8-12 μέτρα. Η αισθητική υποβάθμιση του θαλασσίου μετώπου οφείλεται στην ποικιλία των χρήσεων που φιλοξενεί αλλά και στο εξαιρετικά μεγάλο πλάτος του δρόμου, που τώρα φαίνεται

αδικοιολόγητο μεν αλλά δίνει όμως μεγάλες δυνατότητες για μελλοντική ανάπτυξη.

Εικόνα 4, Εικόνα 5: λιμενικές εγκαταστάσεις, ενεργές βιομηχανίες

Εικόνα 6, Εικόνα 7: λιμενικές εγκαταστάσεις, χώρους περιπάτου

Εικόνα 8, Εικόνα 9: χώρους περιπάτου

Εικόνα 10, Εικόνα 11: χώρους πολιτισμού-περιπάτου

➤ Οδός Ηρώων Πολυτεχνείου: Είναι η συνέχεια της Ιεράς Οδού και η κεντρικότερη οδός μέσα στην Ελευσίνα. Λόγω της διαμπερούς ροής της έχει πολύ μεγάλο φόρτο και η κατάσταση επιδεινώνεται από την συχνή και πυκνή στάθμευση των αυτοκινήτων. Υπάρχουν εμπορικά καταστήματα και δημόσιες υπηρεσίες κατά μήκος της και φιλοξενεί και τη γραμμή του λεωφορείου. Το πλάτος της είναι 8 με 12 μέτρα.

➤ Οδός Ιωάννου Αγάθου: Δρόμος σχεδόν παράλληλος προς Βορρά, με την Ηρώων Πολυτεχνείου, όπου βρίσκονται οι ανενεργές γραμμές του τρένου. Υπάρχουν μόνο 4 οδικές διαβάσεις οι γραμμές σε μεγάλο μήκος μέσα στον αστικό ιστό είναι κατασκευασμένες σε διαφορετικό επίπεδο από τον δρόμο, πράγμα που προκαλεί τη διάσπαση του αστικού ιστού.

Εικόνα 12: Ανισόπεδη σιδηροδρομική γραμμή

2.2. Ρόλος Περιοχής Μελέτης

2.2.1. Θριάσιο Πεδίο - Αττική

- Δυτικός πνεύμονας Αθήνας

Το όρος Αιγάλεω (Ποικίλλον Όρος) που βρίσκεται στα δυτικά του Λεκανοπεδίου, λειτουργεί ως περιβαλλοντική προστασία του Θριάσιου Πεδίου. Πρόκειται για οροσειρά μήκους 11 χλμ., που συμπίπτει με τη φυσική κατάληξη της Πάρνηθας προς τον Σαρωνικό. Στο Ποικίλο Όρος έχουν καταγραφεί 200 είδη φυτών, 60 είδη εντόμων και περίπου 80 είδη πουλιών.

Μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα, το Ποικίλο Όρος ήταν εξαιρετικά δασωμένο και οι παρυφές του φιλοξενούσαν αμπέλια και ελαιώνες. Αυτή η εικόνα δεν διατηρείται μέχρι τις μέρες μας αφού η ανάγκη για θέρμανση την περίοδο της γερμανικής κατοχής οδήγησε στην άκρατη υλοτόμηση του βουνού. Με την πάροδο των χρόνων η εικόνα του όρους χειροτέρευε, αφού τα λατομεία, τα στρατόπεδα και οι αυθαίρετες κατοικίες ενίσχυσαν την καταστροφή του. Το τμήμα του βουνού που είναι ορατό από το λεκανοπέδιο Αττικής είναι και αυτό που έχει δεχθεί την μεγαλύτερη ανθρώπινη επέμβαση.

- Αρχαιολογικοί χώροι ισάξιοι των Αθηναϊκών

Η Ελευσίνα υπήρξε μια από τις πέντε ιερές πόλεις της Αρχαίας Ελλάδας. Ιδρύθηκε κατά τη 2^η χιλιετία π.Χ. και κατά τη μυκηναϊκή εποχή έγινε μία ισχυρά οχυρωμένη πόλη, κάτι που οφείλεται κυρίως στην προνομιούχο γεωγραφική της θέση. Η ιστορία της πόλης συνδέεται στενά, όπως προαναφέραμε, με τη λατρεία της θεάς Δήμητρας. Κατά τον 8^ο αιώνα π.Χ. το ιερό της Θεάς στην πόλη αποκτά πανελλήνιο χαρακτήρα. Σε αυτό συνέβαλλαν τα Ελευσίνια μυστήρια που γίνονταν προς τιμήν της και αποτελούσαν μία από τις μεγαλύτερες γιορτές για το Αθηναϊκό κράτος στο οποίο είχε ενσωματωθεί η Ελευσίνα. Χαρακτηριστικό για το

πόσο σημαντική ήταν η Ελευσίνα είναι πως σε αυτή την γιορτή πανελληνίας εμβέλειας είναι πως δεσπόζοντα ρόλο στα θέματα του ιερού είχε η ελευσίνια οικογένεια των Ευμολπιδών.

Εικόνα 13: Αποψη αρχαιολογικού χώρου

Ο παλαιότερος ναός για τη λατρεία της Θεάς Δήμητρας φαίνεται να διατηρήθηκε μέχρι το 1000 π.Χ. Μετά την κάθοδο των Δωριέων, δημιουργήθηκε νέος γεωμετρικός ναός, αλλά το ιερό παρέμεινε στην ίδια θέση. Μετά την επιβολή των Αθηναίων επί των Ελευσίνιων (650 - 600 π.Χ.) αντί του μικρού γεωμετρικού ιερού κτίζεται μεγαλύτερο, η λατρεία της Θεάς Δήμητρας αποκτά πανελλήνιο χαρακτήρα, η πόλη και το ιερό περικλείονται από ισχυρά τείχη και πύργους.

Σημαντικότερα από τα μνημεία στο χώρο των αρχαιοτήτων είναι:

- η Ιερά Αυλή, η οποία αποτελούσε την κατάληξη της Ιεράς Οδού και το χώρο συγκέντρωσης των πιστών, η εσχάρα με βωμούς θυσιών στις θεές (8ος π.Χ. – 2ος μ.Χ. αι.),
- ο ναός της Προπυλαίας Αρτέμιδας (2ος μ.Χ. αι.)
- τα Μεγάλα Προπύλαια, το δωρικό πρόπυλο, αντίγραφο των μνησικλείων Προπυλαίων της Ακρόπολης (2ος μ.Χ. αι.)
- τα Μικρά Προπύλαια,
- το Ιωνικό Πρόπυλο (54 π.Χ.),
- το Τελεστήριο στο κέντρο του οποίου υπήρχε το ανάκτορο – άδυτο της ελευσινιακής λατρείας (5ος π.Χ. – 2ος μ.Χ. αι.),
- οι Θριαμβικές Αψίδες που αποτελούσαν αντίγραφα της αψίδας του Αδριανού,
- το Καλλίχορον Φρέαρ (α΄ μισό 5ου π.Χ. αι.),
- το Πλουτώνειο, ιερός περίβολος με σπηλιά (β΄ μισό του 6ου – 4ο π.Χ. αι.)
- το Μυκηναϊκό Μέγαρο,
- η Ιερά Οδός που συνέδεε την Ελευσίνα με την Αθήνα διασχίζει την πόλη και τα ίχνη της διατηρούνται και σήμερα.

- Οι σημαντικότερες βιομηχανίες της χώρας (χάλυβα, τσιμέντο, καύσιμα)

Συνολικά υπολογίζεται ότι οι δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις στη Νομαρχία Δυτικής Αττικής πλησιάζουν τις 3.200.

Στους Δήμους Ελευσίνας, Ασπροπύργου, Μάνδρας και στη κοινότητα Μαγούλας συγκεντρώνεται το 66% του συνόλου των καταστημάτων και των απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα.

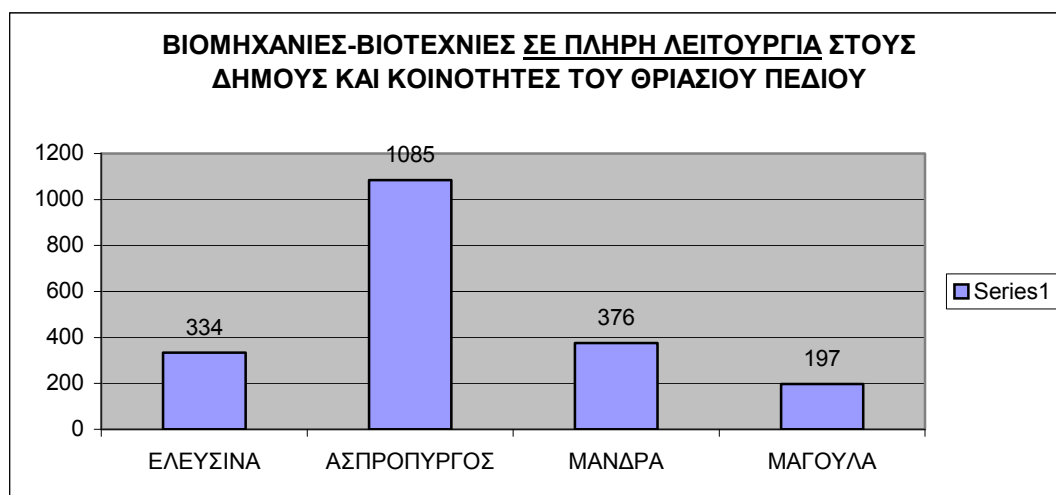
Σύμφωνα και με μελέτη του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Θριασίου Πεδίου που έγινε το 2001 λειτουργούν περί τις 2200 επαγγελματικές εγκαταστάσεις (συμπεριλαμβάνονται βιομηχανίες και βιοτεχνίες).

Ειδικότερα, το Θριάσιο πεδίο, συγκεντρώνει μεγάλο τμήμα της βαριάς βιομηχανίας. όπως:

- 2 διυλιστήρια πετρελαίου (ΕΛ.Δ.Α. , ΠΕΤΡΟΛΑ²)
- 2 χαλυβουργεία (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ , ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ)
- 2 τσιμεντοβιομηχανίες (ΤΙΤΑΝ , ΧΑΛΥΨ)
- 1 βιομηχανία πυρομαχικών (ΠΥΡΚΑΛ)

Οι βιομηχανίες αυτές είναι από τις σημαντικότερες τις χώρας. Η στέγαση τους στην περιοχή του Θριασίου Πεδίου αποδεικνύει την καίρια θέση του στο δευτερογενή τομέα της χώρας μας.

Επίσης υπάρχουν εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης προϊόντων πετρελαίου, 3 μονάδες αναγέννησης ορυκτελαίων, πολλές χημικές βιομηχανίες, βιομηχανίες και βιοτεχνίες πλαστικών-ελαστικών , λατομεία και πολλές μικρότερες μονάδες.

Διάγραμμα 2: Πλήρη λειτουργία βιομηχανιών

- Πάρα πολλές θέσεις εργασίας

Φαίνεται και από τα διαγράμματα που παρατίθενται πως οι θέσεις για εργασία είναι πάρα πολλές στις 2200 επιχειρήσεις και υπηρεσίες του Θριασίου Πεδίου. Οι θέσεις αυτές δεν καλύπτονται φυσικά μόνο από κατοίκους της περιοχής αλλά από εργάτες-υπαλλήλους από όλο το λεκανοπέδιο Αττικής. Αυτό συνιστά το Θριάσιο ως μία από τις περιοχές με τις σημαντικότερες απορροφήσεις εργατικού δυναμικού. Στις μέρες μας που η ανεργία είναι βασικό εμπόδιο για την ευημερία και την ανάπτυξη μιας περιοχής , το Θριάσιο είναι σε θέση να καλύψει τις δικές του ανάγκες για εργασία των κατοίκων του αλλά να προσφέρει και δουλειά σε κατοίκους άλλων περιοχών.

² Ήδη σήμερα έχουν συγχωνευθεί και οι δύο εταιρίες στα ΕΛ.ΠΕ.

Προτάσεις Ανάπλασης Κεντρικών Περιοχών Ελευσίνας

ΚΩ ΔΙΚ ΟΣ	ΧΡΗΣΗ	ΕΛΕΥΣΙΝΑ	ΜΑΓΟΥΛΑ	ΜΑΝΔΡΑ	ΑΣΠΡΟΠΥ ΡΓΟΣ
0	ΛΟΙΠΕΣ ΜΗ ΟΧΛΟΥΣΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ) & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΤΡΑΠΕΖΕΣ), π.χ. Εστιατόρια, καφενεία κ.λ.π.	25	16	32	100
1	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΞΥΛΟΥ - ΞΥΛΟΥΡΓΕΙΑ	24	18	20	86
2	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ - ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ - ΧΗΜΙΚΩΝ - ΧΡΩΜΑΤΩΝ	5	13	23	44
3	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ	1	0	0	12
4	ΤΣΙΜΕΝΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	3	0	0	1
5	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΕΤΑΛΛΟΥ	1	13	20	35
6	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΗΧΑΝΩΝ	4	6	7	14
7	ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	79	24	53	140
8	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΑΠΟΘΗΚΕΣ - ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΙΟ	46	42	73	370
9	ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	11	2	11	20
10	ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ - ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΤΑΛΛΟΥ	29	2	12	32
11	ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟ / ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ / ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΕΙΟ / ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥ	93	23	73	220
12	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ (Υπόλοιπα), π.χ. ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	18	30	60	133
13	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΔΕΗ , ΟΤΕ , ΣΧΟΛΕΙΑ , ΔΗΜΑΡΧΕΙΑ κ.λ.π.)	7	2	1	11
14	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ - ΠΤΗΝΟ/ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	0	11	4	55
	ΣΥΝΟΛΟ	346			2220

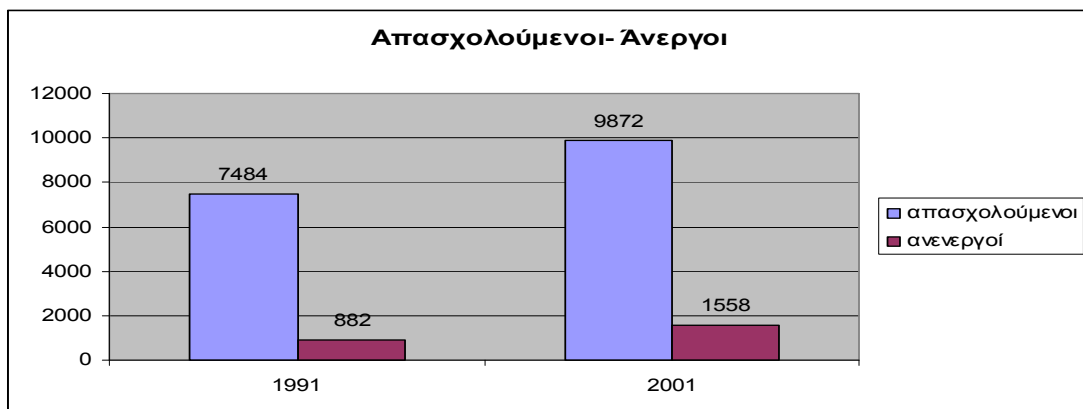
Πίνακας 1: Κατηγορίες χρήσεων κτιρίων

1991				2001			
οικονομικά ενεργοί	απασχολούμενοι	ανενεργοί	μη ενεργός	οικονομικά ενεργοί	απασχολούμενοι	ανενεργοί	μη ενεργός
8366	7484	882	10825	11430	9872	1558	11507

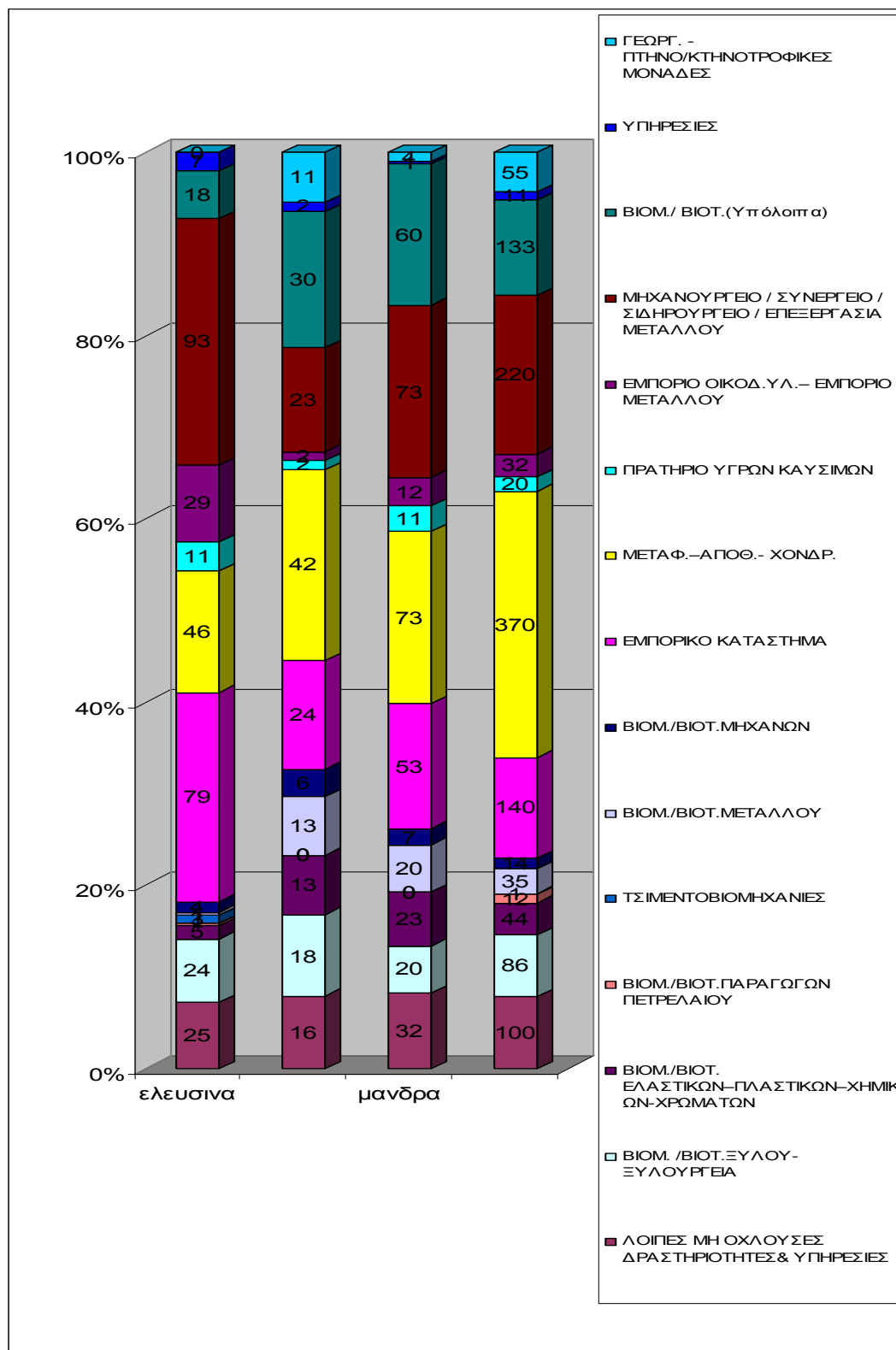
Πίνακας 2: Απασχολούμενοι – Άνεργοι τελευταίων απογραφών

Σχηματικά παρουσιάζεται παρακάτω η διαφορά απασχολούμενων με άνεργους, συμπεριλαμβανομένων και των νέων.

Διάγραμμα 3: Απασχολούμενοι - Άνεργοι

Διάγραμμα4: Κατανομή χρήσεων στους Δήμους και τις Κοινότητες του Θριάσιο

- Μεγάλη προσβασιμότητα

Στον τομέα της προσβασιμότητας, το Θριάσιο πεδίο ανήκει στις προνομιακές περιοχές αφού η οδική του κάλυψη είναι πάρα πολύ καλή. Η σύνδεση με την Αθήνα και η μετακίνηση προς και από αυτήν είναι πολύ εύκολη από:

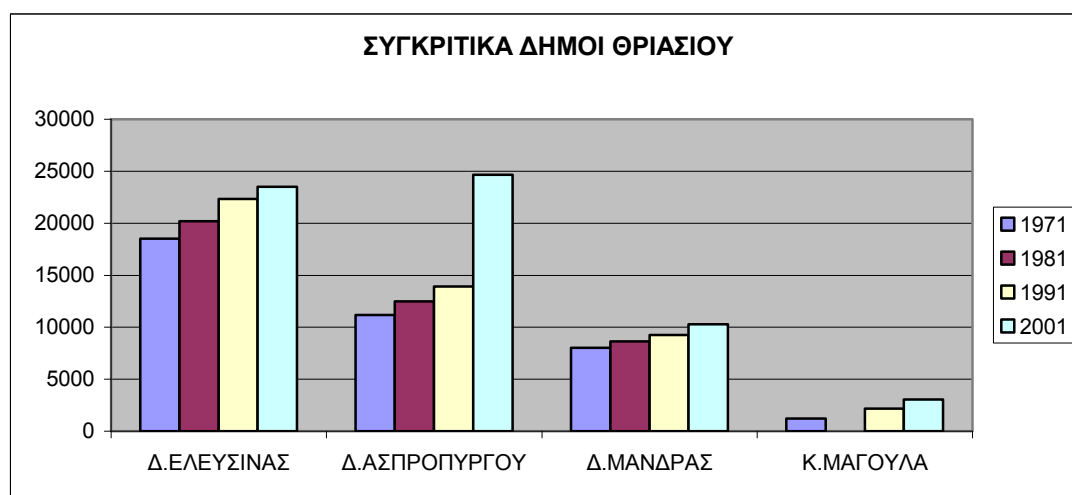
1. Αττική Οδός (ενοποίηση Δυτ. Αττικής- Λεκανοπεδίου- Μεσόγεια)
2. Νέα Εθνική Οδός
3. Παλαιά Εθνική Οδός
4. Προαστιακός σιδηρόδρομος

Οι δυο βασικές οδικές αρτηρίες, ο προαστιακός καθώς και η προνομιακή του θέση, αφού βρίσκεται στους 'πρόποδες' της Αθήνας από την Πελοπόννησο και την Δυτική Ελλάδα, κάνουν το Θριάσιο περιοχή ευνοημένη συγκοινωνιακά. Η ύπαρξη οδικής, σιδηροδρομικής, θαλάσσιας αλλά και δυνατότητα εναέριας σύνδεσης ανάγει την περιοχή σε ένα από τα σημαντικότερα διαμετακομιστικά κέντρα πολύ περισσότερο δε όταν θα ολοκληρωθεί το «Διαμετακομιστικό κέντρο εμπορίου».

2.2.2.Β. Ελευσίνα---Θριάσιο Πεδίο

- Ρόλος Μητροπολιτικού κέντρου

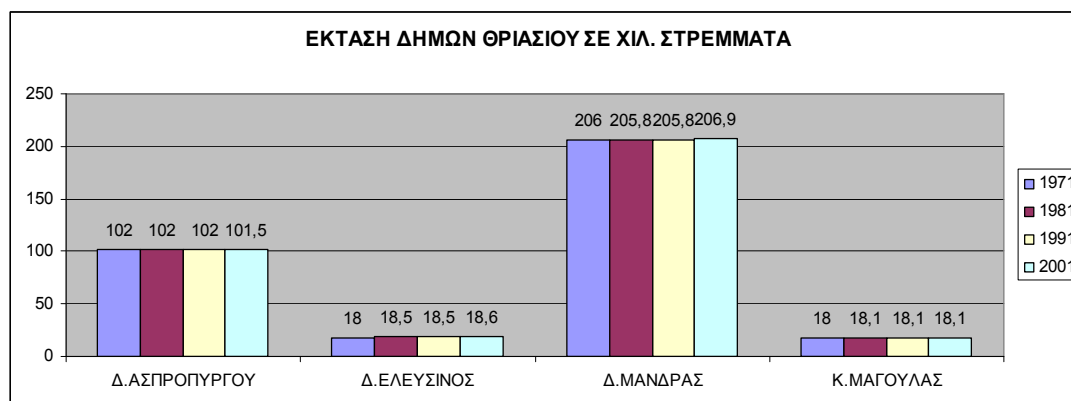
Η Ελευσίνα ακόμα και δημογραφικά είναι η ζωογόνος δύναμη του Θριασίου. Από αυτό το γράφημα , βλέπουμε την αύξηση του πληθυσμού σε βάθος τριακονταετίας σε όλους τους δήμους του Θριασίου Πεδίου. Η Ελευσίνα ήδη από την απογραφή του 1971 είχε τους περισσότερους κατοίκους και μέχρι την τελευταία απογραφή, όπου ο δήμος Ασπροπύργου που ήταν μέχρι πρότινος καθαρά «βιομηχανικός δήμος» και συνεχίζει να είναι πολύ μεγαλύτερος σε έκταση από την Ελευσίνα, απέκτησε περισσότερους κατοίκους.

Διάγραμμα 5: Δημογραφικά στοιχεία 4 τελευταίων απογραφών

Η έκταση των Δήμων του Θριασίου φαίνεται στον παρακάτω πίνακα και παρά την σημαντικά μικρότερη έκταση της Ελευσίνας από τους υπόλοιπους δήμους έως τώρα είχε τους περισσότερους κατοίκους. Ακόμα και σήμερα, ο

Ασπρόπυργος έχει μόνο 1000 κατοίκους περισσότερους, όπως τονίσαμε και παραπάνω, ενώ σε έκταση είναι 188 χιλιάδες στρέμματα μεγαλύτερος.

Διάγραμμα 6: Έκταση Δήμων και Κοινοτήτων

Οι υπόλοιποι δήμοι του Θριάσιου δεν συγκεντρώνουν τα απαραίτητα στοιχεία για την ολική και ισομερή ανάπτυξη αστικού κέντρου αφού μέχρι πρότινος ήταν περισσότερο βιομηχανικές και λιγότερο αγροτικές περιοχές με ελάχιστες κατοικίες.

Η Ελευσίνα αποτελεί το κέντρο του Θριάσιου και συγκεντρώνει τις περισσότερες υπηρεσίες καθώς και εκπαιδευτικά ιδρύματα. Διαθέτει τρεις παιδικούς σταθμούς, πέντε νηπιαγωγεία, έντεκα δημοτικά σχολεία, τέσσερα Γυμνάσια και ένα Λύκειο.

Δήμος	Χλμ. από Ελευσίνα	Γυμνάσια	Λύκεια	ΤΕΕ
Ασπρόπυργος	5	4	1	1
Ελευσίνα	0	4	2	2
Μαγούλα	7	1	1	0
Μάνδρα	7	3	1	0

Πίνακας 3: Εκπαιδευτικά ιδρύματα Θριάσιου

Ο Δήμος έχει δημιουργήσει την Ελευσινιακή Δημοτική Επιχείρηση, Πολιτιστικό Οργανισμό, την Αισχύλειο Βιβλιοθήκη και Φιλαρμονική. Υπάρχουν επίσης Κοινωνικοί Σύλλογοι (ΑΜΕΑ, Εθελοντές Θριάσιου, κλπ), Αθλητικοί Σύλλογοι (Πανελευσινιακός, Σκακιστικός, Ορειβατικός, Σωματείο Αλιέων - Ιστιοπλώνων - Κωπηλατών, ΤΑΕ-KWO-DO, κλπ), αθλητικά κέντρα, ΚΑΠΗ και ΚΕΠ. Χαρακτηριστική είναι η ύπαρξη «Εθνικοτοπικών Συλλόγων»: Ηπειρώτες Θριάσιου, Κερκυραϊκή Ένωση, Μικρασιάτες, Κρητικοί, Πόντιοι, Συμιακοί, που φανερώνουν την πολυπολιτισμικότητα της πόλης.

Στην περιοχή λειτουργεί και το ΘΡΙΑΣΙΟ Νοσοκομείο.

Το σχεδιαζόμενο διαμετακομιστικό κέντρο στο Θριάσιο Πεδίο, συνολικού προϋπολογισμού 150 εκατ. ευρώ, αναμένεται να αποτελέσει κομβικό σημείο για τον ευρύτερο κλάδο των συνδυασμένων διαμεταφορών και να καταστεί οδηγός για ευρύτερη ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της αγοράς. Ο παρών σχεδιασμός του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών τοποθετεί την

ολοκλήρωση του σταδίου της αξιολόγησης των προσφορών το επόμενο φθινόπωρο, ενώ η περάτωση του έργου υπολογίζεται μέχρι τα τέλη του 2009. Το κέντρο θα υποστηρίζει οδικό, σιδηροδρομικό και θαλάσσιο δίκτυο, συγκεντρώνοντας έτσι όλες τις εμπορευματικές δραστηριότητες σε μία γεωγραφική περιοχή και αποσυμφορίζοντας κορεσμένες περιοχές του λεκανοπεδίου.

Η Ελευσίνα διαθέτει επίσης σημαντικά ιστορικά μνημεία:

1. Αδριάνειο Υδραγωγείο

Κατά μήκος της ανατολικής πλευράς της οδού Δήμητρος σώζονται υπέργεια τμήματα του ρωμαϊκού υδραγωγείου, που κτίστηκε από τον αυτοκράτορα Αδριανό το 125 μ.Χ. και έφερνε νερό από τις πηγές της Πάρνηθας για την ύδρευση του Ιερού και της αρχαίας πόλης της Ελευσίνας.

1. Δυτικό Νεκροταφείο

Εκτεταμένες ανασκαφές κατά τη δεκαετία του 1950, έφεραν στο φως τη σημαντικότερη νεκρόπολη της αρχαίας Ελευσίνας, το λεγόμενο <<Δυτικό νεκροταφείο>>. Ο ανασκαφέας Γεώργιος Μυλωνάς, ταύτισε μια συστάδα προϊστορικών τάφων που ανακαλύφθηκαν εκεί, με τον τάφο των "Επτά επί Θήβας" που οι αρχαίες γραπτές πηγές αναφέρουν ότι βρισκόταν στην Ελευσίνα. Ευρήματα από τους τάφους του νεκροταφείου εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ελευσίνας.

2. Αδριάντας του Αισχύλου

Χάλκινος αδριάντας του μεγάλου τραγικού ποιητή Αισχύλου, που γεννήθηκε στην Ελευσίνα το 525 π.Χ. και πέθανε στη Γέλα της Σικελίας το 455 π.Χ. Στα νεότερα χρόνια οι δύο πόλεις αδελφοποιήθηκαν.

Το άγαλμα είναι έργο του γλύπτη Παρμακέλη (1977)

3. Άγιος Ζαχαρίας

Μεταβυζαντινός ναός αφιερωμένος στον Άγιο Ζαχαρία, στους τοίχους του οποίου έχουν ενσωματωθεί μαρμάρινα αρχιτεκτονικά μέλη και αρχαίες επιγραφές. Είναι κτισμένος πάνω στα θεμέλια τρίκλιτης παλαιοχριστιανικής βασιλικής

(5ος - 6ος αιώνας μ.Χ.), λείψανα της οποίας είναι ορατά γύρω από το ναό

4. Σιδηροδρομικός σταθμός

Ένα από τα παλαιότερα κτίρια της νεότερης Ελευσίνας, που οικοδομήθηκε στα τέλη του 19ου αιώνα (1884).

5. Βιομηχανικά κτίρια

Πολλά δείγματα από το βιομηχανικό παρελθόν της Ελευσίνας σώζονται σε διάφορα σημεία της σύγχρονης πόλης. Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά είναι το συγκρότημα του οινοποιείου ΚΡΟΝΟΣ στο Ν.Δ. άκρο της πόλης (φωτο).

6. Άγαλμα άγνωστου στρατιώτη (πλατεία Ηρώων)

Μαρμάρινο μνημείο των πεσόντων Ελευσινίων στους εθνικούς αγώνες. Έργο του γλύπτη Α. Παναγιωτάκη (1929).

7. Νεότερη αστική αρχιτεκτονική

Διάσπαρτα μέσα στην πόλη, κυρίως κατά μήκος των οδών Παγκάλου και Νικολαΐδου σώζονται αρκετά ιδιωτικά σπίτια των αρχών του 20ου αιώνα, με

---

³ (φωτο από αρχείο Κων/νου Καραδενιζλή)

χαρακτηριστικά στοιχεία νεοκλασικού ή εκλεκτικιστικού ρυθμού. Παράδειγμα το σπίτι στην οδό Παγκάλου 11 όπου μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1970 λειτουργούσε η κλινική Αλετρά.⁴

8. Ρωμαϊκή Γέφυρα

Σε απόσταση περίπου ενός χιλιομέτρου πριν από τον τερματισμό της στην Ελευσίνα, η αρχαία Ιερά Οδός συναντούσε την κοίτη του Ελευσινιακού Κηφισού (σήμερα Σαρανταπόταμος). Στο σημείο αυτό κατασκευάστηκε κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο (2ος αιώνας μ.Χ.) μία λίθινη γέφυρα, μήκους 50 μέτρων, που αποτελείται από τέσσερα τόξα. Η γέφυρα που βρίσκεται κοντά στην ανατολική είσοδο της σύγχρονης πόλης (στη βάση της γέφυρας της Ν.Ε.Ο.Α.Κ.), είναι ένα από τα καλύτερα σωζόμενα μνημεία αυτού του είδους.

Εικόνα 14: Ρωμαϊκή γέφυρα

9. Αρχαιολογικό Μουσείο

Μέσα στον Αρχαιολογικό χώρο, στη Ν.Α. πλαγιά του λόφου της ακρόπολης, βρίσκεται το αρχαιολογικό μουσείο Ελευσίνας, ένα κτίσμα του τέλους του 19ου αιώνα. Στις έξι αίθουσες και στο προαύλιό του εκτίθενται ευρήματα κυρίως από τις ανασκαφές του Ιερού της Δήμητρας και του δυτικού νεκροταφείου της Ελευσίνας. Τα γνωστότερα εκθέματα είναι ο πρωτοαττικός αμφορέας με την παράσταση της τύφλωσης του κύκλωπα Πολύφημου (7ος αιώνας π.Χ.), το ακέφαλο άγαλμα της Δήμητρας (5ος αι. π.Χ.), αναθηματικά ανάγλυφα που εικονίζουν την αποστολή του Τριπτόλεμου (4ος αι. π.Χ.) καθώς και το υπερφυσικού μεγέθους άγαλμα της Καρυάτιδας που στήριζε τη στέγη των Μικρών Προπυλαίων (1ος αι. π.Χ.).

10. Αρχαιολογικός χώρος

Ο αρχαιολογικός χώρος περιλαμβάνει το λόφο της ακρόπολης, όπου αναπτύχθηκαν οι οικισμοί της αρχαίας Ελευσίνας από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι την ύστερη αρχαιότητα και κυρίως το περίφημο Ιερό της Δήμητρας όπου ετελούντο τα Ελευσίνια Μυστήρια, στην ανατολική πλαγιά του λόφου. Η ακρόπολη και το Ιερό περιβάλλονταν από ψηλά τείχη ενισχυμένα με πύργους.

Ο επισκέπτης, κατά τη διαδρομή του στο χώρο, διασχίζει αρχικά τη ρωμαϊκή αυλή όπου βρίσκονται ο ναός της Προπυλαίας Αρτέμιδος, η Εσχάρα, τα λείψανα μιας κρήνης και δύο θριαμβικών αψίδων. Ακολούθως εισέρχεται στον

---

⁴ (αρχείο κων/νου Καραδενιζλή).

Περίβολο του Ιερού από τα επιβλητικά Μεγάλα Προπύλαια, δίπλα στα οποία σώζεται το Καλλίχορο Φρέαρ. Στη συνέχεια της πορείας του περνά από τα Μικρά Προπύλαια, έχοντας στα δεξιά του το σπήλαιο του Πλουτωνείου και ανηφορίζοντας την Πομπική Οδό φθάνει στον κυρίως ναό της Δήμητρας, το Τελεστήριο.

11. Ναϊσκος Παναγίτσας

Μέσα στον αρχαιολογικό χώρο, στο βράχο που υψώνεται πάνω από το Τελεστήριο είναι χτισμένος ένας γραφικός μεταβυζαντινός ναϊσκος, αφιερωμένος στα Εισόδια της Θεοτόκου

12. Πλατεία Αγίου Γεωργίου

Ο μητροπολιτικός ναός του Αγίου Γεωργίου είναι κτίσμα του τέλους του 19ου αιώνα μ.Χ., με πρόσφατη προσθήκη του νάρθηκα. Στο αλσύλιο που περιβάλλει το ναό είναι ορατά υπέργεια λείψανα ενός ρωμαϊκού λουτρικού συγκροτήματος μεγάλων διαστάσεων. Το λουτρό καταλάμβανε την πλατεία του Αγίου Γεωργίου και ολόκληρο το οικοδομικό τετράγωνο που εκτείνεται στα νότια της. Στην οδό Περικλέους είναι ορατή η νότια αψίδα του συγκροτήματος

13. Λιμάνι

Στο λιμάνι της Ελευσίνας σώζονται ορατά λείψανα του αρχαίου λιμενοβραχίονα, που σήμερα έχει καλυφθεί από σύγχρονες επιστρώσεις. Δίπλα στο λιμάνι οι ανασκαφές έχουν φέρει στο φως τμήμα ρωμαϊκού λουτρού

14. Ιερά Οδός

Το τελευταίο τμήμα της Ιεράς Οδού, αυτό που συνέδεε τη γέφυρα του Ελευσινιακού Κηφισού με το Ιερό της Δήμητρας, έχει εντοπισθεί με ανασκαφές σε διάφορα σημεία της Ελευσίνας. Διαπιστώθηκε ότι ακολουθούσε πορεία παράλληλη προς την κεντρική αρτηρία της σύγχρονης πόλης που φέρει σήμερα το όνομα "Ιερά Οδός". Ένα μεγάλο τμήμα του αρχαίου δρόμου είναι ορατό στην ιδιοκτησία του ΙΚΑ (Ιερά οδός & Χατζηγεωργίου, απέναντι από την Εμπορική Τράπεζα).

15. Δημαρχείο

Στο σύγχρονο κτίριο του Δημαρχείου στεγάζονται οι Υπηρεσίες του Δήμου Ελευσίνας. Στον κήπο του και στο υπόγειο του σώζονται τμήματα του αδριάνειου υδραγωγείου της αρχαίας πόλης.

3.

Υπάρχουσα κατάσταση

Η Ελευσίνα βρίσκεται στην πεδιάδα του Θριασίου, 20 χιλιόμετρα από την Αθήνα και διασχίζεται από την εθνική οδό Αθηνών-Κορίνθου, τη σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών - Πατρών και την Αττική Οδό. Διαθέτει εμπορικό λιμάνι και στρατιωτικό αεροδρόμιο. Είναι η έδρα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης της Δυτικής Αττικής. Με την απογραφή του 2001 ο πληθυσμός της ανερχόταν στους 25.950 κατοίκους

3.1. Ιστορικά στοιχεία

Η Δυτική Αττική υπήρξε κοιτίδα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού όπου ήκμασαν τα Μέγαρα, η Ελευσίνα, οι Παγές, τα Αιγόσθενα, κ.α.. Μνημεία του σπουδαίου ιστορικού παρελθόντος βρίσκονται σε όλη της την έκταση αλλά και σε μουσεία (Ελευσίνας, Μεγάρων, κ.α.). Μεγάλο θρησκευτικό, ιστορικό και λαογραφικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι πολλοί ναοί και τα μοναστήρια που βρίσκονται διάσπαρτα σε όλη την επικράτεια της Δυτικής Αττικής. Από τα τέλη του 18ου αιώνα η Δυτική Αττική είναι συνυφασμένη με την ιστορία της ανάπτυξης του βιομηχανικού τομέα στην Ελλάδα. Στο Θριάσιο Πεδίο βρίσκονται μερικές από τις πιο σύγχρονες βιομηχανικές μονάδες της χώρας μας με τεράστιο οικονομικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον, ενώ αξιοσημείωτη είναι η τοπική παραγωγή αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.

Εικόνα 15: άποψη κόλπου Ελευσίνας

Η Ελευσίνα υπήρξε μια από τις πέντε ιερές πόλεις της Αρχαίας Ελλάδας. Η ονομασία της υποδηλώνει τον ερχομό κάποιου σημαντικού γεγονότος. Η ιστορία της χρονολογείται από το 2000 π.Χ. και είναι συνυφασμένη με τη λατρεία της Θεάς Δήμητρας προστάτιδας της φύσης και της βλάστησης των σιτηρών.

Σημαντικότερα από τα μνημεία στο χώρο των αρχαιοτήτων είναι η Ιερά Αυλή, η οποία αποτελούσε την κατάληξη της Ιεράς Οδού και το χώρο συγκέντρωσης των πιστών, η εσχάρα με βωμούς θυσιών στις θεές (8ος π.Χ. – 2ος μ.Χ. αι.), ο ναός της Προπυλαίας Αρτέμιδας (2ος μ.Χ. αι.) τα Μεγάλα Προπύλαια, το δωρικό πρόπυλο, αντίγραφο των μνησικλείων Προπυλαίων της Ακρόπολης (2ος μ.Χ. αι.) τα Μικρά Προπύλαια, το Ιωνικό Πρόπυλο (54 π.Χ.), το Τελεστήριο στο κέντρο του οποίου υπήρχε το ανάκτορο – άδυτο της ελευσινιακής λατρείας (5ος π.Χ. – 2ος μ.Χ. αι.), οι Θριαμβικές Αψίδες που αποτελούσαν αντίγραφα της αψίδας του Ανδιανού, το Καλλίχορον Φρέαρ (α' μισό 5ου π.Χ. αι.), το Πλουτώνειο, ιερός περίβολος με σπηλιά (β' μισό του 6ου – 4ο π.Χ. αι.) καθώς και το Μυκηναϊκό Μέγαρο. Η Ιερά Οδός που συνέδεε την Ελευσίνα με την Αθήνα διασχίζει την πόλη και τα ίχνη της διατηρούνται και σήμερα.

Εικόνα 16: άποψη αρχαιολογικού χώρου

- Πρωτοελλαδική - Μεσοελλαδική - Υστεροελλαδική Εποχή. (πριν από το 2000 - 1100 π.Χ.): Τα λίγα πρωτοελλαδικά όστρακα καθώς και η κωνική φιάλη του Μουσείου, ανάγονται σε χρόνους προγενέστερους του 2000 π.Χ. και αποδεικνύουν ότι ο λόφος της Ελευσίνας κατοικείται από τότε.
- Πρωτογεωμετρική - Γεωμετρική περίοδος (1100 - 7ος π.Χ. αιώνας): Κατά την Πρωτογεωμετρική περίοδο (1100 - 9ο αιώνα π.Χ.) παρά την καταστροφή του οικισμού, δεν ερημώνεται τελείως. Η λατρεία της Δήμητρας διατηρείται ανέπαφη. Κατά τη Γεωμετρική (8ος - 7ος αιώνας π.Χ.) κατοικείται κανονικά και η λατρεία της θεάς εξακολουθεί να τελείται στο ιερό της. Ο 8ος αιώνας π.Χ. έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί καθιερώνεται επίσημα

η λατρεία της Δήμητρας και ο Πανελλήνιος χαρακτήρας των Ελευσίνιων Μυστηρίων.

- Αρχαϊκή Εποχή (700 - 500 π.Χ.): Στους χρόνους του Σόλωνα η Ελευσίνα έχει ήδη καταληφθεί από τους Αθηναίους και ακολουθεί πλέον την τύχη της πόλης των Αθηνών. Η "Ιερά Οικία" είχε καταστραφεί από τον 7ο π.Χ. αιώνα, αλλά η λατρεία της θεάς συνεχίζεται.
- Κλασσική εποχή: Εποχή του Κίμωνα και του Περικλή (480 - 404 π.Χ.) Ο θρίαμβος της ναυμαχίας της Σαλαμίνας, βρήκε την Ελευσίνα σε ερείπια. Οι Πέρσες έκαψαν, γκρέμισαν, κατέστρεψαν τα ιερά των θεών και τα σπίτια των κατοίκων. Η συμβολή του Περικλή στο μεγαλείο της Ελευσίνας ήταν ανάλογη με την οικοδομική δραστηριότητα στην Ακρόπολη των Αθηνών. Ο Ικτίνος ο αρχιτέκτονας του Παρθενώνα ανέλαβε τα σχέδια του ιερού της Δήμητρας.
- Ρωμαϊκή εποχή (146 π.Χ - 395 μ.Χ.): Το κυριότερο γεγονός κατά την εποχή αυτή είναι η μερική καταστροφή του ιερού, το 170 μ.Χ. από τις ορδές των βαρβάρων Κοστοβώκων, που κατοικούσαν στα βόρεια της Δακίας.
-Το 124 μ.Χ. μυήθηκε στα Ελευσίνια Μυστήρια ο Αδριανός. Εκείνη την εποχή τοποθετείται και η κατασκευή της γέφυρας στον Ελευσινακό Κηφισό. Σημαντικό έργο του ίδιου Ρωμαίου αυτοκράτορα είναι η κατασκευή του Αδριάνειου Υδραγωγείου, που ξεκινούσε από τις πηγές της Φυλής και κατέληγε στο Ιερό της Δήμητρας.
- Χριστιανισμός: Με την κυριαρχία του Χριστιανισμού η λατρεία της Δήμητρας τίθεται σε κίνδυνο
- Φραγκοκρατία: Ο "Φράγκικος πύργος" στα δυτικά της ακρόπολης κτίστηκε λίγο μετά τη φραγκική κατάκτηση, επάνω σε αρχαία θεμέλια και με λίθους αρχαίων οικοδομημάτων (σήμερα έχει γκρεμισθεί).
- Τουρκική κατάκτηση: Πριν από την Τουρκική κατάκτηση ο τόπος είχε ερημωθεί από τις συνεχείς διώξεις, τις επιδρομές, τις αιχμαλωσίες, τις απαγωγές. Ο τόπος άρχισε και πάλι να κατοικείται μόνιμα στις αρχές του 18ου αι. από τους απογόνους των παλιών κατοίκων, που προέρχονταν ως επί το πλείστον από τις δυτικές υπώρειες του Κιθαιρώνα.
- Ελληνική Επανάσταση: Το 1821 η Ελευσίνα είναι γνωστή μόνο για το "στρατόπεδόν" της, που σχηματίστηκε στα τελευταία χρόνια του Αγώνα, σε μια αποφασιστική φάση των επιχειρήσεων της Αττικής.
- Τα νέα εργοστάσια και η ανάπτυξη του λιμανιού δημιουργούν την ανάγκη εργατικών χεριών και φέρνουν νέους κατοίκους. Στην απογραφή του 1907: 6.653 κάτοικοι (2370 στην Ελευσίνα, Με Βασιλικό διάταγμα, που δημοσιεύτηκε 31 Αυγούστου 1912, η Ελευσίνα γίνεται ξεχωριστή κοινότητα. Με το ίδιο διάταγμα, από "τον τέως Δήμο Ελευσίνας" γίνονται επίσης χωριστές κοινότητες η Μάνδρα και η Μαγούλα. Ο πληθυσμός αυξάνεται συνεχώς.

Εικόνα 17: Άποψη αρχαιολογικού χώρου

- Οι 2.370 κάτοικοι του 1907 γίνονται 4.400 το 1922 και μετά τη Μικρασιατική καταστροφή προστίθενται 2.000 περίπου πρόσφυγες. Οι περισσότεροι από τους πρόσφυγες είναι από τη Σμύρνη και τη γύρω περιοχή , την Κωνσταντινούπολη , άλλες πόλεις της Ανατολικής Θράκης , από την Καππαδοκία και από τις ακτές της νοτιοδυτικής Μικράς Ασίας, από τόπους εξελιγμένους οικονομικά και κοινωνικά. Στις 29 Ιουλίου 1924 αποφασίζεται ο ηλεκτροφωτισμός και τοποθετούνται 40 λαμπτήρες , σε πλατείες και οδούς της περιοχής. Το Σεπτέμβριο 1924 αποφασίζεται η εγκατάσταση ρολογιού στο λόφο και πραγματοποιείται με έρανο των κατοίκων και ενίσχυση του εργοστασίου τσιμέντου. Με νομοθετικό διάταγμα της 16 / 2 / 1926 θεσπίστηκε ειδική φορολογία "υπέρ της κοινότητας λιμένος Ελευσίνος" στα εξαγόμενα από την πόλη βιομηχανικά προϊόντα. Από το 1926 έως το 1931 βελτιώθηκαν η ύδρευση, ο ηλεκτροφωτισμός, οι δενδροστοιχίες, η καθαριότητα , τα σχολεία , βοηθώντας την Ελευσίνα να πάρει μορφή σύγχρονης πόλης.
- Στα χρόνια από το 1936 ως το 1940 η Ελευσίνα έγινε χώρος των εκδηλώσεων που είχε επιβάλλει η δικτατορία Μεταξά , με σκοπό να παρουσιάσει τους πληθυσμούς της υπαίθρου ως ευτυχισμένους. Το 1938 δημιουργείται το στρατιωτικό αεροδρόμιο της Ελευσίνας.
- Κατά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο τα λιγοστά εργοστάσια έχουν κλείσει ή υπολειπονται , το λιμάνι έχει νεκρωθεί. Από τον Οκτώβριο του 1941 έως το τέλος του 1942 οι θάνατοι είναι 351 οι 162 από αστία.
- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η βιομηχανική ιστορία της Ελευσίνας η οποία ξεκινάει το 1875 με την εγκατάσταση του Σαπωνοποιείου Χαριλάου.
- Το 1875 ιδρύεται το Σαπωνοποιείο Χαριλάου. (Ιδρυτές οι αδελφοί Λύσανδρος και Εμμανουήλ Χαρίλαος, που είχαν έλθει από το Γαλάτσι της Ρουμανίας). Η λειτουργία του σταμάτησε στη δεκαετία του 1960.
- Το 1892 ιδρύθηκε το δεύτερο Σαπωνοποιείο από τους Χατζημελέτη - Χατζηηλία.. Έκλεισε το 1922.
- Το 1900 ο Επαμ. Χαρίλαος σε συνεργασία με τον Λέοντα Οικονομίδα ιδρύουν την "Οινοποιητική - Οινοπνευματική Εταιρεία Χαρίλαος και Σία", που το 1906 ήταν από τις σημαντικότερες βιομηχανικές μονάδες. Το 1906 άλλαξε ονομασία σε "Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων", το γνωστό Βότρυς. Η λειτουργία του σταμάτησε το 1986.
- Το 1902 η "Εταιρεία Χατζηκυριάκου - Ζαχαρίου και Σία" ιδρύει το πρώτο ελληνικό εργοστάσιο τσιμέντου. Το 1911 παίρνει την επίσημη ονομασία Ανώνυμος Εταιρεία Τσιμέντου "Ο ΤΙΤΑΝ".
- Το 1922 ιδρύθηκε η Ανώνυμος Εταιρεία Οινοπνευματοποιίας , ο γνωστός ΚΡΟΝΟΣ. Έκλεισε το 1986.
- Το 1925 ιδρύθηκε από τον Μενέλαο Σακελαρίου , η πρώτη βιομηχανία βερνικοχρωμάτων στην Ελλάδα , με την επωνυμία (Χημικό Εργοστάσιο

- Χρωμάτων και Βερνικιών "ΙΡΙΣ" Ε. Ε. - Μενέλαος Σακελαρίου και Σία. Έκλεισε λίγο πριν το 1970.
- Το 1929 λειτουργούν : TITAN , Οινοποιητική εταιρεία ΚΡΟΝΟΣ , Ανώνυμη Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων , ένα υαλουργείο , επτά εργοστάσια κατεργασίας ρητίνης , που απασχολούν 1.500 άτομα , από Ελευσίνα , Μάνδρα , λίγοι από Βίλια και πρόσφυγες που μάλλον εργάζονται περιστασιακά.
  - Στην αρχή της δεκαετίας του 1930 υπήρχαν τρία κεραμοποιεία (Καμίνια). Το Κεραμοποιείο Ιωάννη Πατάλα. το Κεραμοποιείο Θανασουλόπουλου. Λειτουργήσε μέχρι το 1935. Το Κεραμοποιείο Παπαγεωργίου. Σταμάτησαν τη λειτουργία τους στο τέλος της δεκαετίας του 1950, γιατί δεν υπήρχε πια πρώτη ύλη στην Ελευσίνα.
  - Τα χρόνια της "επιφανειακής ευημερίας" εμφανίζονται τα πρώτα κρούσματα ρύπανσης. Η θάλασσα ρυπαίνεται από πετρέλαιο , που τα πλοία ξεφόρτωναν για την τροφοδοσία των εργοστασίων. Το πρόβλημα επισημαίνει με ψήφισμά του το κοινοτικό συμβούλιο στις 28 / 6 / 1938 , που ζητούσε από την κυβέρνηση να πάρει μέτρα. Συνέχεια στο ψήφισμα δεν υπήρξε. Η ρύπανση της πόλης είχε αρχίσει.
  - Το 1953 αρχίζει η λειτουργία της Χαλυβουργικής Α. Ε. Το ξεκίνημα της επιχείρησης έγινε το 1925 , όταν ο ιδρυτής Θ. Αγγελόπουλος και τα παιδιά του ασκούσαν εμπόριο σιδήρου. Η Χαλυβουργική ξεκίνησε με 600 περίπου εργαζόμενους και στη δεκαετία του 1970 έφθασε τους 2.700.
  - Το 1955 ιδρύεται η "Ελαιουργική - Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Ελαιοπαραγωγών Ελλάδος". Το πρώτο εργοστάσιο λειτουργήσε στην παραλία , εκεί όπου λειτουργούσε το σαπωνοποιείο Χατζημελέτη.
  - Στη δεκαετία του 1960 ιδρύθηκαν μικρές μονάδες , όπως το Παγοποιείο Γαστουγιώτη, η Ε.Β.Π.Α., η ΕΔΟΚ - ΕΤΕΡ, τα Ναυπηγεία Σάββα.
  - Την ίδια περίοδο ιδρύονται , στην ευρύτερη περιοχή του Θριάσιου , τα Διυλιστήρια Ασπροπύργου, δίπλα τους η ΠΕΤΡΟΓΚΑΖ , η βιομηχανία ΧΑΛΥΨ και τα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά.
    - Το 1969 αρχίζουν τη λειτουργία τους τα ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ.
    - Το 1973 έρχεται να προστεθεί η ΠΕΤΡΟΛΑ Α. Ε. Καταλαμβάνει χώρο 1.800 στρεμμάτων. Έχει 84 δεξαμενές αποθήκευσης πετρελαιοειδών, συνολικού όγκου 3.600 κυβικών μέτρων. Τα απόβλητα του εργοστασίου, δίνουν τη χαριστική βολή σε θάλασσα και αέρα της περιοχής.
    - Ξεκινούν τη δραστηριότητά τους , την ίδια περίοδο, και άλλες μικρότερες βιομηχανίες : Αγροτική - Αλιευτική, Μπακόπουλος Α.Β.Ε.Ε., Διαλυτήρια Πλοίων, Ξυλεμπορική Δημητρόπουλος-Πολυχρονόπουλος , Υαλουργεία OWENS και άλλες.
    - Στη δεκαετία του 1980 και του 1990 , πολλές από τις υπάρχουσες βιομηχανίες κλείνουν και ανοίγουν άλλες , συνήθως πιο μικρές. Στη θέση των εργοστασίων παραγωγής έρχονται αποθηκευτικοί χώροι, οι οποίοι αναπτύσσονται σε χώρους , στη βόρεια πλευρά της πόλης , κοντά στην Αττική Οδό.

- Υπήρχαν επίσης και άλλα εργοστάσια στα οποία δούλευαν οι κάτοικοι και γι' αυτό έχουμε την πληροφορία για την ύπαρξη τους αλλά δεν γνωρίζουμε τη χρονολογία ίδρυσης τους όπως: τα διαλυτήρια Μπακογιάννη, το εργοστάσιο ΦΥΡΟΒΙΤ (Παππά), το ρετινάδικο Πάουλου, το παγοποιείο Διαμαντόπουλου-Γασθουνιώτη, η αγροτική Αλιευτική και το Βαρελοποιείο Αλεξίου.

Στην Ελευσίνα σώζονται περίπου 4 ανενεργοί βιομηχανικοί χώροι.

3.2. Ανάγλυφο

Σε σχέση με τους παράγοντες και τις διεργασίες οι οποίοι καθορίζουν την ύπαρξη ή διαχρονικά μεταβαλλόμενης τοπογραφίας για τις περιοχές της μελέτης παρατηρούνται τα παρακάτω:

- Το μορφολογικό ανάγλυφο παρουσιάζεται πολύ ήπιο ευρισκόμενο στο τελικό του στάδιο.
- Οι μέσες μορφολογικές κλίσεις είναι μικρές, 1-2%.
- Οι απορροές και οι κατεισδύσεις εξαρτώνται από την μέτρια μέση υδροπερατότητα των γεωλογικών σχηματισμών οι οποίοι χαρακτηρίζονται τουλάχιστον στις επιφανειακές στρώσεις, από ανομοιογένεια με εναλλαγές λεπτομερών και αδρομερών φάσεων.

Από τα ανωτέρω και σε συνδυασμό με το μέτριο ετήσιο ύψος βροχοπτώσεων, ίσο με 374,5mm, καθώς και τις γενικότερες κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στο Θριάσιο Πεδίο, προκύπτει ότι η κατεισδυση και η επιφανειακή απορροή εμφανίζονται περίπου ισοδύναμες με μικρά ποσοστά σε σύγκριση με την εξατμησιδιαπνοή.

Κατ' αυτό τον τρόπο οι διεργασίες ταπείνωσης της επιφάνειας της χέρσου είναι πολύ ήπιες χαρακτηριζόμενες κυρίως από μικρού σχετικά βαθμού εξαλλοίωση – αποσάθρωση και από την δράση των νερών της διάχυτης επιφανειακής απορροής η οποία περιορίζεται ακόμη από τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στις ερευνούμενες και τις γειτονικές τους ανάντη περιοχές. Η διάβρωση των εδαφών λόγω απουσίας δευτερεύοντος υδρογραφικού δικτύου, κατά τις περιόδους μεγάλων βροχοπτώσεων είναι έντονη αλλά περιορίζεται στα πρηνή των όχθων του κυρίως ρέματος, του Σαρανταπόταμου. Σε ακραίες πλημμυρικές καταστάσεις θεωρείται ενδεχόμενη η απόθεση προϊόντων διάβρωσης προερχομένων από τις ανάντη περιοχές, κυρίως μετά από υπερχείλιση της κοίτης του ρέματος αυτού.

Από την περιγραφή των παραγόντων και των διεργασιών που περιγράφηκαν στις προηγούμενες παραγράφους προκύπτει ότι οι δύο υπό μελέτη περιοχές εμφανίζουν σε γενικές γραμμές σταθερότητα σε σχέση με την δράση διαφόρων φυσικών παραγόντων οι οποίοι δεν αναμένεται να επιφέρουν οποιοσδήποτε ουσιώδεις αλλαγές στην τοπογραφία της περιοχής.

Όπως προκύπτει από την επί τόπου έρευνα και στις δύο περιοχές εναλλάσσονται τμήματα που διατηρούν την φυσική τους κατάσταση με άλλα όπου υπάρχουν οικοδομήματα και έργα υποδομής.

Το μεγαλύτερο μέρος της Δ. Αττικής καλύπτεται από δάση (40%) και χορτολιβαδικές εκτάσεις (20%). Στο εντυπωσιακό γεωγραφικό της ανάγλυφο δεσπόζουν ο ιστορικός Κιθαιρώνας, τα Γεράνια, το όρος Πατέρα, η Πάστρα

και η Πάρνηθα που με την απaráμιλλη χλωρίδα και πανίδα τους προσφέρουν ατελείωτες δυνατότητες εκπαίδευσης και αναψυχής (περιπάτους, εξερευνήσεις, αναβάσεις, κ.α.). Στους πρόποδες των κατάφυτων βουνών απλώνονται εκτεταμένες καθαρές παραλίες στο Σαρωνικό (Λουτρόπυργος, Νέα Πέραμος, Πάχη, Κινέττα) και στον κόλπο των Αλκυονίδων (Αλεποχώρι, Ψάθα, Πόρτο Γερμενό) που αποτελούν ωραίους προορισμούς για μπάνιο και αναψυχή.

Τα Γεράνεια όρη εκτείνονται από την Κακιά Σκάλα μέχρι το Λουτράκι και την Περαχώρα και περιβάλλονται από τους κόλπους Σαρωνικού, Κορινθιακού και Αλκυονίδων. Είναι βραχώδη με απότομες πλαγιές και μεγάλες χαράδρες και η κορυφή τους βρίσκεται στη θέση Μακρυπλάγι (Ελατιάς) στα 1369 μέτρα. Οι πιο απόκρημνες πλαγιές τους είναι στο Μακρυπλάγι, στον Καβαλάρη, στη Μεγάλη Ντουσκιά, στις Τρεις Πόρτες και στην Παλιοβούνα.

Ο Κιθαιρώνας βρίσκεται στο ΒΔ. άκρο της Αττικής, στα σύνορα με τον Ν. Βοιωτίας και υψώνεται απότομα στα 1409 μέτρα στην υψηλότερη κορυφή του (Προφήτης Ηλίας ή Ελατιάς). Κατά την αρχαιότητα ονομαζόταν Αστερίος ή Αστερίων όνομα του ήρωα που σκότωσε η Τισιφώνη, μια από τις Ερινύες. Αργότερα πήρε την ονομασία Κιθαιρών πιθανόν από τον ομώνυμο βασιλέα των Πλαταιών. Από τις δύο φυσικές διαβάσεις του βουνού περνούσαν κατά την αρχαιότητα οι δρόμοι που ένωναν τα Μέγαρα με τη Θήβα (δίοδος Λεστόρι) και την Ελευσίνα με τη Θήβα (δίοδοι Ελευθερών και Δρυός Κεφαλαί). Για τους Βιωτούς ο Κιθαιρών ήταν ιερό βουνό και λεγόταν και Ιερόν Όρος ή Ζάθεος Κιθαιρών και ήταν ο τόπος λατρείας του Διονύσου, του Δία και της Ήρας. Στον Πλούταρχο αναφέρεται ότι σε μια κορυφή του Κιθαιρώνα, στραμμένο προς τη δύση υπήρχε «το των Σφραγιτίδων νυμφών άνδρον» που λατρεύονταν οι Σφραγιτίδες Νύμφες και παλαιότερα χρησιμοποιούνταν και ως μαντείο. Το σπήλαιο δεν έχει εντοπιστεί εικάζεται όμως ότι πρόκειται για ένα από τα τρία σπήλαια που βρίσκονται στη βόρεια πλευρά της κορυφής Λουκίσθι.

Η Πάστρα βρίσκεται στο βόρειο - Β.Δ. μέρος του Ν. Αττικής στα σύνορα με το νομό Βοιωτίας στον οποίο ανήκει η ΒΑ πλευρά του βουνού. Ψηλότερη κορυφή είναι η Κούρτεζα ή Τσούκα στα 1025 μέτρα. Κύριο χαρακτηριστικό της Πάστρας είναι οι απότομες πλαγιές και οι τέσσερις μεγάλες ρεματιές στη ΒΑ πλευρά της.

Το όρος Πατέρας βρίσκεται στο ΒΔ άκρο του Ν. Αττικής, με ψηλότερη κορυφή το Λεοντάρι ή Έλατος στα 1132 μέτρα. Όλες σχεδόν οι πλαγιές του είναι απότομες και δύσβατες και αυλακώνονται από μεγάλες ρεματιές όπως αυτές της Αγ. Τριάδας, της Ζωηρέζας, κ.α.

Η Πάρνηθα είναι ένα εκτεταμένο ορεινό συγκρότημα στη Β.Δ. πλευρά της Αττικής και η κορυφή της βρίσκεται στη θέση Καραβόλα (1413 μ.). Ένα τμήμα της ανήκει στο νομό Βοιωτίας, ενώ το ΝΔ μέρος της ανήκει στα διοικητικά όρια της Δ. Αττικής. Κατά την αρχαιότητα γύρω από την Πάρνηθα υπήρχαν αρκετοί δήμοι και οικισμοί (Αιθαλίας, Μελαίνων, Φυλής, Κρωπιάς, Χασταίων, Αχαρνών, Παιονιδών, κ.α.), αποτελούσε το φυσικό όριο της

αρχαίας πόλης των Αθηνών προς βορρά και είναι το βουνό με τις περισσότερες αρχαίες οχυρώσεις από κάθε άλλο στην Ελλάδα.

3.3.Χλωρίδα- Πανίδα- Τοπίο

3.3.1.Χλωρίδα:

Τα Γεράνεια είναι κατάφυτα από έλατα, πεύκα, δρυς, πλατάνια, μεγάλα πουρνάρια, κ.α. που καθιστούν ορισμένες περιοχές σχεδόν αδιάβατες (Μαυροβούνι, Λίσι). Στην πλούσια χλωρίδα τους έχουν καταγραφεί περίπου 950 είδη και έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευομένων περιοχών Natura 2000. Στα πευκοδάση γίνεται συστηματική υλοτόμηση και ρυτίτευση και η πανίδα τους περιλαμβάνει τσακάλια, αλεπούδες, λαγούς, γεράκια, πετροπέρδικες, κοτσύφια, κ.α. Η περιοχή της Παλιοβούνας (17.000 στρέμματα) έχει χαρακτηριστεί ως καταφύγιο θηραμάτων.Αξιοσημείωτη είναι η αγροτουριστική δραστηριότητα του «Κτήματος Εύχαρις» που με εκτάσεις αμπελώνων στα Γεράνεια Όρη αναβιώνει το Μεγαρίτικο Αμπελώνα, διαθέτει παραδοσιακό οινοποιείο και πολυδύναμους χώρους συνεδριακών και άλλων εκδηλώσεων.

Ο Κιθαιρώνας είναι κατάφυτος από πεύκα και έλατα, με αποτέλεσμα πολλές πλαγιές του να είναι αδιάβατες. Στην χλωρίδα του έχουν καταγραφεί 835 φυτικά είδη. Γίνεται συστηματική εκμετάλλευση της ρητίνης από κατοίκους των Βιλιών.

Στις ψηλές κορυφές της Πάστρας κυριαρχούν τα φρύγανα και τα πουρνάρια ενώ στη νότια πλευρά υπάρχουν πολλά πεύκα και κουμαριές.

Ένα μεγάλο μέρος του Πατέρα ήταν κατάφυτο από πεύκα και πουρνάρια που κάηκαν στη πυρκαγιά του 1985. Σήμερα στις ψηλές κορυφές υπάρχουν πεύκα, σχίνα, κουμαριές και έλατα μεταξύ Κολοσούρας και Γκορίτσας αλλά και στο Καρύδι.

Η Πάρνηθα είναι κατάφυτη από έλατα και πεύκα και η πλούσια χλωρίδα της περιλαμβάνει περισσότερα από 1000 φυτικά είδη,το μεγαλύτερο μέρος της Πάρνηθας έχει ανακηρυχθεί Εθνικός Δρυμός. Λόγω της ποικιλομορφίας της χλωρίδας της, η Πάρνηθα έχει ενταχθεί στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευομένων περιοχών Natura 2000.

3.3.2.Πανίδα:

Η πανίδα του Κιθαιρώνα περιλαμβάνει αλεπούδες, κουνάβια, λαγούς, γεράκια, τσίχλες, κ.α. Η πανίδα της Πάστρας περιλαμβάνει αλεπούδες, λαγούς, πετροπέρδικες και κοτσύφια. Η Α. και ΝΑ πλευρά του Πατέρα είναι χαρακτηρισμένη ως καταφύγιο θηραμάτων με πλούσια πανίδα από αλεπούδες, λαγούς, γεράκια, αετούς, πετροπέρδικες κ.α. Η πανίδα της Πάρνηθας περιλαμβάνει ελάφια, τσακάλια, αλεπούδες, λαγούς, νυφίτσες, και

περισσότερα από 130 είδη πουλιών. Οι περιοχές γύρω από τον Εθνικό Δρυμό χαρακτηρίζονται ως καταφύγια θηραμάτων.

3.3.3. Τοπίο:

Τα Γεράνεια προσφέρουν μεγάλη ποικιλία ωραίων διαδρομών: από ένα απλό περίπατο μέχρι την πιο δύσκολη πορεία, ενώ στις ορθοπλαγιές των περιοχών Πέτρα Περαχώρας, Μεγάλη Ντουσκιά και Παλιοβούνα, στο παρελθόν γινόταν εξάσκηση αναρριχητών στις τεχνικές βράχου.

Τα μονοπάτια του Πατέρα που χρησιμοποιούνταν από την αρχαιότητα για την επικοινωνία των γύρω οικισμών προσφέρουν και σήμερα ευκαιρίες για πολλές ενδιαφέρουσες διαδρομές. Στη ΝΑ πλευρά του βουνού, στην τοποθεσία «Καντήλι» βρίσκεται ένα αξιόλογο αναρριχητικό πεδίο που χρησιμοποιείται κυρίως από τις σχολές βράχου των Λ.Ο.Κ. και στο βράχο Ζάστανο στην περιοχή της Ψάθας έχουν γίνει στο παρελθόν αναρριχήσεις

Η Πάρνηθα προσφέρεται για πολλές ποικιλόμορφες διαδρομές από θαυμάσια μονοπάτια με κατατοπιστικές πινακίδες που τη διασχίζουν και ξεκινούν είτε από τις εισόδους του βουνού, είτε μέσα από το βουνό.

3.4. Οικονομία:

Από τα τέλη του 18^{ου} αι. η Δ. Αττική είναι συνυφασμένη με την ιστορία της ανάπτυξης του βιομηχανικού τομέα στην Ελλάδα. Στη Δ. Αττική, (Θριάσιο Πεδίο) βρίσκονται μερικές από τις πιο σύγχρονες βιομηχανικές μονάδες της χώρας μας με τεράστιο οικονομικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον, ενώ αξιοσημείωτη είναι η τοπική παραγωγή αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.

➤ Πρωτογενής Τομέας Παραγωγής:

Η περιοχή της Δυτικής Αττικής, από γεωργικής άποψης παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον, λόγω των δυναμικών γεωργικών και κτηνοτροφικών κλάδων που διαθέτει. Χαρακτηριστικό του αγροτικού τομέα του νομού είναι ο μεγάλος αριθμός ειδών καλλιεργειών φυτικού και ζωικού κεφαλαίου.

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΔΑΦΩΝ	ΕΚΤΑΣΗ ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ	ΠΟΣΟΣΤ Α
1.	Σύνολο γεωργικής γης	170.000	28,7%
2.	Ορεινές, ημιορεινές θαμνολιβαδικές εκτάσεις	340.000	21,13%
3.	Δάση	425.000	40,14%
4.	Άγονες εκτάσεις	31.000	2,97%
5.	Δρόμοι και κατοικημένες περιοχές	90.000	6,67%
6.	Λίμνες – ποτάμια	4.000	0,38%

Πίνακας 4: Στοιχεία Έτους 2003

Στην συνέχεια παρατίθενται τα μεγέθη φυτικού και ζωικού κεφαλαίου:

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΔΑΦΩΝ	ΕΚΤΑΣΗ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ	ΣΕ	ΠΟΣΟΣΤ Α
1.	Σύνολο γεωργικής γης		170.000	28,7%
2.	Ορεινές, ημιορεινές, θαμνολιβαδικές εκτάσεις		340.000	21,13%
3.	Δάση		425.000	40,14%
4.	Άγονες εκτάσεις		31.000	2,97%
5.	Δρόμοι και κατοικημένες περιοχές		90.000	6,67%
6.	Λίμνες – ποτάμια		4.000	0,38%

Πίνακας 5: Φυτική Παραγωγή:

Προβατοτροφία	Συν. Αριθμός ζώων	60.000
Αιγοτροφία	Συν. Αριθμός ζώων	34.000
Βοοτροφία	Συν. Αριθμός ζώων	4.500
Χοιροτροφία	Συν. Αριθμός ζώων	2.200
Κονικλοτροφία	Συν. Αριθμός ζώων	4.500
Πτηνοτροφία	Συν. Αριθμός ορνίθων ωοπαραγωγής	1.800.000
Μελισσοκομία	Συν. Αριθμός κυψελών μετά παραγωγικών μελισσοσμηγών	10.000 ξύλινες Ευρωπαϊκού τύπου.
Αλιεία	Αριθμός σκαφών παράκτιας αλιείας	250

Πίνακας 6: Ζωική Παραγωγή:

* Πηγή Στοιχείων: Δ/ση Κτηνιατρικής και Αλιείας Δυτ. Αττικής – Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης Δυτ. Αττικής – ΕΣΥΕΑ

➤ Δευτερογενής Τομέας Παραγωγής:

Συνολικά υπολογίζεται ότι οι δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις στην Δυτική Αττική, πλησιάζουν τις 3.200. Στους Δήμους Ελευσίνας, Ασπροπύργου και Μάνδρας συγκεντρώνεται το 66% του συνόλου των καταστημάτων και των απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα. Σύμφωνα και με μελέτη του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Θριασίου Πεδίου 2001 λειτουργούν περί τις 2200 επαγγελματικές εγκαταστάσεις (συμπεριλαμβάνονται βιομηχανίες και βιοτεχνίες). Ειδικότερα, το Θριάσιο πεδίο, συγκεντρώνει μεγάλο τμήμα της βαριάς βιομηχανίας, όπως:

1. 2 διυλιστήρια πετρελαίου (ΕΛ.Δ.Α. , ΠΕΤΡΟΛΑ⁵)
2. 2 χαλυβουργεία (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ , ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ)
3. 2 τσιμεντοβιομηχανίες (ΤΙΤΑΝ , ΧΑΛΥΨ)
4. 1 βιομηχανία πυρομαχικών (ΠΥΡΚΑΛ)

Επίσης υπάρχουν εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης προϊόντων πετρελαίου, 3 μονάδες αναγέννησης ορυκτελαίων, πολλές χημικές

⁵ Σήμερα πλέον και τα δύο διυλιστήρια έχουν συγχωνευθεί στην εταιρία ΕΛ.ΠΕ.

βιομηχανίες, βιομηχανίες και βιοτεχνίες πλαστικών-ελαστικών , λατομεία και πολλές μικρότερες μονάδες.

➤ Τριτογενής Τομέας Παραγωγής:

Το εμπόριο στην περιοχή της Δυτικής Αττικής (λιανικό, χονδρεμπόριο), εμφανίζει αυξητικές τάσεις με υψηλούς ρυθμούς αύξησης. Εμπορευματική κίνηση παρουσιάζει το λιμάνι της Ελευσίνας η οποία και κατατάσσεται στην πρώτη θέση μεταξύ των λιμένων της χώρας όσον αφορά τον όγκο των φορτωθέντων εμπορευμάτων ακτοπλοΐας. (Στοιχεία μελέτης IOBE 2003)

Το τελευταίο χρονικό διάστημα, έχει παρατηρηθεί η εγκατάσταση κεντρικών αποθηκών αρκετών αντιπροσωπειών αυτοκινήτων.

Ο τομέας του πολιτισμού έχει σχετικά μικρή συνεισφορά στην απασχόληση και στα εισοδήματα της περιοχής. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους όπως:

- Αρχαιολογικός χώρος της Ελευσίνας
- Αρχαιολογικός χώρος «Αιγόσθενα» στο Πόρτο Γερμενό
- Αρχαιολογικός χώρος «Κρήνη του Θεαγένους» στα Μέγαρα
- Μουσεία της Ελευσίνας και των Μεγάρων, με πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα.

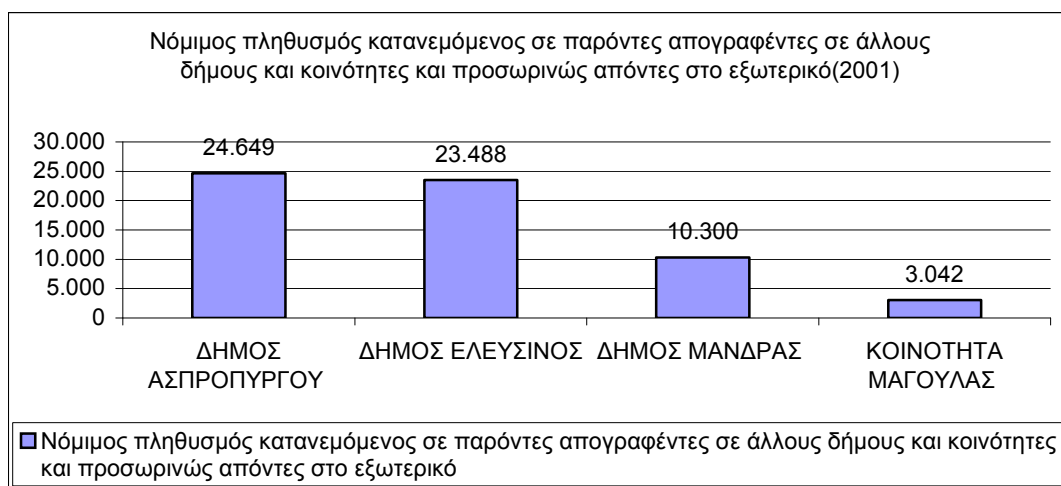
Όσον αφορά το τουρισμό τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει προσπάθειες για την αναβάθμιση της περιοχής με αποτέλεσμα να υπάρχει κινητικότητα και αξιοποίηση του φυσικού πλούτου. Με την ολοκλήρωση των μεγάλων έργων της περιοχής, (Αποχέτευση Θριασίου, Καθαρισμό ακτών, Εγνατία Οδός, Προστικός Σιδηρόδρομος) προβλέπεται τα επόμενα χρόνια να υπάρξουν σημαντικές επενδύσεις που θα αναβαθμίσουν τη περιοχή και θα προσελκύσουν σημαντικό αριθμό τουριστών.

3.5.Δημογραφικά στοιχεία

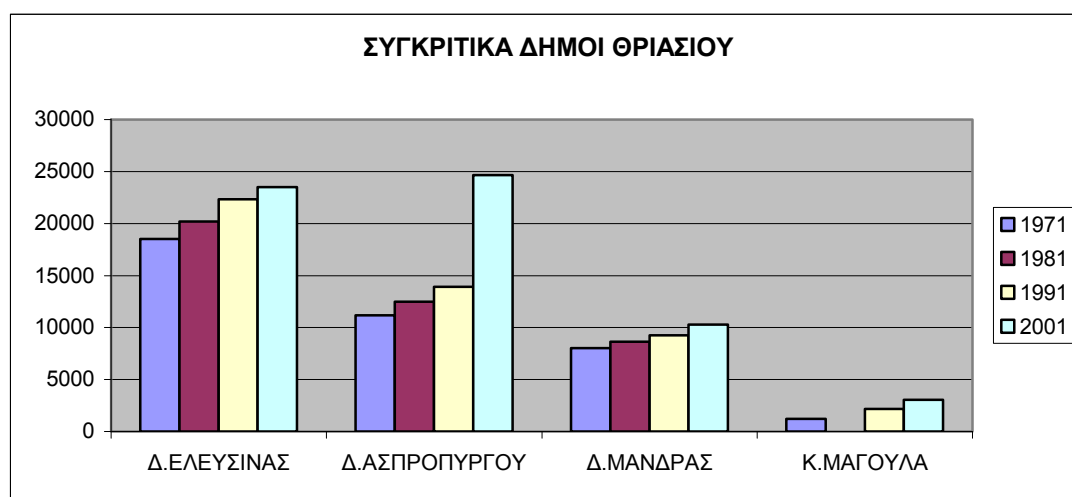
Νόμιμος πληθυσμός κατανεμόμενος σε παρόντες απογραφέντες σε άλλους δήμους και κοινότητες και προσωρινώς απόντες στο εξωτερικό

Γεωγραφική Περιοχή	1991 Πραγματικός πληθυσμός	2001 Πραγματικός πληθυσμός
	Σύνολο	Σύνολο
ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	13.902	24.649
ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	22.325	23.488
ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ	9.246	10.300
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΓΟΥΛΑΣ	2.176	3.042

Πίνακας 7: Νόμιμος πληθυσμός

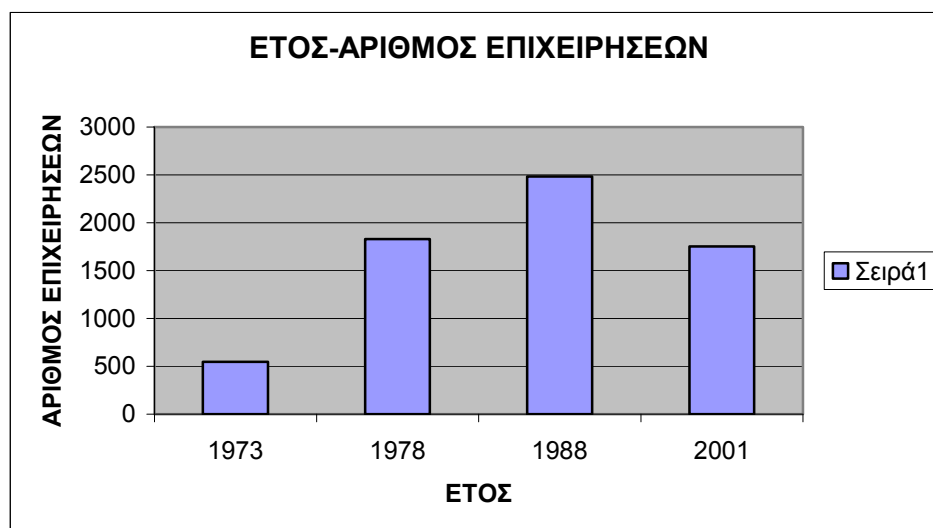

Διάγραμμα 7: Νόμιμος πληθυσμός

Διάγραμμα 8

Από αυτό το γράφημα , βλέπουμε την αύξηση του πληθυσμού σε βάθος τριακονταετίας σε όλους τους δήμους του Θριασίου Πεδίου. Η Ελευσίνα ήδη από την απογραφή του 1971 είχε τους περισσότερους κατοίκους. Στην τελευταία απογραφή, ο δήμος Ασπροπύργου είχε περισσότερους κατοίκους. Αυτό οφείλεται αφ' ενός στην πολύ μεγαλύτερη έκταση του από την Ελευσίνα, αλλά και στη ραγδαία αύξηση βιομηχανιών/ βιοτεχνιών και logistics στην περιοχή του Ασπροπύργου.

Διάγραμμα 9: Έτος ανά αριθμός επιχειρήσεων

Στο διάγραμμα 9 παρατηρείται η εξέλιξη της βιομηχανικής δραστηριότητας στην Ελευσίνα. Από τα πρώτα βιομηχανικά κέντρα στην Ελλάδα με αλματώδη αύξηση στον αριθμό των βιομηχανιών κατά τη δεκαετία του '70 η οποία προκάλεσε περιβαλλοντικές καταστροφές και πολεοδομική υποβάθμιση της περιοχής. Αυτός ο τετραπλασιασμός σχεδόν των βιομηχανιών ανάμεσα στο 1973 και στο 1978 την κατέστησε ένα από τα σημαντικότερα βιομηχανικά κέντρα και αύξησε την εξάρτηση του νομού Αττικής από αυτήν, λόγω οικονομικής κίνησης, θέσεων εργασίας και έντονης διαμετακομιστικής δραστηριότητας εμπορευμάτων.

3.6. Υδρολογία- Γεωλογία- Κλίμα

3.6.1. Υδρολογία

Η περιοχή του Δήμου Ελευσίνας που βρίσκεται βόρεια του οικισμού, διασχίζεται από τον χειμάρρο Σαρανταπόταμο ο οποίος είναι ο κύριος αποστραγγιστικός αγωγός του Θριασίου Πεδίου. Ο Σαρανταπόταμος εισέρχεται στην περιοχή αυτή από το ΒΔ άκρο με κατεύθυνση προς τα ΝΝΑ και στην συνέχεια η κοίτη του εμφανίζει ήπιο μαιανδρισμό και εξέρχεται από την περιοχή αυτή στο ανατολικό της άκρο, με κατεύθυνση προς τα ΝΑ για να χυθεί στη θάλασσα στην περιοχή Καλυμπάκι. Ο Σαρανταπόταμος αποτελεί τον κύριο αποστραγγιστικό αγωγό της επιφανειακής απορροής του Θριασίου Πεδίου και η λεκάνη απορροής του καλύπτει τα 2/3 περίπου της συνολικής έκτασης της λεκάνης απορροής του πεδίου. Έχει άμεση σχέση με την υπό μελέτη περιοχή βόρεια της Ελευσίνας επειδή η τελευταία βρίσκεται κοντά στην απόληξη της λεκάνης απορροής του και για το λόγο αυτό κρίθηκε σκόπιμη η αξιολόγηση επιλεγμένων στοιχείων που αναφέρονται στα μορφολογικά του χαρακτηριστικά, όπως παρακάτω.

Το υδρογραφικό δίκτυο του ρέματος αυτού είναι 5^{ης} τάξεως. Ο λόγος διχάλωσης, Rb, που αφορά το συγκεκριμένο υδρογραφικό δίκτυο έχει τιμές που κυμαίνονται μεταξύ 2.2 και 5.8 γεγονός που το χαρακτηρίζει ως καλά αναπτυγμένο. Η παρουσία πολύ εκτεταμένων κατά μήκος υπολεκανών πιστοποιείται από τις τιμές του δείκτη L/W, ενώ η πυκνότητα του δικτύου

επιφανειακής απορροής βρέθηκε ότι είναι μέτρια έως πολύ υψηλή. Η μελέτη των τιμών των παραμέτρων D1 και F1 των υπολεκανών 3^{ης} τάξεως δείχνει ότι $F1 < D1$ γεγονός που υποδηλώνει ότι το υδρογραφικό δίκτυο βρίσκεται σε στάδιο προχωρημένης ωριμότητας. Οι τιμές διατήρησης κοίτης (C) είναι υψηλές γεγονός που δηλώνει τον βαθμό της επίδρασης της λιθολογίας στην διαμόρφωσή της και ότι το υδρογραφικό δίκτυο ανήκει σε μια ώριμη φάση ανάπτυξής του.

Υδατικό ισοζύγιο – υδρολογικά χαρακτηριστικά :

Από εκτιμητικό ισοζύγιο που έγινε από το ΙΓΜΕ (Κακαβάς, 1986) για το πεδινό τμήμα του Θριασίου Πεδίου με την χρήση άμεσων, έμμεσων μεθόδων και εμπειρικών τύπων προέκυψαν οι ακόλουθες τιμές των παρακάτω παραμέτρων:

Εξατμισιοδιαπνοή = 68%

(με την χρήση του τύπου του Turc)

Κατείσδυση = 17%

Απορροή = 15%

Από τις παραπάνω τιμές προκύπτει ότι το κλίμα του Θριασίου Πεδίου χαρακτηρίζεται από μικρές γενικά βροχοπτώσεις, υψηλή τιμή του ποσοστού των κατακρημνισμάτων που επανέρχεται στην ατμόσφαιρα λόγω της άμεσης εξάτμισης ή της διαπνοής των φυτών και μέτριο ποσοστό πλεονάσματος νερού στο ισοζύγιο με κατά τι περισσότερο του 50% αυτού να κατεισδύει και να εμπλουτίζει τους υπόγειους υδροφορείς ενώ κατά τι λιγότερο του 50% αυτού να απορρέει επιφανειακά.

Από τα προηγούμενα συμπεραίνεται ότι άξια λόγου ποσότητα επιφανειακού νερού αναμένεται να εμφανίζεται μέσα στο πεδινό τμήμα των λεκανών απορροής είτε με την μορφή διάχυτης ροής είτε ροής συγκεντρωμένης μέσα στην κοίτη των υπάρχοντων ρεμάτων, μόνο μετά από έντονες βροχοπτώσεις. Έτσι ο Σαρανταπόταμος εμφανίζει μόνο πλημμυρικές απορροές που διαρκούν μια ή ενδεχομένως και λίγο περισσότερες μέρες. Με χαρακτηριστικό παράδειγμα την υπερχείλιση της πεδινής κοίτης του, μέσης διατομής 5 x 3μ. κατά την διάρκεια της πλημμύρας της 9/11/1999 επιβεβαιώνεται ότι κατά την περίοδο ισχυρών βροχοπτώσεων το μεγαλύτερο μέρος του νερού της βροχής απορρέει επιφανειακά. Πρακτικά δεν υφίσταται επιφανειακή απορροή μετά από μικρού ύψους βροχής και μεγάλης διάρκειας βροχοπτώσεις όπου το μεγαλύτερο μέρος του νερού κατεισδύει ή εξατμίζεται.

Χαρακτηριστικά πλημμυρικής παροχής του Σαρανταπόταμου στην περιοχή

Το ρέμα αυτό επηρεάζει άμεσα την υπό μελέτη περιοχή η οποία διασχίζεται σχεδόν εγκάρσια από την κοίτη του Σαρανταπόταμου κοντά στην απόληξη της λεκάνης απορροής του στον κόλπο της Ελευσίνας στον οποίο εκβάλλει.

Για τους παραπάνω λόγους κρίνεται σκόπιμη η παράθεση τιμών υδρολογικών παραμέτρων του Σαρανταπόταμου και ιδιαίτερα εκείνων που αντιστοιχούν στον πλησιέστερο προς την υπό μελέτη περιοχή σταθμό μέτρησης.

Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα 5.1.

Η εκτίμηση του περισεύματος βροχής έγινε σύμφωνα με την μέθοδο του Soil Conservation Service η οποία υπολογίζει το ύψος περισεύματος βροχής σε συνάρτηση με το ύψος βροχής, την αρχική κατάσταση υγρασίας εδάφους και το υδρολογικό σύμπλοκο εδάφους – φυτικού καλύμματος. Οι συνολικές απώλειες εκφράζονται με τον αριθμό καμπύλης απορροής CN, με την χρήση

του οποίου γίνεται και η εκτίμηση του αθροιστικού περισεύματος βροχόπτωσης.

Με βάση την μέθοδο αυτή υπολογίστηκε η μέγιστη πιθανή παροχή αιχμής, Q_p , για περίοδο επαναφοράς τα 100 έτη.

<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση / κάλυψη γης (%) <ul style="list-style-type: none"> ☐ Δασικές εκτάσεις ☐ Ετήσιες καλλιέργειες ☐ Θαμνώδεις εκτάσεις ☐ Αμπελώνες ☐ Ακάλυπτη γη και αστικές χρήσεις 	49,61 4,6 30 4,59 11,2
<ul style="list-style-type: none"> • Κατηγορίες γεωλογικών σχηματισμών διαφορετικής υδατοπερατότητας. (%) <ul style="list-style-type: none"> ☐ Υψηλής υδατοπερατότητας ☐ Μέσης υδατοπερατότητας ☐ Μικρής υδατοπερατότητας ☐ Αδιαπέρατοι 	55,23 31,03 2,39 10,75
<ul style="list-style-type: none"> • Μέσο ετήσιο ύψος βροχής (mm) 	374,5
<ul style="list-style-type: none"> • Συντελεστής ομοιομορφίας βροχής <ul style="list-style-type: none"> ☐ Κατά Fantoni ☐ Κατά Specht ☐ Κατά Fruhling 	0,08 0,63 0,31
<ul style="list-style-type: none"> • Μέγιστο ύψος βροχής 24ώρο κατά Gumbel P (mm) <ul style="list-style-type: none"> ☐ Για διάστημα 25 ετών ☐ Για διάστημα 50 ετών ☐ Για διάστημα 100 ετών 	113,0 121,1 139,2
<ul style="list-style-type: none"> • Χρόνος συρροής T_c (ώρες) 	6,07
<ul style="list-style-type: none"> • Μέγιστο ύψος βροχής στον χρόνο συρροής για περίοδο επαναφοράς 100 ετών (mm). 	88,08
<ul style="list-style-type: none"> • Μέσος αριθμός καμπύλης απορροής CN (%) <ul style="list-style-type: none"> ☐ Κανονικές συνθήκες ☐ Υγρές συνθήκες ☐ Ξηρές συνθήκες 	53 72 33
<ul style="list-style-type: none"> • Αρχικές απώλειες $I_a = 0,2 \times$ συνολικές απώλειες <ul style="list-style-type: none"> ☐ Κανονικές συνθήκες ☐ Υγρές συνθήκες ☐ Ξηρές συνθήκες 	45,44 19,40 103,64
<ul style="list-style-type: none"> • Ύψος βροχής περιόδου επαναφοράς 100 ετών μείον αρχικές απώλειες, $t - I_a$ <ul style="list-style-type: none"> ☐ Κανονικές συνθήκες ☐ Υγρές συνθήκες ☐ Ξηρές συνθήκες 	93,76 119,80 35,56
<ul style="list-style-type: none"> • Μέγιστη απορροή 24ώρου, Q, με περίοδο επαναφοράς τα 100 έτη ($mm - m^3/24ώρες$) <ul style="list-style-type: none"> ☐ Κανονικές συνθήκες ☐ Υγρές συνθήκες 	27,4/69265 85,9 66,2/16738 294
<ul style="list-style-type: none"> • Μέγιστη πιθανή παροχή αιχμής, Q_p για περίοδο επαναφοράς τα 100 έτη (m^3/sec) <ul style="list-style-type: none"> ☐ Κανονικές συνθήκες • Υγρές συνθήκες 	537,87 737,35

Πίνακας 8: Υδρολογικά και υδραυλικά χαρακτηριστικά υπολεκάνης απορροής του Σαρανταπόταμου κοντά στις εκβολές του. (πηγή: Alexouli, 1997)

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 8, για κανονικές συνθήκες $Q_p = 537,87 \text{ m}^3/\text{sec}$ και για υγρές συνθήκες $Q_p = 737,35 \text{ m}^3/\text{sec}$.

Οι τιμές αυτές αντικατοπτρίζουν τα σημαντικό πλημμυρικό φορτίο που αναμένεται σε περίπτωση ακραίων βροχοπτώσεων περιόδου επαναφοράς 100ετίας και την κατά συνέπεια λήψη των αναγκαίων μέτρων προστασίας των οικιστικών περιοχών που βρίσκονται μέσα στην συγκεκριμένη λεκάνη απορροής του Θριασίου Πεδίου.

Μέσω της περιοχής αυτής γίνεται η διόδευση του μεγαλύτερου μέρους της επιφανειακής απορροής της αντίστοιχης λεκάνης του Σαρανταπόταμου μέχρι την θάλασσα. Βεβαίως η κοίτη του ρέματος αυτού μέσα στην περιοχή πρόκειται να διευθετηθεί και να κατασκευασθούν τα αντίστοιχα έργα.

Εξυπακούεται ότι η διαστασιολόγηση των τεχνητών διατομών του διευθετημένου τμήματος του Σαρανταπόταμου θα πρέπει να γίνει με βάση στοιχεία από αντίστοιχη υδραυλική μελέτη. Σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλεται η εκπόνηση μίας τέτοιας μελέτης ή η αξιοποίηση σχετικών στοιχείων από υπάρχουσες υδρολογικές – υδραυλικές μελέτες για τον υπολογισμό των έργων ασφαλούς διευθέτησης της υφιστάμενης κοίτης.

Διευκρινίζεται εδώ ότι οι τιμές των σχετικών παραμέτρων του πίνακα 5.1 είναι αποσπασματικές επειδή αφορούν την συγκεκριμένη περιοχή ανάντη της θέσης μέτρησης και όχι το σύνολο της λεκάνης απορροής του Σαρανταπόταμου και παρουσιάζονται ως ενδεικτικές της υπάρχουσας κατάστασης για τις υπό μελέτη περιοχές με την επιφύλαξη ότι για να ληφθούν τυχόν υπ' όψιν κατά τον σχεδιασμό θα πρέπει η υδρολογική μελέτη βάση της οποίας υπολογίσθηκαν, να έχει ελεγχθεί και εγκριθεί από αρμόδια υπηρεσία.

Πρόγραμμα υδρολογικών – υδραυλικών μελετών και αντίστοιχων έργων στο Θριάσιο πεδίο :

Για τους χείμαρρους και τα υδατορέματα του Θριασίου Πεδίου έχουν συνταχθεί οι παρακάτω μελέτες:

Από το ΥΠΕΧΩΔΕ – Γ.Δ.Ε.Μ.Π. – Δ3 Οριστική μελέτη 1979 – 1982. Με βάση τη μελέτη αυτή κατασκευάσθηκε η νέα οδογέφυρα στο χ. Σαρανταπόταμο και η εν ενεργεία εργολαβία διευθέτησης της κοίτης.

Από την ΕΥΔΑΠ έχει εκπονηθεί Προκαταρκτική μελέτη (1996) για τους ίδιους χείμαρρους (πλην του Σαρανταπόταμου).

Από την ΕΥΔΑΠ έχει εκπονηθεί Προκαταρκτική μελέτη (1997) για τα ρέματα χ. Σούρες, χ. Αγ. Αικατερίνης και χ. Αγ. Ιωάννης (τελεί υπό έγκριση). Για το κατάντη τμήμα του χ. Γιαννούλα έχει εκπονηθεί Οριστική μελέτη (εγκεκριμένη).

Από την ΕΥΔΑΠ έχουν ανατεθεί οι Οριστικές μελέτες τους: α) χ. Σούρες, χ. Αγ. Αικατερίνης, χ. Μικρό Κατερίνι και χ. Μεγάλο Κατερίνι. β) χ. Αγ. Ιωάννης, χ. Μαρινόρα, χ. Διυλιστηρίων.

Για το χ. Σούρες έχει γίνει προέγκριση χωροθέτησης (αρ. πρωτ. ΠΕ.ΧΩ 748/Φ5-4/2000/18/5/2000)

Εκτίμηση στερεοπαροχής του Σαρανταπόταμου στην περιοχή :

Τα διαθέσιμα στοιχεία σε ότι αφορά τον υπολογισμό της αναμενόμενης στερεοπαροχής του Σαρανταπόταμου στην θέση μέτρησης κατάντη της περιοχής μελέτης παρουσιάζονται στον πίνακα 5.2.

Η αναμενόμενη στερεοπαροχή υπολογίστηκε με την χρήση έμμεσων, συγκριτικών μεθόδων με την ανάλυση παραγόντων που την επηρεάζουν όπως κλιματολογικών, τοπογραφικών, γεωλογικών καθώς και παραμέτρων επιφανειακής απορροής.

Από τον πίνακα 5.2 φαίνεται ότι η μέση αναμενόμενη στερεοπαροχή στην συγκεκριμένη υπολεκάνη υπολογίστηκε σε 2014,2 μ³/έτος ή 5037,1 τόνοι / έτος.

Η στερεοπαροχή του ρέματος πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη γιατί ιδιαίτερα μετά από ισχυρές βροχοπτώσεις είναι σημαντική καλύπτοντας τοπικά την κοίτη του ρέματος σταδιακά με αποτέλεσμα να μειώνεται η χωρητικότητά της και να αυξάνεται ο κίνδυνος υπερχειλίσης της κοίτης μετά από κάθε επόμενη ισχυρή βροχόπτωση και συνεπακόλουθα να πλημμυρίζει η ευρύτερη περιοχή. Κατά συνέπεια απαιτείται καθαρισμός της κοίτης κατά θέσεις από τα αποτιθέμενα ιζήματα, προϊόντα διάβρωσης από ανάντη των θέσεων αυτών.

Διαβρωσιμότητα των γεωλογικών σχηματισμών (έκταση %)

Υψηλή	31
Μέση	13
Χαμηλή	56
Γεωλογικός συντελεστής λεκάνης απορροής	0,432
Μέσο ετήσιο ύψος βροχής	0,3745
Μέση σχετική πυκνότητα γεωλογικών σχηματισμών.....	2,50
Βάρος μέσης ετήσιας στερεοπαροχής στην λεκάνη απορροής (τόνοι / έτος)	5037
.....	
Όγκος μέσης ετήσιας στερεοπαροχής στην λεκάνη απορροής (μ ³ /έτος)	2015

Πίνακας 9: Εκτίμηση στερεοπαροχής του Σαρανταπόταμου στην θέση μέτρησης κατάντη της περιοχής μελέτης (πηγή: Alexouli, 1997)

3.6.2. Γεωλογία

Η ευρύτερη περιοχή μελέτης, από γεωτεκτονική άποψη, ανήκει στις γεωτεκτονικές ζώνες α) της Αττικοκυκλαδικής Κρυσταλλοσχιστώδους μάζας και β) της Υποπελαγονικής μάζας.

Η γεωλογική κατασκευή της περιοχής που ερευνήθηκε συμμετέχουν Τεταρτογενείς και Νεογενείς αποθέσεις, καθώς και Προνεογενείς σχηματισμούς. Στους Προνεογενούς σχηματισμούς υπάγονται:

A) Το μεταμορφωμένο σύστημα (Κρυσταλλοσχιστώδες Αττικής).

B) Το μη μεταμορφωμένο σύστημα (Υποπελαγονική).

Γεωλογικοί σχηματισμοί :

Τεταρτογενής αποθέσεις

Πρόκειται για χερσαίες αλλουβιακές και δилουβιακές (πλειο-πλειστοκαινικές) αποθέσεις ποικίλης κοκκομετρίας και προελεύσεως οι οποίες έχουν προέλθει από την καταστροφή των παλαιότερων πετρωμάτων.

Αλλουβιακές αποθέσεις

Στην περιοχή που μελετήθηκε, οι αλλουβιακές αποθέσεις έχουν την μεγαλύτερη σχετικά ανάπτυξη στις κοιλάδες και συνίστανται από σύναγμα ποικίλης κοκκομετρικής διαβάθμισης, στο οποίο μεγάλη είναι η συμμετοχή υλικών από το μεταμορφωμένα πετρώματα του συστήματος Γραμματικού – Λαυρίου (στην ανατολική – νοτιοανατολική Αττική). Στις παράκτιες ζώνες αναπτύσσονται συνήθως ιλυοαμμώδεις αποθέσεις. Το πάχος των αποθέσεων αυτών κυμαίνεται γενικά περί τα 30μ.

Μικρότερη έκταση έχουν οι κώνοι κορημάτων που αναπτύσσονται στις εξόδους των χειμάρρων προς τις κοιλάδες ή πεδιάδες, τα πλευρικά κορήματα, καθώς και οι αναβαθμίδες και ελουβιακοί μανδύες.

Διλουβιακές αποθέσεις

Συνίστανται από χερσαίες αποθέσεις (αμμούχοι άργιλοι και κροκαλοπαγή). Οι σχηματισμοί αυτοί έχουν μεγάλη ανάπτυξη στα κράσπεδα της Πάρνηθας, της Πάστρας, της Μαυρινώρας, του Πατέρα, στην περιοχή Καπανδριτίου και μικρότερη ανάπτυξη στην περιοχή Καλάμου, της Πεντέλης, του Αλεποχωρίου και των Μεγάρων.

Νεογενείς σχηματισμοί

Αποτελούνται από μάργες, αργίλους, ψαμμίτες, κροκαλοπαγή και μαργαϊκούς ασβεστόλιθους σε εναλλαγές.

Οι ασβεστόλιθοι τραβερτινοειδούς μορφής κατά το μεγαλύτερο μέρος αποκτούν σημαντικό πάχος στους ανώτερους στρωματογραφικούς ορίζοντες της σειράς.

Οι σχηματισμοί του νεογενούς έχουν μεγάλη εξάπλωση στις περιοχές Μεγάρων, Αλεποχωρίου, Καπανδριτίου, πεδιάδας Μεσογαίας, Κηφισιάς και βορείων κρασπέδων Πάρνηθας και καλύπτουν μαζί με τους διλουβιακούς σχηματισμούς την επαφή των μεταμορφωμένων συστημάτων με αποτέλεσμα να μην ορατή η τεκτονική σχέση τους.

Τα νεογενή ιζήματα περιλαμβάνουν δύο συστήματα πετρωμάτων, δηλαδή το ανώτερο σύστημα με χερσαίους σχηματισμούς από πηλούς, αργίλους και κροκαλοπαγή και το κατώτερο με εναλλαγές μαργών, αργίλων, ψαμμιτών, κροκαλοπαγών, μαργαϊκών ασβεστολίθων και τραβερτινών. Εντός των αποθέσεων του δεύτερου συστήματος αναπτύσσονται τα λιγνιτικά κοιτάσματα.

Προνεογενείς σχηματισμοί

Μεταμορφωμένο σύστημα (Κρυσταλλοσχιστώδες Αττικής).

Το σύστημα αυτό αποτελείται γενικά από μάρμαρα με σχιστολιθικές παρεμβολές μικρού πάχους και από κρυσταλλικούς σχιστολίθους και γνευσίους με φακοειδείς ενστρώσεις μαρμάρων.

Γενικά διακρίνονται πέντε λιθοφασικοί ορίζοντες από κάτω προς τα πάνω (στοιχεία ερευνών – γεωλογικών χαρτών Ι.Γ.Μ.Ε.)

α) Κατώτερος ορίζοντας μαρμάρου.

Αποτελείται από λευκά – λευκότεφρα καλά στρωμένα μάρμαρα που τοπικά περιέχουν σχιστολιθικές φακοειδείς ενστρώσεις. Ο ορίζοντας αυτός επικάθεται με γωνιώδη ασυμφωνία πάνω σε ένα ορίζοντα από μαρμαρυγιακούς

σχιστολίθους, με χαλαζία και φακούς μαρμάρων, γνευσίους και σχιστοποιημένους μεταμορφίτες.

Ο κατώτερος ορίζοντας αντιστοιχεί μάλλον στο “ κατώτερο μάρμαρο” του Lersius.

β) Κατώτερος ορίζοντας σχιστολίθων.

Ο ορίζοντας αυτός επικάθεται με συμφωνία στον προηγούμενο και αποτελείται από ασβεστομαρμαρυγιακούς σχιστολίθους με παρεμβολές μαρμάρου. Αντιστοιχεί πιθανά στον κατώτερο σχιστόλιθο (σχιστόλιθος Καισαριανής) του Lersius.

γ) Ενδιάμεσος ορίζοντας μαρμάρου.

Ο ορίζοντας αυτός μπορεί να θεωρηθεί σαν μια ένστρωση μαρμάρου μεταξύ των δύο προηγούμενων οριζόντων. Πρόκειται για λευκότεφρο και τοπικά βαθύτεφρο μάρμαρο, καλά στρωμένο, κατά τόπους δε άστρωτο.

δ) Ανώτερος ορίζοντας σχιστολίθων.

Συνίσταται από χλωριτικούς και ασβεστομαρμαρυγιακούς σχιστολίθους με φακοειδείς ενστρώσεις μαρμάρου μικρού πάχους. Οι σχιστόλιθοι αυτοί συναντώνται κύρια στην βορειοανατολική Αττική και απομονώνουν επιφανειακά τα μάρμαρα του μεταμορφωμένου συστήματος στην περιοχή αυτή.

ε) Ανώτερος ορίζοντας μαρμάρων.

Αποτελείται από λευκά ή λευκότεφρα παχυστρωματώδη βιτουμενιούχα μάρμαρα. Στα κατώτερα στρώματά τους περιλαμβάνονται φακοί ερυθρών κερατολίθων και λευκών χαλαζιτών.

Μη μεταμορφωμένο σύστημα (Υποπελαγωνική).

Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει μια σειρά πετρωμάτων από το Νεοπαλαιοζωικό μέχρι το Παλαιοτριτογενές. Γενική στρωματογραφική στήλη του συστήματος αυτού, περιγράφεται στη συνέχεια.

α) Φλύσχη Άνω Κρητιδικής ηλικίας.

Συνίσταται από λεπτόκοκκους έως μεσόκοκκους ψαμμίτες και συμπαγείς αργίλους που περιέχουν στρώματα ασβεστολίθων. Η απόθεση του φλύσχη αρχίζει μετά το Δάνιο και η παρουσία του έχει διαπιστωθεί από τον Θ. Σπηλιάδη (1960, 1963, 1965) στους νότιους προβούρους της Πάρνηθας, από τον Α. Δούνα (1971), στην περιοχή του φύλλου Ελευσίνας, και από τον Γ. Κατσικάτσο (1974) στον ορεινό όγκο Μπελετσίου και στην Μαλακάσα.

β) Ασβεστόλιθοι Άνω Κρητιδικής ηλικίας.

Αποτελούν ένα σύστημα ασβεστολίθων από το Κενομάνιο μέχρι το Σενώνιο – Δάνιο. Τα ανώτερα στρώματα του συστήματος συνιστούν τη ζώνη μεταβάσεως προς το φλύσχη και αποτελούνται από λεπτοστρωματώδεις κεραμόχρωμους, πράσινους και πρασινότεφρους ασβεστόλιθους, ψαμμίτες και κλαστικούς ασβεστόλιθους σε εναλλαγές. Κάτω από την σειρά αυτή απαντούν παχυπλακώδεις ανοικτόφαιοι έως τεφροί ασβεστόλιθοι, μεγίστου πάχους 80μ. (Τουρώνιο;) και κάτω από αυτούς συναντώνται λεπτοπλακώδεις

στιφροί, τοπικά μαργαίκοι ασβεστόλιθοι του Κενομανίου με φυλλώδεις μάργες μεγίστου πάχους 100μ.

Τα κατώτερα στρώματα του Κενομανίου περιέχουν μερικές φορές κλαστικά υλικά (κροκαλοπαγή) και αντιστοιχούν στην Κενομάνιο επίκληση που σε άλλες γειτονικές περιοχές καλύπτει κοιτάσματα βωξίτη και σιδηρονικελίων.

γ) Σχιστοκερατολιθική διάπλαση με οφιολίθους.

Οι σχηματισμοί αυτοί, Άνω Ιουρασικής – Κατώτερης Κρητιδικής ηλικίας καταλαμβάνουν μικρή έκταση και περιλαμβάνουν σχιστολίθους, κερατολίθους ραδιολαρίτες, ψαμμίτες, καμιά φορά δε και πλακώδεις ψαμμιτικούς ασβεστόλιθους. Περιέχουν σώματα βασικών και υπερβασικών πετρωμάτων.

δ) Τριαδικοί – ιουρασικοί Ασβεστόλιθοι και Δολομίτες.

Πρόκειται για λεπτοπλακώδεις μελανότεφρους ασβεστόλιθους με κονδύλους και ενστρώσεις κερατολίθων. Συχνά οι ασβεστόλιθοι αυτοί παρουσιάζονται δολομιτιοποιημένοι έως δολομιτικοί και μερικές φορές μεταπίπτουν σε τυπικούς δολομίτες. Στους κατώτερους ορίζοντες γίνονται αρχικά παχυστρωματώδεις έως άστρωτοι για να μεταπέσουν τελικά σε στιφρούς λεπτοπλακώδεις συχνά μαργαίκοι με ενστρώσεις κερατολίθων και πλευρικές μεταβάσεις σε σχιστολίθους και ψαμμίτες (μετάβαση προς Νεοπαλαιοζωικό). Την κύρια ανάπτυξή τους παρουσιάζουν στην μεταξύ Αυλώνας και Ωρωπού περιοχή, στην περιοχή της Πάρνηθας, Πάστρας, Πατέρα και μεταξύ Ερυθρών – Μεγάρων και Μάνδρας περιοχή.

Νεοπαλαιοζωικά στρώματα

Το σύστημα αυτό αποτελείται από αργιλικούς σχιστολίθους, ψαμμίτες, γραουβάκες και κροκαλοπαγή μεταξύ των οποίων συχνά παρεμβάλλονται βασικά εκρηξιγενή πετρώματα (κερατοφύρες, μελαφύρες, κερατοφυρικοί τόφφοι) με φακοειδείς ενστρώσεις από λεπτοπλακώδεις και καμιά φορά παχυπλακώδεις ασβεστόλιθους, συχνά μαργαίκοι. Τα Νεοπαλαιοζωικά στρώματα εμφανίζονται συχνά ημιμεταμορφωμένα (χαλαζίτες, φυλλίτες).

Τεκτονικές Συνθήκες :

Η ευρεία περιοχή της μελέτης έχει υποστεί την επίδραση επανειλημμένων τεκτονικών κινήσεων. Γενικά διακρίνουμε μια παλαιότερη προνεογενή τεκτονική και μια νεώτερη τεκτονική του Τριτογενούς και Τεταρτογενούς.

Παλαιότερη Προνεογενής Τεκτονική.

Η τεκτονική αυτή αφορά στην σχέση των συστημάτων που αναφέρθηκαν προηγουμένως, των μεταμορφωμένων και μη μεταμορφωμένων σχηματισμών των οποίων η επαφή καλύπτεται από τις αποθέσεις του Νεογενούς και δεν είναι ορατή. Οι πλέον πρόσφατες απόψεις επί της τεκτονικής σχέσεως μεταμορφωμένων και μη μεταμορφωμένων σχηματισμών σύμφωνα με τους J. Abouin (1973), Γ. Κατσικάτσο (1977,1979), J.Mercier, P.Vergel (1977), συνοψίζονται στα ακόλουθα:

Η περιοχή της Αττικής αποτελεί διπλό πολυφασικό τεκτονικό παράθυρο που σχηματίσθηκε με την εφίπτευση της ενότητας Βερορίου (ενότητα Στύρων – Οχης στην Εύβοια) στο κρυσταλλοσχιστώδες της Αττικής (ενότητα Αλμυροποτάμου στην Εύβοια) και με την επώθηση στη συνέχεια πάνω σ'

αυτή των μη μεταμορφωμένων σχηματισμών της Πάρνηθας (και των αντίστοιχων σχηματισμών της ενότητας της Κεντρικής Εύβοιας).

Έτσι σύμφωνα με τις απόψεις αυτές στον ευρύτερο χώρο της Αττικής και Νοτίου Εύβοιας, οι μη μεταμορφωμένοι σχηματισμοί του συστήματος της Πάρνηθας έχουν επωθηθεί προς Νότο στα μεταμορφωμένα πετρώματα του μεταμορφωμένου συστήματος (κρυσταλλοσχιστώδες Αττικής).

Νεώτερη Τεκτονική

Οι διάφορες λεκάνες της Αττικής, όπως του Θριασίου Πεδίου και των Μεγάρων, αντιστοιχούν σε τεκτονικές τάφρους που σχηματίστηκαν συνέπεια ηπειρογενετικών κινήσεων, μετά το τέλος της Αλπικής ορογενέσεως, δηλαδή στο στάδιο της χαλάρωσης των τεκτονικών – πιέσεων, οπότε οι μετατοπίσεις ήταν κατακόρυφες με αποτέλεσμα την δημιουργία τεκτονικών τάφρων και υβωμάτων. Στις πρώτες αποτέθηκαν νεογενή ιζήματα λιμναίας και χερσαίας προελεύσεως. Μετά την απόθεση των νεογενών ιζημάτων ακολουθούν περίοδοι νεώτερων διαρρήξεων που έπληξαν ακόμη και τους διλουβιακούς σχηματισμούς. Κατά το Τεταρτογενές, εκτός των ηπειρογενετικών κινήσεων, έλαβαν χώρα και ευστατικές κινήσεις, ανοδικές και καθοδικές, οφειλόμενες στη δέσμευση ή απελευθέρωση πάγων στους πόλους (παγετώδεις και μεσοπαγετώδεις περίοδοι) οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα την μετακίνηση της γραμμής των ακτών αντίστοιχα προς τα κάτω ή προς τα πάνω. Τέλος, η ύπαρξη αναβαθμιδών στους χείμαρρους της περιοχής της μελέτης, το ύψος των οποίων σε μερικές περιπτώσεις υπερβαίνει τα 3μ. πιστοποιεί θετική κατακόρυφη κίνηση που έλαβε χώρα κατά το τέλος του τεταρτογενούς ίσως δε και κατά τους ιστορικούς χρόνους.

Όπως προκύπτει από τις γεωτεκτονικές συνθήκες που επικρατούν στην ευρύτερη περιοχή, οι γεωλογικοί σχηματισμοί των προς πολεοδόμηση εκτάσεων δεν επηρεάζεται καθόλου από αυτές που επικρατούν στην ευρύτερη περιοχή. Οι γεωλογικοί σχηματισμοί των περιοχών ενδιαφέροντος είναι κυρίως εδαφικοί, χρονολογικά πιο πρόσφατοι από τους παλαιότερους βραχώδεις και δεν εμφανίζουν ρηξιγενείς ζώνες ή πτυχώσεις που να συνδέονται με τις αντίστοιχες του ευρύτερου περιβάλλοντος.

Άξια λόγου ρήγματα στην ευρύτερη περιοχή, η παρουσία των οποίων ενδεχομένως επηρεάσει τις υπό μελέτη περιοχές είναι το ρήγμα της Φυλής με διεύθυνση ΔΒΔ – ΑΝΑ και κλίση προς ΝΔ και το ρήγμα του Θριασίου Πεδίου με διεύθυνση ΔΒΔ – ΑΝΑ και κλίση προς ΝΔ. Και τα δύο ρήγματα είναι κανονικά, κόβουν κυρίως προνεογενείς γεωλογικούς σχηματισμούς αλλά επίσης επηρεάζουν νεογενή ρήγματα. Το ρήγμα του Θριασίου Πεδίου βρίσκεται στις παρυφές του Πεδίου και καλύπτεται από κώνους κορημάτων και σάρρες. Το ρήγμα της Φυλής είναι περίπου παράλληλο με το προηγούμενο σε απόσταση 4-5 χλμ. από αυτό προς τα βόρεια.

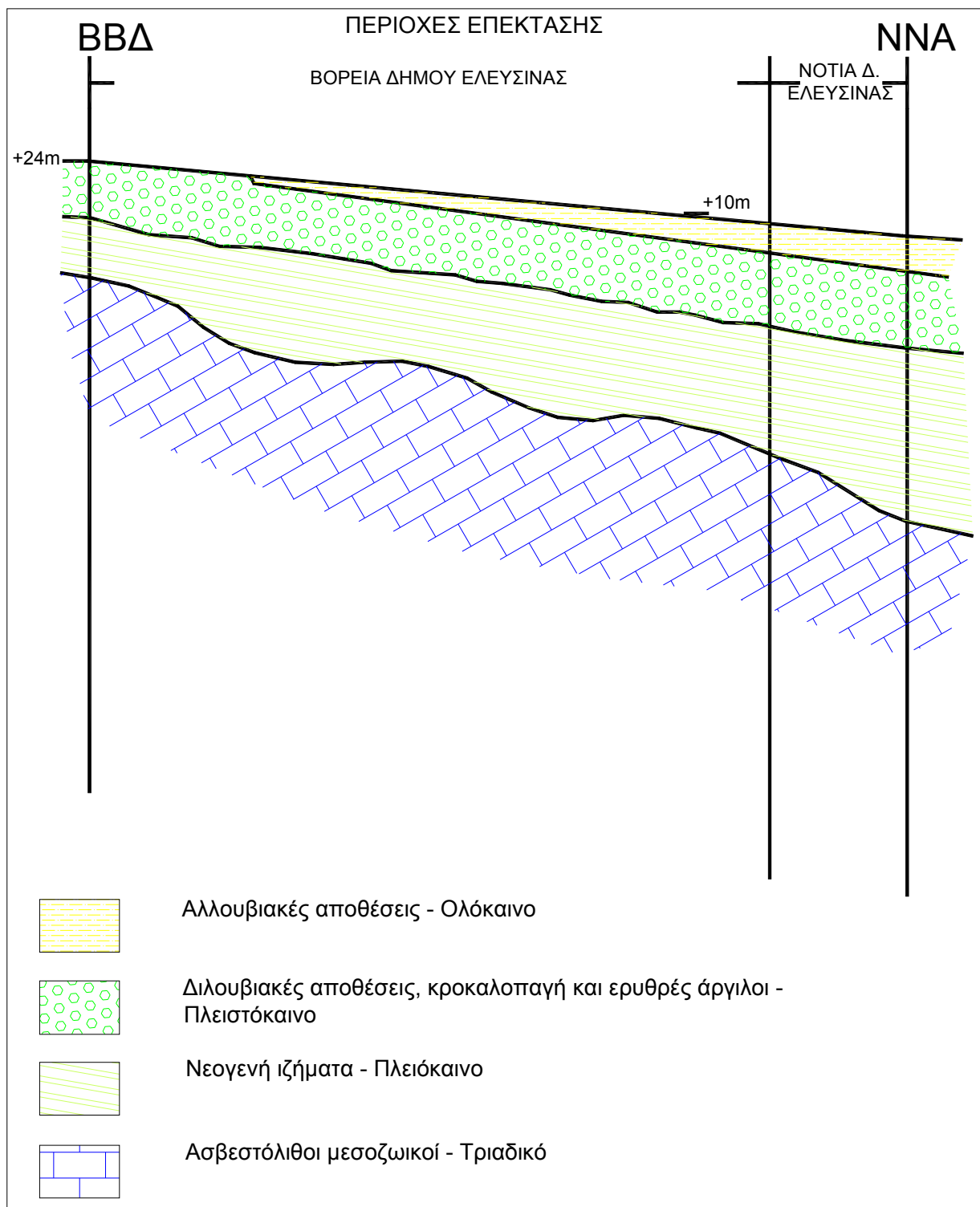
Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά αποτελέσματα έρευνας που αφορά τον σεισμό της Αθήνας της 7/9/1999 (Papadopoulos et al, 2000) η χωρική κατανομή των μετασεισμών σε συνδυασμό με το εστιακό μηχανισμό του κυρίου σεισμού σε πρώτη προσέγγιση υποδηλώνουν ότι αυτός ο σεισμός γενετικά συνδέεται με μια σεισμική δομή διεύθυνσης ΔΒΔ – ΑΝΑ και κλίση ΝΝΔ, η τοπογραφική έκφραση της οποίας πιθανόν είναι το νεοτεκτονικό ρήγμα της Φυλής το οποίο έχει παράταξη 110° - 130° Β και μέγιστη κλίση 60° – 85° ΝΔ. Σύμφωνα

επίσης με τα ίδια παραπάνω αποτελέσματα, η θέση της σεισμικής εστίας επαναπροσδιορίζεται σε βάθος 16,8χλμ. και σε απόσταση περίπου 15χλμ. προς τα ΝΔ από το επιφανειακό ίχνος του ρήγματος της Φυλής.

Στην παραπάνω έρευνα δεν γίνεται αναφορά για οποιαδήποτε σχέση του σεισμού της Αθήνας στις 7/9/1999 με το ρήγμα του Θριασίου πεδίου.

Από τα μέχρι σήμερα διαθέσιμα γεωλογικά – τεκτονικά και σεισμολογικά στοιχεία δεν προκύπτει ότι κάποιο ή κάποια δυνάμενα να χαρακτηριστούν ως σεισμολογικώς ενεργά ρήγματα υπάρχουν στο βραχώδες υπόβαθρο κάτω από τους δилουβιακούς ή αλλουβιακούς γεωλογικούς σχηματισμούς στους οποίους εδράζεται η Ελευσίνα και η ευρύτερη της οικιστική περιοχή.

Ο εντοπισμός της πιθανής παρουσίας τέτοιων ενδεχόμενων ενεργών ρηγμάτων καλυμμένων με πρόσφατες γεωλογικές αποθέσεις, είναι εκτός αντικείμενου μελετών που εκπονούνται με τις προδιαγραφές που αφορούν και την παρούσα μελέτη, αλλά μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εξειδικευμένων για τον σκοπό αυτό μελετών.

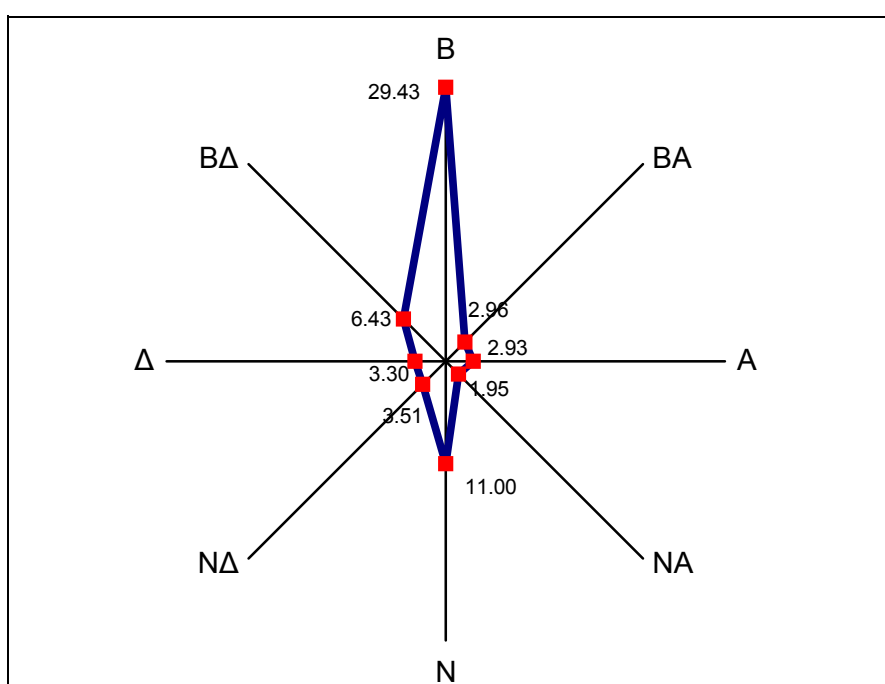
Σχήμα 1

3.6.3. Κλίμα

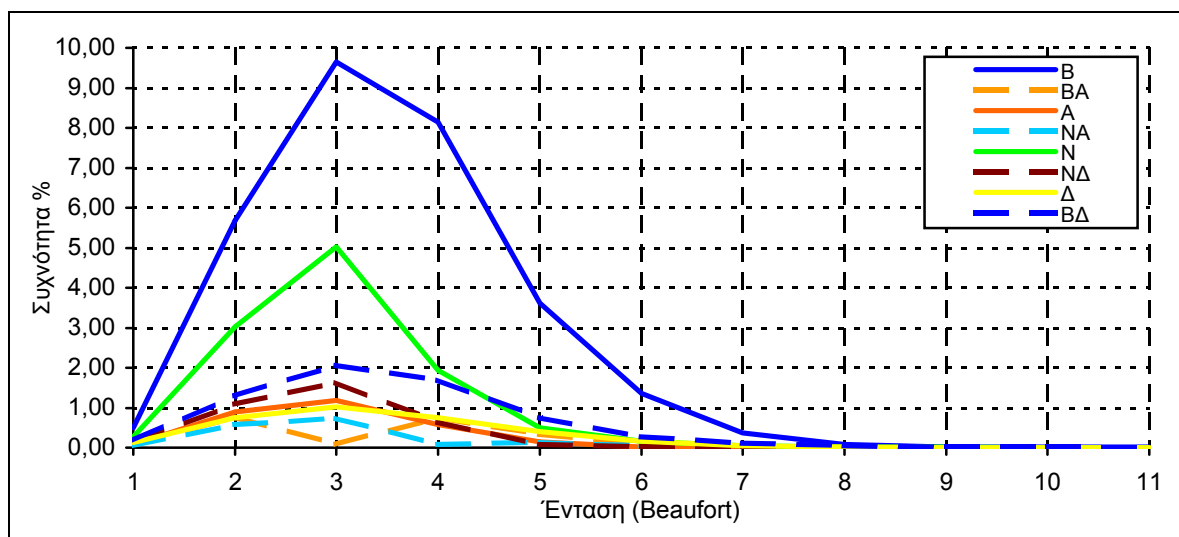
Μετεωρολογικά στοιχεία

Το κλίμα της ευρύτερης περιοχής της Ελευσίνας μπορεί να χαρακτηριστεί ως εύκρατο μεσογειακό με κύρια χαρακτηριστικά το ξηρό θερμό καλοκαίρι και τον ήπιο και υγρό σχετικά χειμώνα. Τα μετεωρολογικά στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια προέρχονται από τον Μετεωρολογικό σταθμό της Ε.Μ.Υ. στην Ελευσίνα για τα έτη 1958-1999.

Σύμφωνα με τα ανεμολογικά στοιχεία του Μετεωρολογικού Σταθμού Ελευσίνας οι βόρειοι άνεμοι είναι οι επικρατέστεροι με ποσοστό 29% ακολουθούμενοι από τους νότιους με ποσοστό 11%, ενώ η νηνεμία υπερέχει όλων με ποσοστό 38.4%. Στο σχήμα 5.1 παρουσιάζεται η κατανομή συχνότητας διεύθυνσης των ανέμων για την περιοχή μελέτης, ενώ στο σχήμα 5.2 παρουσιάζεται η συχνότητα των εντάσεων ανά διεύθυνση.

Διάγραμμα 10: Κατανομή συχνότητας διεύθυνσης ανέμων (νηνεμία 38.49%)

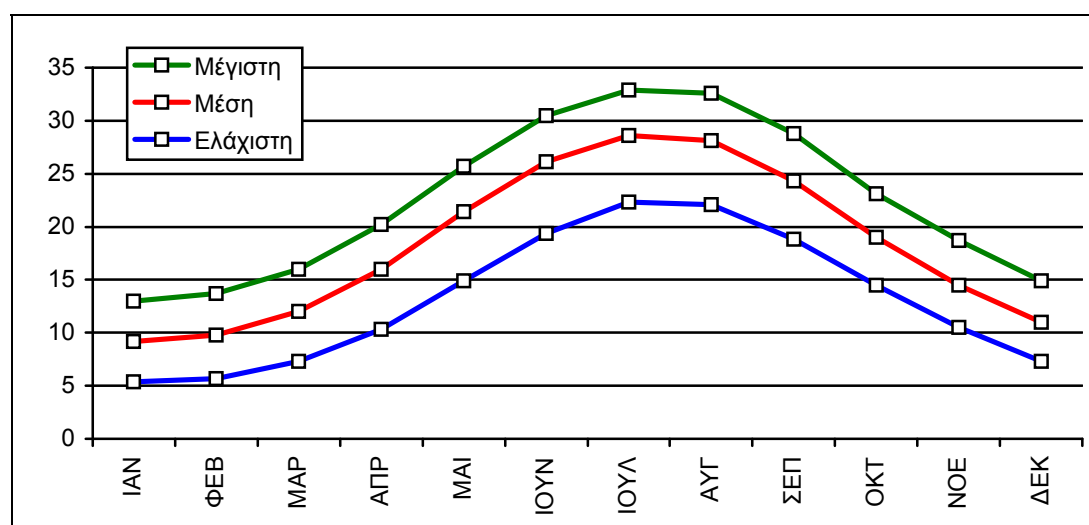
Διάγραμμα 11: Κατανομή συχνότητας έντασης ανέμου ανά διεύθυνση

Θερμοκρασία αέρα. Σύμφωνα με στοιχεία από το μετεωρολογικό σταθμό Ελευσίνας (περίοδος 1958-1999) η μέση ετήσια θερμοκρασία στην ευρύτερη περιοχή του έργου ανέρχεται σε 18.3 °C, η μέση ελάχιστη θερμοκρασία είναι 13.2 °C και η μέση μέγιστη θερμοκρασία είναι 22.5 °C. Στον πίνακα 5.1 και στο σχήμα 5.3 παρουσιάζεται η μέση, η μέση μέγιστη και η μέση ελάχιστη μηνιαία θερμοκρασία στην περιοχή μελέτης, για την περίοδο 1958-1999.

Πίνακας 16

Θερμοκρασία	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Max	13.0	13.7	16.0	20.2	25.7	30.5	32.9	32.6	28.8	23.1	18.7	14.9
Μέση	9.2	9.8	12.0	16.0	21.4	26.1	28.6	28.1	24.3	19.0	14.5	11.0
Min	5.4	5.7	7.3	10.3	14.9	19.4	22.3	22.1	18.8	14.5	10.5	7.3

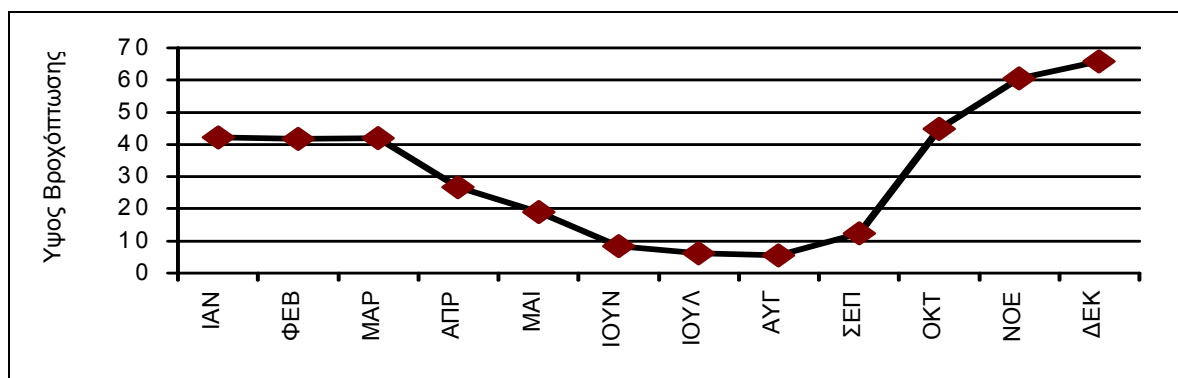
Πίνακας 10: Μέση, μέση μέγιστη και μέση ελάχιστη μηνιαία θερμοκρασία

Διάγραμμα 12: Μέση, μέση μέγιστη και μέση ελάχιστη μηνιαία θερμοκρασία

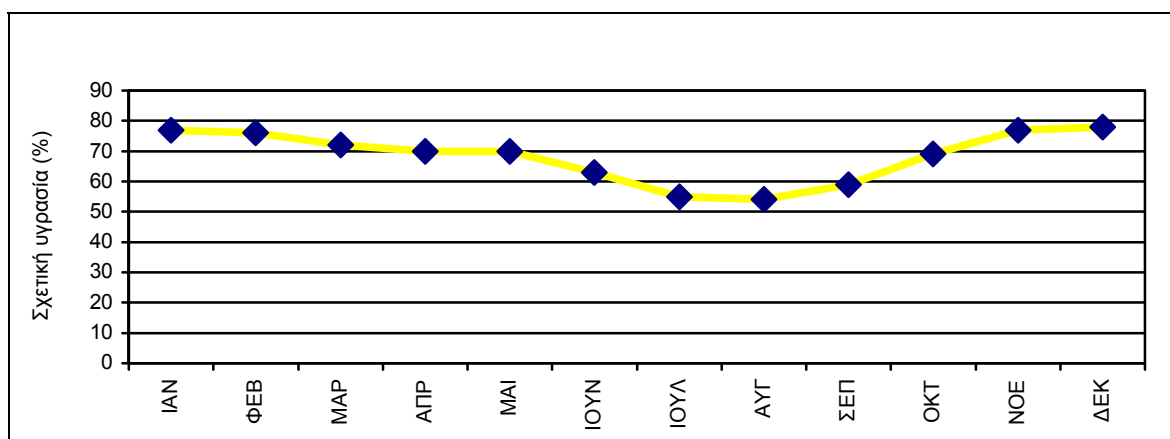

Βροχοπτώσεις. Το μέσο ετήσιο ύψος βροχοπτώσεων στην ευρύτερη περιοχή ανέρχεται σε 378.3 mm, ενώ η μέγιστη ημερήσια φθάνει τα 90.5 mm και παρατηρείται το Νοέμβριο. Τα μέσα μηνιαία ύψη βροχής για την περίοδο 1958-1999 παρουσιάζονται στο σχήμα 5.

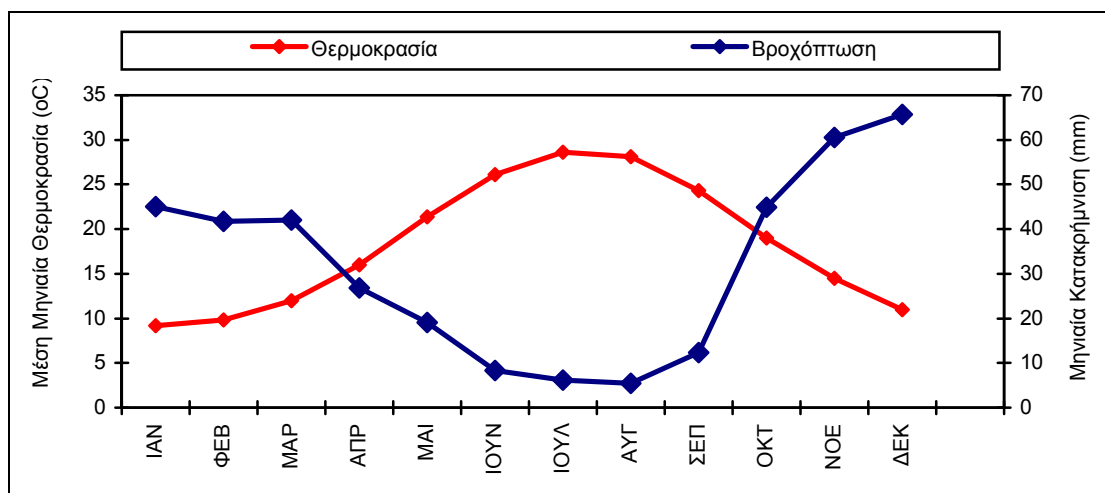
Διάγραμμα 13: Μηνιαίο ύψος κατακρημνισμάτων.

Υγρασία. Η σχετική υγρασία δεν φαίνεται να παρουσιάζει σοβαρές μεταβολές στην ευρύτερη περιοχή του έργου. Οι μέσες μηνιαίες τιμές που έχει καταγράψει η ΕΜΥ φαίνονται στο σχήμα 6.

Διάγραμμα 14: Μέσες μηνιαίες τιμές σχετικής υγρασίας περιόδου 1958-1999

Κλιματολογικά Στοιχεία: Το ομβροθερμικό διάγραμμα της περιοχής μελέτης με τα στοιχεία του μετεωρολογικού Ελευσίνας την περίοδο 1958-1999 απεικονίζεται στο σχήμα 5.6.

Διάγραμμα 15: Ομβροθερμικό διάγραμμα Θριάσιου Πεδίου

Η επεξεργασία των μετεωρολογικών παρατηρήσεων σε συνδυασμό με τη βλάστηση της περιοχής μας δίνει τα παρακάτω συμπεράσματα, όσον αφορά το βιοκλίμα της περιοχής :

1. Η περιοχή μελέτης ανήκει στον ημίξηρο βιοκλιματικό όροφο και ειδικότερα στον υποόροφο με ήπιο χειμώνα, όπου $3^{\circ}\text{C} < m < 7^{\circ}\text{C}$ (m =η μέση ελαχίστη θερμοκρασία του ψυχρότερου μήνα σε $^{\circ}\text{C} = 5.4^{\circ}\text{C}$).
2. Το βιοκλίμα, τέλος, της περιοχής ανήκει στην κατηγορία του έντονου θερμομεσογειακού βιοκλίματος με $125 < x < 150$, όπου $x=129$ ο αριθμός των βιολογικά ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο.

Σύμφωνα με τις ανώτερες φυτοκοινωνίες του συστήματος του BROWN-BLANQUET και με διάρθρωση της βλαστήσεως εκείνη της Ανατολικής Ευρώπης του HORVAT, η υπόψη περιοχή ανήκει στην ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης και ειδικότερα στον αυξητικό χώρο *oleo ceratonietum* της υποζώνης *oleo ceratonion*.

3.7. Πολιτιστικά στοιχεία

Τα τελευταία χρόνια γίνονται αξιόλογες προσπάθειες, μέσω συναυλιών ,χορηγιών και συνεδρίων, από τη Νομαρχία της Δυτικής Αττικής για την πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής. Μέρος αυτού αποτελούν και οι παρακάτω εκδηλώσεις:

- Αισχύλεια
- Πανόραμα Ποντιακών Χορών (Στάδιο Ελευσίνας)
- Γιορτή Τσικουδιάς (Αποθήκες Ελαιουργικής)
- Η ΝΑΔΑ χορηγός της συναυλίας νεολαίας και του λαϊκού πανηγυριού (Δήμος Ερυθρών)
- Η ΝΑΔΑ χορηγός του πολιτιστικού Φεστιβάλ «Λαμπέτεια» (Δήμος Βιλίων)
- Η ΝΑΔΑ χορηγός του πολιτιστικού κύκλου εκδηλώσεων (Δήμος Νέας Περάμου)
- Η ΝΑΔΑ χορηγός των «Ζερβονικολείων» (Δήμος Μάνδρας)
- Η ΝΑΔΑ χορηγός των πολιτιστικών εκδηλώσεων του Δ. Μεγάρων για τη συναυλία των ΠΥΞ ΛΑΞ

- Η ΝΑΔΑ χορηγός του πολιτιστικού φεστιβάλ «Ζεφύρεια» (Δήμος Ζεφυρίου)
- Η ΝΑΔΑ χορηγός του πολιτιστικού θεσμού των Αισχυλείων 2004 (Δήμος Ελευσίνας)

Σημαντικότερα από τα μνημεία στο χώρο των αρχαιοτήτων είναι

- η Ιερά Αυλή, η οποία αποτελούσε την κατάληξη της Ιεράς Οδού και το χώρο συγκέντρωσης των πιστών,
- η εσχάρα με βωμούς θυσιών στις θεές (8^{ος} π.Χ. – 2^{ος} μ.Χ. αι.),
- ο ναός της Προπυλαίας Αρτέμιδας (2^{ος} μ.Χ. αι.),
- τα Μεγάλα Προπύλαια,
- το δωρικό πρόπυλο, αντίγραφο των μνησικλείων Προπυλαίων της Ακρόπολης (2^{ος} μ.Χ. αι.),
- τα Μικρά Προπύλαια,
- το Ιωνικό Πρόπυλο (54 π.Χ.) ,
- το Τελεστήριο στο κέντρο του οποίου υπήρχε το ανάκτορο – άδυτο της ελευσινιακής λατρείας (5^{ος} π.Χ. – 2^{ος} μ.Χ. αι.),
- οι Θριαμβικές Αψίδες που αποτελούσαν αντίγραφα της αψίδας του Ανδριανού (Αθήνα)
- το Καλλίχορον Φρέαρ (α΄ μισό 5^{ου} π.Χ. αι.),
- το Πλουτώνειο, ιερός περίβολος με σπηλιά (β΄ μισό του 6^{ου} – 4^ο π.Χ. αι.)
- το Μυκηναϊκό Μέγαρο.
- Η Ιερά Οδός που συνέδεε την Ελευσίνα με την Αθήνα διασχίζει την πόλη και τα ίχνη της διατηρούνται και σήμερα

Ιστορικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι μεταβυζαντινές εκκλησίες του Αγίου Ζαχαρία στην πλατεία Ηρώων και της Παναγίτσας στον αρχαιολογικό χώρο.

Στην πόλη της Ελευσίνας υπάρχουν 17 κτίσματα που θεωρούνται από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. παραδοσιακά :

1. Δ/ση: ΔΡΑΓΟΥΜΗ 4
2. Δ/ση: ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 10
3. Δ/ση: ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 8
4. Δ/ση: ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ
Θέση: ΕΛΕΥΣΙΝΑ - ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΥΛΗ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ
Επωνυμία: ΠΑΓΟΠΟΙΕΙΟΝ ΑΣΤΗΡ
5. Δ/ση: ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
Επωνυμία: ΛΙΜΕΝΑΡΧΕΙΟ
6. Δ/ση: ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ & ΩΚΕΑΝΙΔΩΝ
Επωνυμία: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ
7. Δ/ση: ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ & ΩΚΕΑΝΙΔΩΝ
Επωνυμία: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ
8. Δ/ση: ΚΟΝΤΥΛΗ & ΚΙΜΩΝΟΣ 19
9. Δ/ση: ΚΤΙΡΙΟ ΕΝΤΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ
10. Δ/ση: ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ 29
11. Δ/ση: ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ 47
12. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ & ΔΡΑΓΟΥΜΗ

- 13. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ & ΧΑΡΙΛΑΟΥ 22
- 14. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ 11
- 15. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ 13
- 16. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ 19
- 17. Δ/ση: ΠΛΟΥΤΩΝΟΣ 13

3.8. Δίκτυα

Στο χάρτη 6 φαίνεται η ιεράρχηση του οδικού δικτύου

Στο χάρτη 6 φαίνονται οι δρόμοι που συνδέουν με συγκοινωνία την Ελευσίνα με την Αθήνα και με τους γειτονικούς δήμους. Οι γραμμές που εξυπηρετούν το δήμο είναι οι εξής:

- 879 ΑΧΑΡΝΑΙ - ΘΡΙΑΣΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ -ΕΛΕΥΣΙΝΑ
- 878 ΑΧΑΡΝΑΙ-ΕΛΕΥΣΙΝΑ
- 881 ΕΛΕΥΣΙΝΑ-ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ - ΡΟΥΠΑΚΙ
- 863 ΕΛΕΥΣΙΝΑ-ΘΡΙΑΣΙΟ ΝΟΣ. - ΜΑΝΔΡΑ
- 817 ΕΛΕΥΣΙΝΑ-ΜΑΝΔΡΑ
- 862 ΠΑΡΑΛΙΑ-ΑΝΩ ΕΛΕΥΣΙΝΑ
- 871 ΠΕΙΡΑΙΑΣ-ΕΛΕΥΣΙΝΑ(Μέσω Λ.ΣΧΙΣΤΟΥ)
- Ε63 ΠΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ - ΜΑΝΔΡΑ (EXPRESS)
- Β16 ΠΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ -ΕΛΕΥΣΙΝΑ (Μέσω Λ.ΑΘΗΝΩΝ)
- Ε16 ΠΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ - ΕΛΕΥΣΙΝΑ (EXPRESS) (ΜΕΣΩ Λ.ΑΘΗΝΩΝ)
- 865 ΠΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ - ΜΑΝΔΡΑ
- Α16 ΠΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ - ΕΛΕΥΣΙΝΑ (Μέσω ΙΕΡΑΣ ΟΔΟΥ)

4.

Αξιολόγηση – Προτάσεις

4.1. Προβλήματα

4.1.1. Κυκλοφοριακό πρόβλημα

Το κυκλοφοριακό και το πρόβλημα της στάθμευσης αποτελούν δύο από τους σημαντικότερους παράγοντες που συνιστούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη της πόλης αλλά και στη διατήρηση της ιστορικής της ταυτότητας. Η πόλη της Ελευσίνας αποτελεί το μητροπολιτικό κέντρο του Θριασίου, και όπως προαναφέρθηκε εκεί στεγάζονται οι διοικητικές υπηρεσίες, τα μεγάλα πολιτιστικά κέντρα, κ.λ.π.

Οι κάτοικοι της Ελευσίνας αλλά και των γειτονικών δήμων και κοινοτήτων (Μέγαρα, Νέα Πέραμος) καθώς και όλοι οι κάτοικοι του Θριασίου Πεδίου (Μάνδρα, Μαγούλα, Ασπρόπυργος) χρησιμοποιούν το αυτοκίνητο ως το μόνο μέσο προσέλευσης στην Ελευσίνα αλλά και μεταφοράς μέσα σε αυτήν.

Εικόνα 18, Εικόνα 19: παραδείγματα δρόμων

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την συσσώρευση οχημάτων στο κέντρο της πόλης όπου οι χώροι στάθμευσης είναι ανεπαρκείς. Αλλά και μόνο η κίνηση όλων των αυτοκινήτων τείνει να υποβαθμίσει πολεοδομικά και περιβαλλοντικά όλο το κέντρο της ιστορικής πόλης και τον αρχαιολογικό χώρο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η οδός Ηρώων Πολυτεχνείου η οποία ανήκει στο βασικό οδικό δίκτυο της περιοχής. Η πλειονότητα των αυτοκινήτων που μπαίνουν στην Ελευσίνα διέρχονται από την οδό Ηρώων Πολυτεχνείου στην οποία συχνά βρίσκονται σταθμευμένα οχήματα είτε επιβατικά είτε επαγγελματικά με σκοπό την φορτοεκφόρτωση ειδών. Η μικρή χωρητικότητα του δρόμου αλλά και η έλλειψη χώρων στάθμευσης ώστε να εξυπηρετείται το εμπορικό κέντρο της

Ελευσίνας προκαλούν συμφόρηση του κέντρου και επομένως ηχορύπανση και ατμοσφαιρική ρύπανση.

Τα αποτελέσματα αυτά επηρεάζουν ιδιαίτερα και τα αρχαιολογικά ευρήματα της περιοχής, κάποια από τα οποία βρίσκονται στο κέντρο της πόλης αφού όπως έχουμε προαναφέρει πρόκειται για μια πόλη με ιδιαίτερο αρχαιολογικό παρελθόν. Η πεζοδρόμηση της οδού Νικολαΐδου λειτούργησε σαν ζώνη προστασίας, αφού απέτρεψε την κίνηση και παραμονή οχημάτων κοντά στον αρχαιολογικό χώρο.

Προβληματικές οδούς αποτελούν επίσης η Ελευθερίου Βενιζέλου και η Δήμητρος:

- Η οδ. Ελευθερίου Βενιζέλου, είναι εμπορικός δρόμος αλλά εξυπηρετεί συγχρόνως φορτηγά και δημόσιες υπηρεσίες αφού διανύει το τμήμα της πόλης από την οδ. Ηρώων Πολυτεχνείου έως τη Νέα Εθνική Οδό. Εξυπηρετεί την προσέλευση προς το Θριάσιο Πεδίο. Ο υψηλός φόρτος σε συνδυασμό με την έλλειψη πεζοδρομίων προκαλούν την υποβάθμιση της γειτονικής περιοχής
- Η οδ. Δήμητρος ενώνει το βόρειο με το νότιο τμήμα της Ελευσίνας και εξυπηρετεί μεγάλο φόρτο επιβατικών αυτοκινήτων αλλά και φορτηγών, λόγω των εμπορικών καταστημάτων αλλά και των διοικητικών υπηρεσιών που έχουν εγκατασταθεί κατά μήκος της. Καταλήγει στον αρχαιολογικό χώρο της Ελευσίνας.

Πρόσθετο πρόβλημα στην υπερβολική χρήση του αυτοκίνητου και την περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής αποτελούν οι επιχειρήσεις logistics που στεγάζονται στην περιοχή του Θριασίου. Τουλάχιστον 2000 επιχειρήσεις βρίσκονται σε αυτή την περιοχή και επομένως όλα τα φορτηγά κινούνται είτε περιφερειακά είτε στο κέντρο των δήμων. Οι δρόμοι δεν επαρκούν, ούτε ως δίκτυο ούτε ως δυναμικότητα, για τον φόρτο της κυκλοφορίας. Η έντονη εμπορική / βιομηχανική δραστηριότητα δυσχεραίνουν την κατάσταση λόγω των απαραίτητων μετακινήσεων των εμπορευμάτων, από και προς το λιμάνι Ελευσίνος, το λιμάνι Πειραιώς και την Περιφέρεια.

Το νέο εμπορικό λιμάνι αλλά και το διαμετακομιστικό κέντρο, αποτελούν μεν έργα ανάπτυξης αλλά θα επιβαρύνουν ιδιαίτερω την ήδη δυσχερή κυκλοφοριακή κατάσταση της Ελευσίνας.

4.1.2. Περιβαλλοντικό πρόβλημα

Σε αντίθεση με την Αθήνα , στην οποία η ατμοσφαιρική ρύπανση οφείλεται κυρίως στην κυκλοφορία των αυτοκινήτων, στην Ελευσίνα η ατμοσφαιρική ρύπανση οφείλεται κυρίως στη βιομηχανική δραστηριότητα.

ΧΡΗΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΟΝΑΔΩΝ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΞΥΛΟΥ - ΞΥΛΟΥΡΓΕΙΑ	24
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ – ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ – ΧΗΜΙΚΩΝ - ΧΡΩΜΑΤΩΝ	5

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ	1
ΤΣΙΜΕΝΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	3
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΕΤΑΛΛΟΥ	1
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ ΜΗΧΑΝΩΝ	4
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ – ΑΠΟΘΗΚΕΣ - ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΙΟ	46
ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	11
ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ – ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΤΑΛΛΟΥ	29
ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟ / ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ / ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΕΙΟ / ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥ	93
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ / ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ (Υπόλοιπα), π.χ. ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	18

Πίνακας 11 :Βιομηχανική δραστηριότητα – Αριθμός μονάδων

Από τις μετρήσεις που γίνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα από το ΠΕΡΠΑ καταλαβαίνουμε πως το Θριάσιο Πεδίο παρουσιάζει τις μεγαλύτερες τιμές από όλη την Αττική :

1. βιομηχανικής συγκέντρωσης
2. κατανάλωσης καυσίμου
3. ρύπανσης που οφείλεται στην παραγωγική διαδικασία

Οι μετρήσεις έγιναν μεταξύ του 1986-2002 και τα αποτελέσματά τους παρουσιάζονται διαγραμματικά παρακάτω.

Παρατηρούμε πως

- Διοξείδιο του θείου (SO₂).Οι συγκεντρώσεις διοξειδίου του θείου, όπως φαίνεται από το σχετικό διάγραμμα, έχουν μειωθεί σημαντικά. Μάλιστα βρίσκονται σαφώς κάτω από τα όρια της (αυστηρής) Οδηγίας 99/30 της Ε.Ε.
- Διοξείδιο του αζώτου (NO₂).Η κατάσταση για το ρύπο αυτό μέχρι το 1993 παρουσίασε δυσμενή εξέλιξη, όπως φαίνεται από το σχετικό διάγραμμα και στη συνέχεια μέχρι το 1996 η κατάσταση παρουσίασε βελτίωση. Την τριετία 1998-2000 παρουσιάστηκε αυξητική πορεία στις συγκεντρώσεις του NO₂. Τα τελευταία δύο χρόνια η κατάσταση παρουσιάζεται πολύ βελτιωμένη, με τις συγκεντρώσεις κατώτερες από τα όρια της (αυστηρής) Οδηγίας 99/30 της Ε.Ε.
- Υδρογονάνθρακες (THC). Η κατάσταση παραμένει πάντα σοβαρή (σχετικό διάγραμμα), με τους υδρογονάνθρακες να βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα, ιδίως στην Παραλία Ασπροπύργου. Επισημαίνονται οι έντονες οσμές που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια κατά τη διέλευση από την παλιά εθνική οδό Αθηνών - Κορίνθου μέσα στα όρια της ΠΕΤΡΟΥΛΑ, οι οποίες οφείλονται στην παραγωγική διαδικασία του διυλιστηρίου. Επίσης έντονες είναι οι οσμές και στην περιοχή των ΕΛ.Δ.Α. (Εθνική Αθηνών – Κορίνθου).
- Όζον (O₃).Σημειώθηκε αύξηση των επιπέδων του (σχετικό διάγραμμα) μέχρι το 1990 με εμφάνιση πολλών υπερβάσεων των ορίων της Π.Ο.Υ. και του ΠΕΡΠΑ και από το 1991 και μετά μείωση (με εξαίρεση το 1993) χωρίς να λείπουν όμως οι υπερβάσεις. Από το 1995 παρατηρήθηκε πάλι μια αυξητική πορεία μέχρι το 1999.Από το 2000 παρουσιάζεται μείωση, χωρίς να λείπουν όμως οι υπερβάσεις ορίων. Τονίζεται η

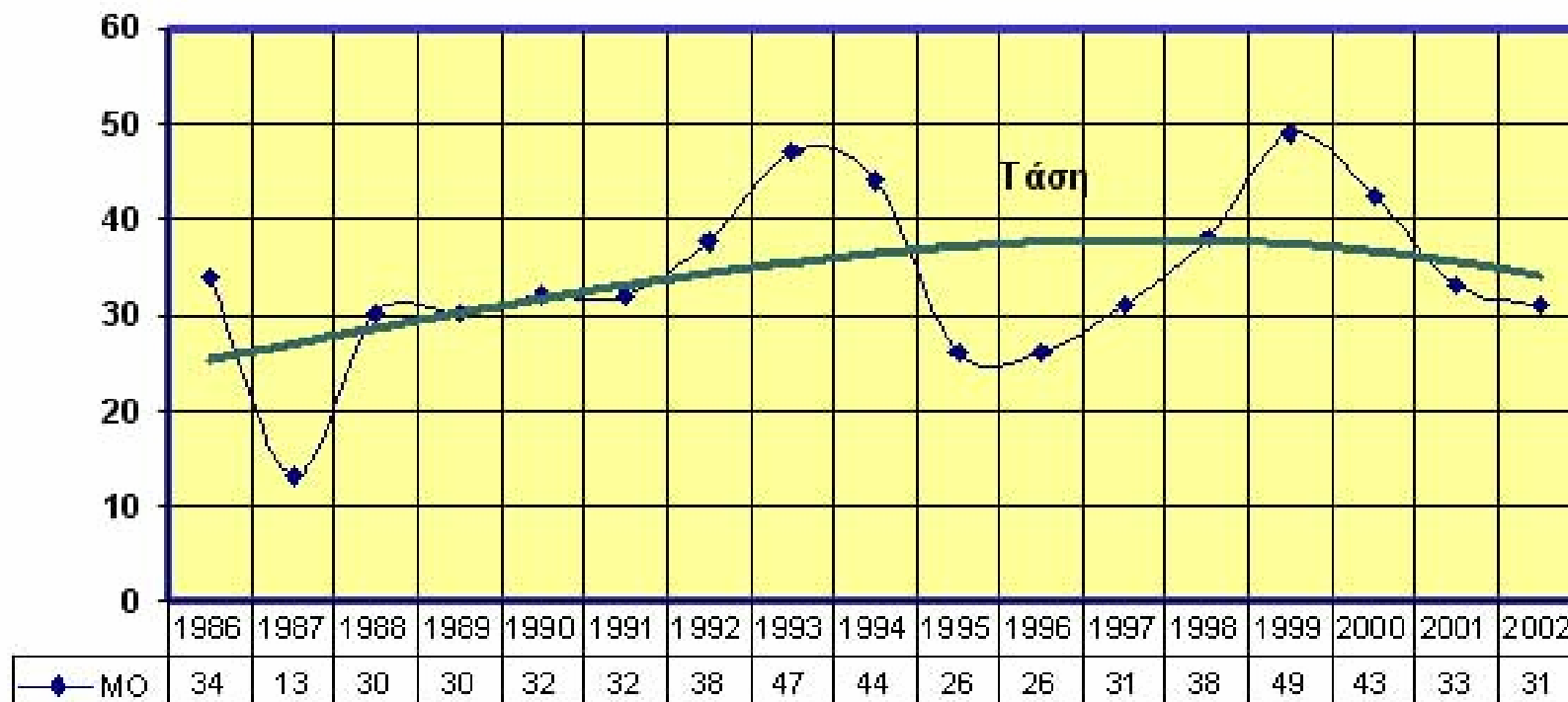
σοβαρότητα της κατάστασης όσον αφορά το όζον για όλο το Θριάσιο Πεδίο, διότι οι παρατηρούμενες συγκεντρώσεις εγκυμονούν κινδύνους και για τους ανθρώπους αλλά και για τη βλάστηση της περιοχής.

- Συνολικά Αιωρούμενα σωματίδια (TSP). Δειγματοληψία υψηλού όγκου-Σταθμική μέθοδος. Οι συγκεντρώσεις των συνολικών αιωρούμενων σωματιδίων (σχετικό διάγραμμα) στην περιοχή Ελευσίνας (Δ.Ε.) (έχοντας μειωθεί σε σχέση με τη δεκαετία 1975-85) παρουσιάζουν σταθερότητα, εξακολουθώντας όμως να βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα. Στην περιοχή Παραλίας Ασπρόπυργου (Π.Α.) παρουσίασαν σημαντική αύξηση την περίοδο 1993-1994 και στη συνέχεια εμφάνισαν μείωση. Το 60% περίπου των αιωρούμενων σωματιδίων στο Θριάσιο Πεδίο έχουν μέγεθος μικρότερο από 3μm , ενώ το 80% μικρότερο από 10μm (λόγω του μικρού μεγέθους, ένα μέρος των σωματιδίων φτάνει μέχρι τους πνεύμονες, μεταφέροντας εκεί διάφορα επιβλαβή για την υγεία συστατικά).
- Μόλυβδος (Pb) στα αιωρούμενα σωματίδια. Ο μόλυβδος των αιωρούμενων σωματιδίων (σχετικό διάγραμμα) στο Θριάσιο Πεδίο βρίσκεται μεν σε σχετικά υψηλές συγκεντρώσεις , αλλά πολύ πιο κάτω από το όριο της Ελληνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας καθώς και από τις τιμές που εμφανίζονται στην Αθήνα. Επίσης φαίνεται ότι ο μόλυβδος από το 1993 και μέχρι το 1996 παρουσιάζει μείωση, γεγονός που μπορεί να αποδοθεί στην κυκλοφορία πολλών καταλυτικών αυτοκινήτων (αμόλυβδη βενζίνη) και στη συνέχεια μέχρι το 1998 παρουσίασε αύξηση. Η διαφορά ανάμεσα στον Ασπρόπυργο και την Ελευσίνα είναι σημαντική και οφείλεται στη μεγαλύτερη συμμετοχή των βιομηχανικών εκπομπών μολύβδου στη διαμόρφωση των συγκεντρώσεων στον Ασπρόπυργο. (Παρατήρηση : η τιμή για το 1998 στη θέση Π.Α. έχει προκύψει από λίγες μετρήσεις).

$\mu\text{g}/\text{m}^3$

ΕΞΕΛΙΞΗ NO_2

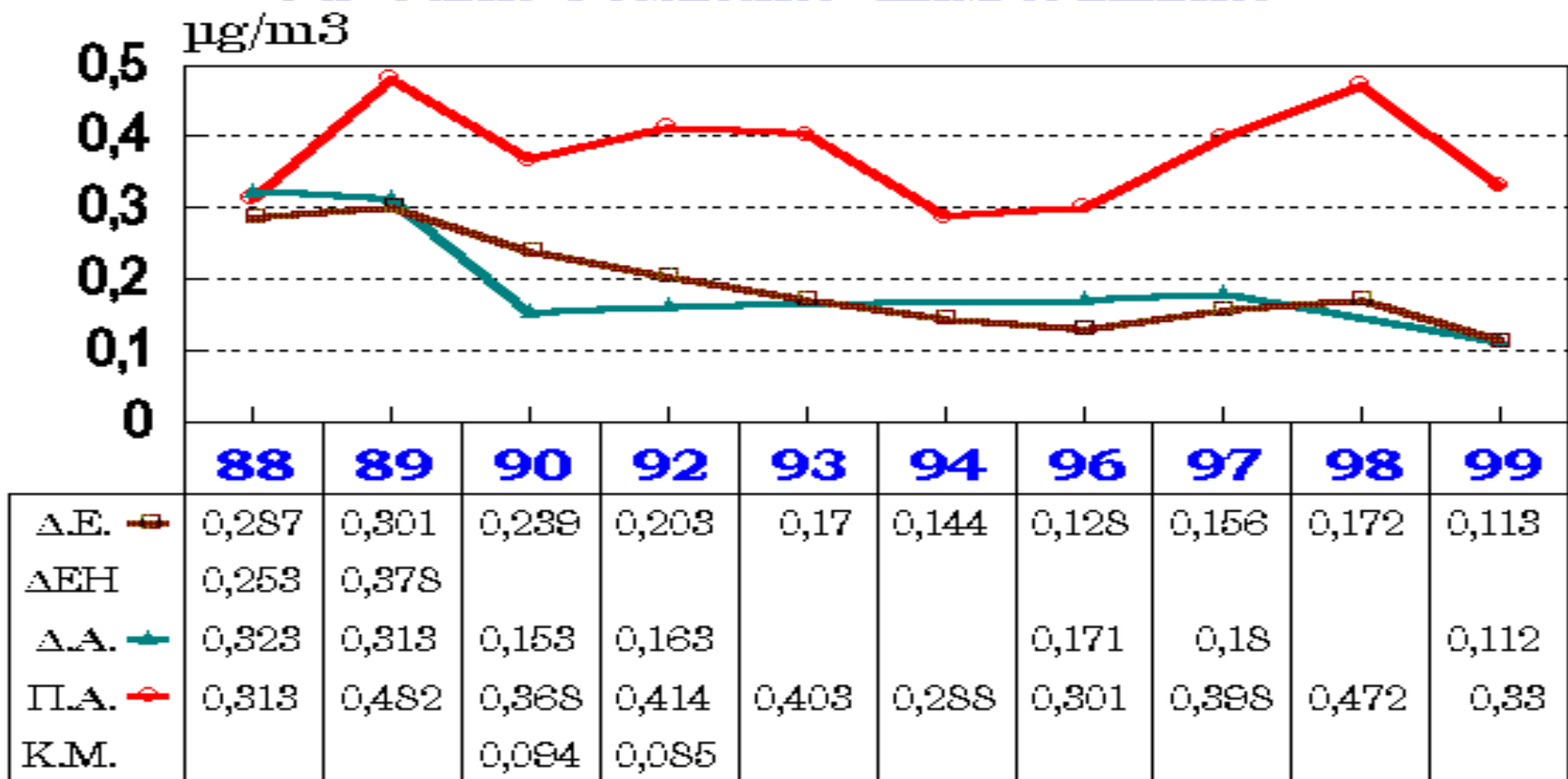

Διάγραμμα 16: Εξέλιξη NO_2

Διάγραμμα 17: Εξέλιξη O₃

Pb ΑΙΩΡΟΥΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΙΔΙΩΝ

Εθνικό & Κοινοτικό όριο : 2μg/m³

Διάγραμμα 18: Εξέλιξη Pb

μg/m³

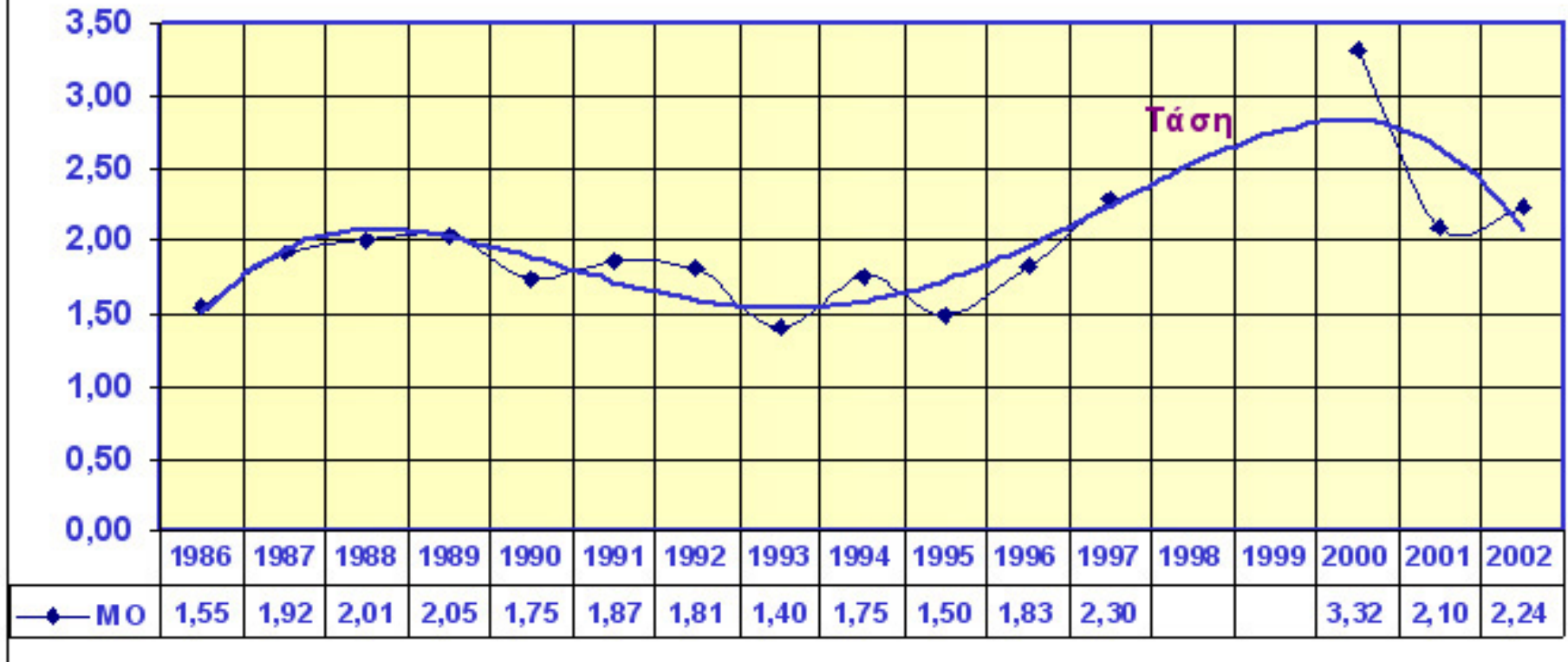
ΕΞΕΛΙΞΗ SO₂

Διάγραμμα 19: Εξέλιξη SO₂

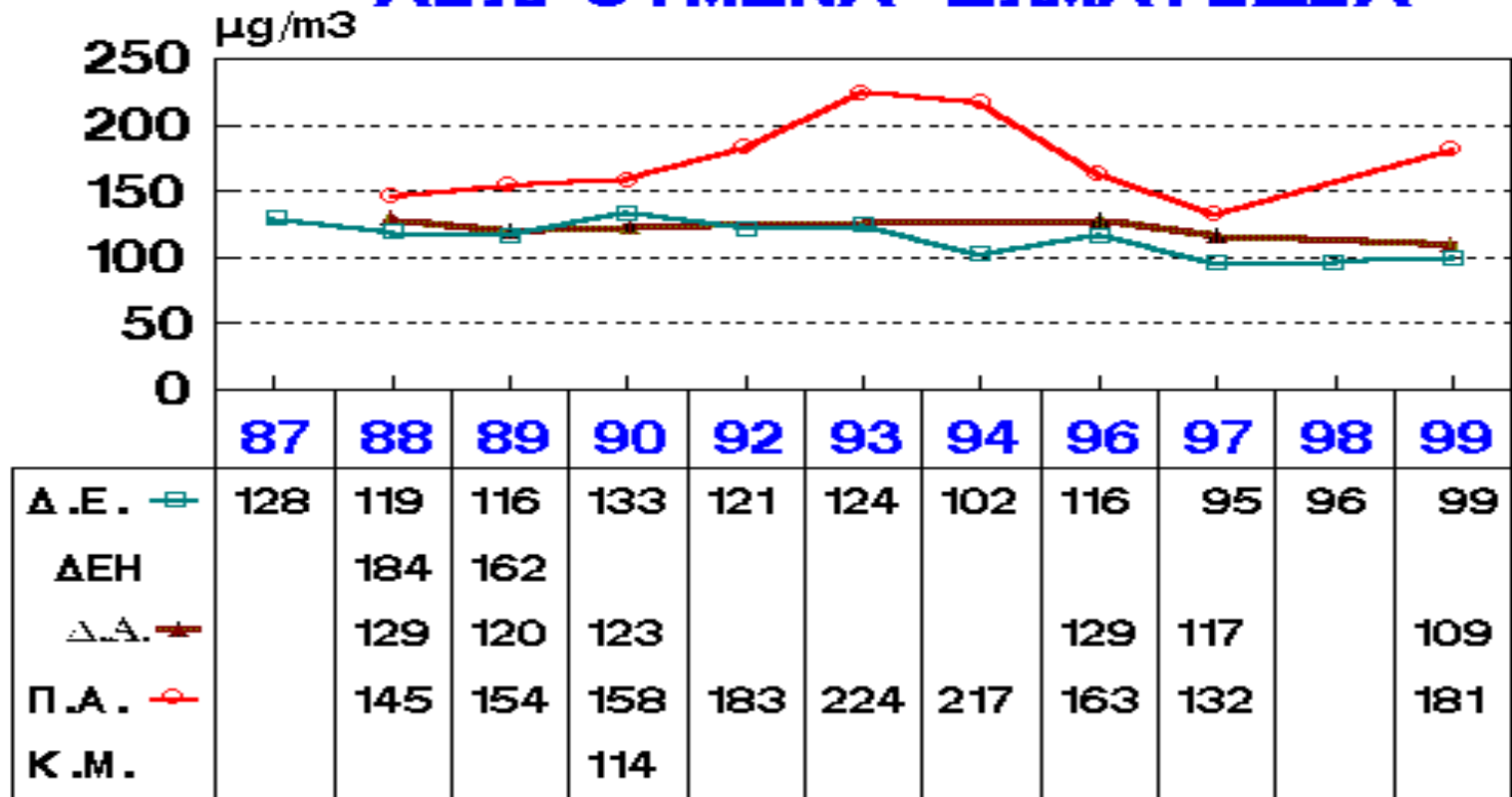
mg/m³

ΕΞΕΛΙΞΗ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ

Διάγραμμα 20

ΑΙΩΡΟΥΜΕΝΑ ΣΩΜΑΤΙΔΙΑ

Σε όλες τις θέσεις οι Ε.Γ.Μ. είναι μεγαλύτεροι από το όριο των $75\mu\text{g}/\text{m}^3$

Διάγραμμα 21 Εξέλιξη Αιωρούμενων Σωματιδίων

Τέσσερις δήμοι (Ελευσίνας, Ασπροπύργου, Μαγούλας, Μάνδρας) και περίπου 120.000 κάτοικοι διαβιώνουν χωρίς σύστημα αποχέτευσης. Η Ευρωπαϊκή οδηγία 91/271/ΕΟΚ απαιτεί από τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι όλα τα αστικά συγκροτήματα με πληθυσμό άνω των 2.000 πρέπει να είναι εφοδιασμένα με συστήματα συλλογής και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων. Τα λύματα των αστικών συγκροτημάτων με πληθυσμό άνω των 10.000, τα οποία απορρίπτονται είτε σε ευαίσθητες περιοχές είτε στις λεκάνες απορροής τους ή σε περιοχές που θα έπρεπε να έχουν χαρακτηριστεί ως ευαίσθητες, πρέπει να υποβάλλονται σε τριτοβάθμια (πιο ενισχυμένη) επεξεργασία.

Η υπόθεση του Θριασίου Πεδίου έφθασε στο ευρωδικαστήριο και στις 24 Ιουνίου 2004 η Ελλάδα καταδικάστηκε για την έλλειψη αποχετευτικού δικτύου και βιολογικού καθαρισμού στην περιοχή. Ελλείψει προόδου, στις 7/4/2006 η Επιτροπή κίνησε νέα προδικαστική διαδικασία για επιβολή προστίμου μη συμμόρφωσης για έλλειψη αποχετευτικού δικτύου και απόρριψη αστικών λυμάτων στο Θριάσιο Πεδίο.

Σύμφωνα με την ΕΥΔΑΠ μέχρι το τέλος του 2009 θα έχει δημιουργηθεί, από την εταιρεία, υποθαλάσσιος αγωγός διάθεσης λυμάτων και κεντρικό δίκτυο συλλεκτών καθώς και κέντρο τριτοβάθμιας επεξεργασίας λυμάτων ανατολικά της Χαλυβουργικής δυναμικότητας 117.000 ατόμων. Το δευτερεύον αποχετευτικό δίκτυο αποτελεί αρμοδιότητα της Νομαρχίας Δυτικής Αττικής και υπάρχει επίσης δέσμευση ότι θα κατασκευαστεί.

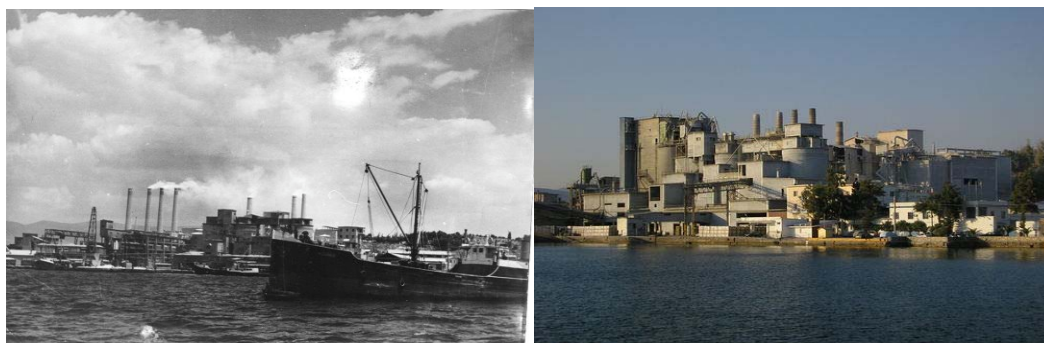
Έχει ήδη προκηρυχθεί Διαγωνισμός για την πρόσληψη Τεχνικού Συμβούλου Συντονισμού και Ελέγχου για τα έργα που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής 2000 - 2006: "Αποχέτευση Ανατολικού και Δυτικού τομέα Θριασίου Πεδίου (Δευτερεύον Δίκτυο)" και "Βασικοί συλλεκτήρες και εγκαταστάσεις επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων στο Θριάσιο Πεδίο".

Απαρχαιωμένα και περιορισμένης έκτασης είναι και τα συστήματα ύδρευσης των δήμων του Θριασίου.

4.1.3. Υποβάθμιση Θαλασσίου Μετώπου

Η Ελευσίνα διαθέτει ένα πολύ σημαντικό θαλάσσιο μέτωπο. Σε κάθε παραθαλάσσια πόλη η παραλία αποτελεί πόλο έλξης επενδυτών αλλά και κέντρο οικιστικής και πολιτιστικής ανάπτυξης.

Στην περίπτωση της Ελευσίνας αυτό δε συμβαίνει λόγω της "κατάληψης" του λιμανιού από βιομηχανικές δραστηριότητες που είτε ακόμα είναι ενεργές είτε ανενεργές και έχουν εγκαταλειφθεί. Συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο: το θαλάσσιο μέτωπο αποτελεί παράγοντα παρακμής για την πόλη.

Εικόνα 20, Εικόνα 21: άποψη λιμανιού

Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι η πρόσβαση στο μεγαλύτερο τμήμα της παραλίας δεν είναι εφικτή λόγω των βιομηχανικών και λιμενικών εγκαταστάσεων- Από τα 16,5 χλμ. της ακτογραμμής της Ελευσίνας, μόνο τα 30 μέτρα είναι ανοικτά για το κοινό. Τα υπόλοιπα είναι κατειλημμένα από τις βιομηχανίες ή ανήκουν στον Οργανισμό Λιμένος Ελευσίνας.

Οι βιομηχανίες που βρίσκονται στην παραλία:

- ΚΡΟΝΟΣ: Το 1922 ιδρύθηκε η Ανώνυμος Εταιρεία Οينوπνευματοποιίας , ο γνωστός ΚΡΟΝΟΣ. Η εταιρεία λειτουργούσε από το 1911 με έδρα τον Πειραιά. Προϊόν παραγωγής ήταν το οινόπνευμα και χρησιμοποιούσε σαν πρώτη ύλη τα σταφύλια. Το 1928 είχε 250 - 300 εργαζόμενους. Το 1970 είχε περίπου 150. Έκλεισε το 1986.
- ΙΡΙΣ: Το 1925 ιδρύθηκε από τον Μενέλαο Σακελαρίου , η πρώτη βιομηχανία βερνικοχρωμάτων στην Ελλάδα , με την επωνυμία (Χημικό Εργοστάσιο Χρωμάτων και Βερνικιών "ΙΡΙΣ" Ε. Ε. - Μενέλαος Σακελαρίου και Σία. Πρώτη ύλη το ρετσίνι. Περίοδος ακμής η δεκαετία του 1950. Έκλεισε λίγο πριν το 1970. Το εγκαταλελειμμένο μέχρι πρότινος εργοστάσιο χρησίμευσε στην χωροθέτηση συγκροτήματος εργατικών κατοικιών από τον Ο.Ε.Κ. Ο οργανισμός έχει την δυνατότητα να σχεδιάσει και να υλοποιήσει μια λύση που να διατηρεί τον αρχιτεκτονικό χαρακτήρα(π.χ. πύλη εισόδου, καμινάδα)-που στην προκειμένη περίπτωση αποτελεί και ιστορικό στοιχείο της περιοχής ως στοιχείο της βιομηχανικής επανάστασης και την αλλαγή των οικονομικοκοινωνικών σχέσεων- αλλά και τα ενδιαφέροντα περιβαλλοντικά στοιχεία(αλσίλιο ευκαλύπτων) που βρίσκονται στην περιοχή του εργοστασίου.
- ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ: Το 1955 ιδρύεται η "Ελαιουργική - Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Ελαιοπαραγωγών Ελλάδος". Το πρώτο εργοστάσιο λειτούργησε στην παραλία , εκεί όπου λειτουργούσε το σαπωνοποιείο Χατζημελέτη. Τα κτίρια των γραφείων λόγω του ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού τους ύφους έχουν κηρυχθεί διατηρητέα. Η καλή κατάσταση στην οποία διατηρούνται τα υπόλοιπα κτίρια καθώς και η προνομιακή τους θέση με ανοίγματα στο Λιμανάκι παραδοσιακής μορφής μπορούν να αποτελέσουν κτίρια στέγασης σύγχρονων αναγκών.
- ΒΟΤΡΥΣ: Το 1900 ο Επαμ. Χαρίλαος σε συνεργασία με τον Λέοντα Οικονομίδη ιδρύουν την "Οινοποιητική - Οينوπνευματική Εταιρεία Χαρίλαος και Σία", που το 1906 ήταν από τις σημαντικότερες

- βιομηχανικές μονάδες. Το 1906 άλλαξε ονομασία σε "Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινόπνευμάτων", το γνωστό Βότρυς. Παρήγαγε κρασιά, οινόπνευμα και κονιάκ. Πρώτη ύλη χρησιμοποιούσε τη σταφίδα. Το 1929 είχε περισσότερους από 250 εργαζόμενους. Η λειτουργία του σταμάτησε το 1986.
- ΤΙΤΑΝ: Το 1902 η "Εταιρεία Χατζηκυριάκου - Ζαχαρίου και Σία" ιδρύει το πρώτο ελληνικό εργοστάσιο τσιμέντου, με ετήσια παραγωγή 18.000 τόνους. Το 1911 παίρνει την επίσημη ονομασία Ανώνυμος Εταιρεία Τσιμέντου "Ο ΤΙΤΑΝ". Το 1928 απασχολούνται 400 άτομα και έφθασαν τα 1.300 στην περίοδο ακμής. Σήμερα η λειτουργία του έχει περιορισθεί στην παραγωγή λευκού τσιμέντου. Η κύρια παραγωγή έχει μεταφερθεί στο εργοστάσιο Καμαρίου. Προτείνεται η διατήρηση και η εξυγίανση των εγκαταστάσεων του ΤΙΤΑΝΑ.
  - ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ: Το 1953 αρχίζει η λειτουργία της Χαλυβουργικής Α. Ε. Το ξεκίνημα της επιχείρησης έγινε το 1925 , όταν ο ιδρυτής Θ. Αγγελόπουλος και τα παιδιά του ασκούσαν εμπόριο σιδήρου. Το 1932 η έδρα ήταν στον Πειραιά και είχε την επωνυμία "Ελληνικά Συρματοουργεία Θ. Αγγελόπουλος και Υιοί". Η Χαλυβουργική ξεκίνησε με 600 περίπου εργαζόμενους και στη δεκαετία του 1970 έφθασε τους 2.700.
  - ΠΕΤΡΟΛΑ: Το 1973 έρχεται να προστεθεί η ΠΕΤΡΟΛΑ Α. Ε. Καταλαμβάνει χώρο 1.800 στρεμμάτων. Έχει 84 δεξαμενές αποθήκευσης πετρελαιοειδών, συνολικού όγκου 3.600 κυβικών μέτρων. Τα απόβλητα του εργοστασίου, δίνουν τη χαρακτηριστική βολή σε θάλασσα και αέρα της περιοχής.
  - ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ: Το 1973 έρχεται να προστεθεί η ΠΕΤΡΟΛΑ Α. Ε. Καταλαμβάνει χώρο 1.800 στρεμμάτων. Έχει 84 δεξαμενές αποθήκευσης πετρελαιοειδών, συνολικού όγκου 3.600 κυβικών μέτρων. Τα απόβλητα του εργοστασίου, δίνουν τη χαρακτηριστική βολή σε θάλασσα και αέρα της περιοχής.

Τα υπάρχοντα εργοστάσια εκτός από την αισθητική υποβάθμιση και το ότι αποτελούν εμπόδιο για την περαιτέρω ανάπτυξη της παραλίας αποτελούν και παράγοντα ρύπανσης.

Ο Κόλπος της Ελευσίνας είναι μια από τις πιο βιομηχανοποιημένες και περιβαλλοντικά βεβαρημένες περιοχές της Ελλάδας. Είναι μια χαρακτηριστική περίπτωση υποβαθμισμένης παραθαλάσσιας-αστικής ζώνης που παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες με αντίστοιχες περιοχές στην Ευρώπη. Η κατάσταση του περιβάλλοντος και η βιώσιμη ανάπτυξη των κοινωνιών απειλούνται από τη ρύπανση, από κινδύνους που προέρχονται από τις δραστηριότητες των βιομηχανιών και του λιμανιού, καθώς επίσης και από την άναρχη δόμηση που συρρικνώνει τους ελεύθερους δημόσιους χώρους και περιορίζει την πρόσβαση των πολιτών στο θαλάσσιο μέτωπο.

Ακόμα και σήμερα παρά τις προσπάθειες για εξυγίανση του λιμανιού μέσω της μεταφοράς των εργοστασίων, δεν διαφαίνεται καλύτερο μέλλον λόγω των λύσεων χαμηλής αισθητικής στην περίπτωση των εργατικών κατοικιών που θα γίνουν στην «ΙΡΙΣ» και στον «ΚΡΟΝΟ» αλλά και λόγω του βιολογικού καθαρισμού που τελικά επελέγη το οικόπεδο του «ΤΙΤΑΝΑ» για την κατασκευή του.

4.1.4. Πολεοδομικό πρόβλημα

Ανάμικτες χρήσεις γης: Παρά το νέο Γ.Π.Σ. (χάρτης 5) οι νέες χρήσεις δεν έχουν τηρηθεί. Από την σύγκριση του χάρτη των θεσμοθετημένων χρήσεων και αυτού με τις υφιστάμενες χρήσεις βλέπουμε πως είτε υπάρχουν περιοχές που έχουν διαφορετικές χρήσεις γης είτε ανάμικτες, είτε σε γήπεδα γης που επρόκειτο να γίνουν κάποια έργα, έχουν ήδη χτισθεί αυθαίρετα.

Εικόνα 22: περιοχή ήδη δομημένη που όμως στο νέο Γ.Π.Σ. έχει οριστεί ως περιοχή εκπαίδευσης

Ο κατακερματισμός της πολεοδομικής ενότητας οφείλεται Σιδηροδρομική γραμμή Ο.Σ.Ε.: Χωρίζει την πόλη στα δυο αφού είναι κατασκευασμένη σε ανάχωμα σε αρκετά μεγάλο μήκος. Οι διαβάσεις είναι πρόχειρες και δεν εξυπηρετούν απόλυτα την κυκλοφορία και επιπλέον συμβάλλουν και στην αισθητική υποβάθμιση της περιοχής. Τώρα πλέον η γραμμή αυτή έχει εγκαταλειφθεί μετά τη μεταφορά της παράλληλα με την Αττική οδό. Συνιστάτε η ένταξη των γραμμών στον πολεοδομικό ιστό και η επαναχρησιμοποίησή τους ίσως για την μεταφορά εμπορευμάτων από το νέο λιμάνι μέχρι των χώρο που θα συγκεντρώνονται τα φορτηγά.

Εικόνα 23, Εικόνα 24: κατακερματισμός πολεοδομικής ενότητας, κακής ποιότητας διαβάσης(Πλάτωνος&Αγάθου)

Νέα Εθνική Οδός: Η Νέα Εθνική χωρίζει τον κυρίως αστικό ιστό της Ελευσίνας, δηλαδή το νότιο και το κεντρικό κομμάτι της πόλης από το βόρειο που είναι και το πιο νέο κομμάτι της. Η κύρια ένωση της πόλης γίνεται από την ένωση της Ελευθερίου Βενιζέλου με την Αδελφών Κυπραίου.

Με αυτόν τον τρόπο ο αστικός ιστός διαμελίζεται σε τρία κομμάτια τα οποία φαίνονται στην εικόνα 25.

Εικόνα 25: Διαβάσεις

4.2. Δράσεις- Σενάρια

1. Προστασία περιβάλλοντος και εξυγίανση της περιοχής
2. Βελτίωση κυκλοφοριακής κατάστασης
3. Ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και θαλασσίου μετώπου
4. Βελτίωση καθημερινότητας (ποιότητα ζωής, επίπεδο διαβίωσης)

Σύμφωνα με τις δράσεις που τέθηκαν αφού αναλύθηκαν τα προβλήματα της περιοχής προκύπτουν τέσσερα σενάρια που με διαφορετικούς τρόπους προσπαθούν να τους εκπληρώσουν. Το κάθε ένα από αυτά δίνει περισσότερη βαρύτητα σε ένα τομέα που χρειάζεται βελτίωση.

4.2.1. ΣΕΝΑΡΙΟ 1

Προκειμένου να εξυγιανθεί η επιβαρημένη ατμόσφαιρα της Ελευσίνας, θα προσανατολιστούμε στην πολιτική της επιθετικής προστασίας του περιβάλλοντος.

Όπως έχουμε αναφέρει, το περιβαλλοντικό πρόβλημα της Ελευσίνας δεν οφείλεται μόνο στα αυτοκίνητα όπως στην Αττική αλλά κυρίως στην ύπαρξη βιομηχανιών. Στην περιοχή το πρώτο εργοστάσιο εγκαταστάθηκε το 1875 και οι πρώτες ενδείξεις μόλυνσης το 1930. Δηλαδή η βιομηχανική δραστηριότητα υπολογίζεται στα 130 χρόνια ενώ η διαρκής και αυξανόμενη μόλυνση 80 χρόνια.

Η σταδιακή αποβιομηχάνιση της περιοχής είναι ένα καλό βήμα και πρέπει να ενταθεί δίνοντας κίνητρα και ευκαιρίες στα μεγάλα και ρυπογόνα εργοστάσια να φύγουν από την περιοχή.

Πρέπει να λειτουργήσουν σύγχρονες μονάδες επεξεργασίας εργοστασιακών λυμάτων και αέριων ρύπων ώστε οι παραμένουσες βιομηχανίες να μην προκαλούν τόσο μεγάλο πρόβλημα.

Ο βιολογικός καθαρισμός και το σύστημα αποχετεύσεων υπολογίζεται να τελειώσει, μέσα στο 2009, επομένως και τα αστικά λύματα δεν θα αποτελούν πρόβλημα.

Το κυκλοφοριακό πρόβλημα της Ελευσίνας δεν είναι αμελητέο. Η σύντομη στάθμευση των αυτοκινήτων στους κεντρικούς δρόμους αλλά και η διαμπερής κίνηση των επιβατικών αλλά και των φορτηγών οχημάτων κατά μήκος της πόλης προκαλούν και κυκλοφοριακή συμφόρηση αλλά και την εκπομπή μεγάλου ποσοστού ρύπων. Άμεση λύση είναι η μονοδρόμηση κάποιων βασικών οδικών αρτηριών και η εκτροπή της διαμπερούς κίνησης και των βαρέων οχημάτων προς την Εθνική Οδό. Έτσι θα μειωθούν και οι αέριοι ρύποι.

Η δημιουργία χώρων πρασίνου, όπως ορίζεται και από το Γ.Π.Σ. αλλά που δεν έχει ήδη υλοποιηθεί, αλλά και η δημιουργία άλλων χώρων, καθώς και ζωνών πρασίνου σε επιβαρημένες περιοχές θα βοηθήσει την ατμόσφαιρα, αλλά θα καλυτερεύσει και αισθητικά το αστικό τοπίο. Δηλαδή τα οικόπεδα που

είναι άδεια και μπορούν να χρησιμοποιηθούν να αξιοποιηθούν με αυτόν τον τρόπο. Προτείνεται οι ανενεργοί πρώην βιομηχανικοί χώροι να διατηρήσουν ως την ιστορική τους ταυτότητα αναπαλαιώνοντας ένα κομμάτι του εργοστασίου και ο υπόλοιπος χώρος να δενδροφυτευθεί. Με αυτόν τον τρόπο θα υπάρξουν μικρά αλσύλλια σε όλη την πόλη.

Ο καθαρισμός του κόλπου θα βοηθήσει και στην ανάδειξη της παραλίας της Ελευσίνας σχεδόν χωρίς καμία ανθρώπινη παρέμβαση.

4.2.2. ΣΕΝΑΡΙΟ 2

Η Ελευσίνα ήταν μία από τις πρώτες και σημαντικότερες βιομηχανικές περιοχές της χώρας μας. Φιλοξενεί από τα μεγαλύτερα εργοστάσια της Ελλάδας και η οικονομία της στηρίζεται στην διαμονή αυτών.

Οι υποδομές που διαθέτει: αεροδρόμιο, λιμάνι, σιδηρόδρομο, αυτοκινητόδρομο καθώς και οι πολλές επιχειρήσεις logistics την κάνουν μία περιοχή που μπορεί να αναχθεί σε διαμετακομιστικό κέντρο όχι μόνο της χώρας αλλά και της Ευρώπης. Τα προβλήματα που προκαλούνται όμως λόγω αυτών είναι πολύ σημαντικά. Για να χρησιμοποιηθούν αυτές οι υποδομές κατάλληλα και να συντελέσουν στην ανάπτυξη της περιοχής θα πρέπει να επιλυθούν σημαντικά θέματα.

Θα πρέπει να οριστούν χώροι πρασίνου, χώροι αθλητισμού, χώροι στάθμευσης. Θα πρέπει η πόλη να ανέβει σε βιοτικό επίπεδο και σε συνδυασμό με την σωστή χρήση των υποδομών της να αναπτυχθεί οικονομικά. Θα πρέπει να κατασκευασθούν ποδηλατόδρομοι και πεζοδρόμια. Όλα αυτά πρέπει να γίνουν διατηρώντας τα κτίρια ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας. Θα πρέπει να γίνει και η ένταξη της παλαιάς σιδηροδρομικής γραμμής στον αστικό ιστό

Βελτιώνοντας τις υποδομές και βρίσκοντας λύσεις σε προβλήματα όπως το κυκλοφοριακό και η επαναχρησιμοποίηση της σιδηροδρομικής γραμμής, θέτουμε τις βάσεις για να φτιαχτεί μία ισχυρή τοπική κοινωνία που να μπορεί να διαχειριστεί και να μην επιβαρυνθεί από την επερχόμενη εμπορική ανάπτυξη.

4.2.3. ΣΕΝΑΡΙΟ 3

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της Ελευσίνας είναι το κυκλοφορικό. Κατά τη διάρκεια της μέρας η κατάσταση στο κέντρο είναι ανυπόφορη λόγω του υπερβολικού φόρτου επιβατικών οχημάτων που κινούνται μέσα στην πόλη και λόγω έλλειψης θέσεων στάθμευσης, σταματάνε όπου μπορούν. Σε αυτό έρχεται να προστεθεί και το ολοένα και αυξανόμενο ποσοστό των logistics που κινούνται στην περιοχή.

Ήδη στην πόλη έχουν αρχίσει να γίνονται μονοδρομήσεις, οι οποίες όμως πρέπει να επεκταθούν. Πρέπει να δοθεί σημασία επίσης στην κατασκευή χώρων στάθμευσης και στην κατασκευή συνολικού συστήματος πεζοδρομίων και ποδηλατοδρόμων.

Απαραίτητο είναι να εκτραπεί μέρος της κίνησης, κυρίως τα φορτηγά, προς τη Νέα Εθνική Οδό. Η κατασκευή αυτής παρόλο που διασπά τον αστικό ιστό, μπορεί να λειτουργήσει προς όφελος του , χρησιμοποιώντας την σαν περιφερειακή οδό για να αποφεύγεται η κίνηση στο κέντρο.

Η κατασκευή του Νέου Λιμανιού και ο νέος ρόλος της Ελευσίνας σαν κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου προβάλλει την ανάγκη για επαναχρησιμοποίηση των γραμμών του σιδηροδρόμου, αλλά και ένταξης του στον αστικό ιστό. Με αυτά θα ωφεληθεί και το περιβάλλον αφού θα σταματήσει η διαμπερής κίνηση και η συνεχής χρήση του αυτοκινήτου.

4.2.4. ΣΕΝΑΡΙΟ 4

Στην περίπτωση της Ελευσίνας, η οποία είναι μία περιοχή πολυσχιδής με προβλήματα σε πολλούς τομείς, θα πρέπει ένα master plan της πόλης να περιέχει όλα τα βασικά προβληματικά σημεία με άμεσες αλλά όχι ακραίες λύσεις.

Η βελτίωση της κυκλοφοριακής κατάστασης που είναι από τα σημαντικότερα εμπόδια στην ανάπτυξη της Ελευσίνας είναι ο αρχικός στόχος αυτού του σεναρίου. Η αποσυμφόρηση του κέντρου, η στάθμευση, η κίνηση στην πόλη χωρίς αυτοκίνητο θα βοηθήσουν στην επίλυση αυτού του προβλήματος.

Αυτό που είναι και ο σκοπός κάθε βιώσιμης πόλης: η βελτίωση της καθημερινότητας (ποιότητα ζωής, επίπεδο διαβίωσης) του κάτοικου. Η οργάνωση και κατασκευή κοινωνικών υποδομών και η διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της περιοχής συντελούν στην βιωσιμότητα της Ελευσίνας.

Θα πρέπει να προστατευθεί το περιβάλλον και να γίνει εξυγίανση της περιοχής. Η μόλυνση της ατμόσφαιρας και του νερού με τα ήδη προγραμματισμένα έργα αλλά και με αυτά που προανέφερα θα μειωθούν αρκετά.

Η ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και του θαλασσίου μετώπου, και τα δύο χαρακτηριστικά αυτής της πόλης θα βοηθήσουν στο να αλλάξει πρόσωπο η Ελευσίνα και να δείξει στοιχεία αυτά που την έκαναν να είναι κατοικήσιμη από τα Αρχαία χρόνια, και να μπορεί να γίνει μια πόλη που προσελκύει και τουρίστες.

4.3.3.3 Επιλογή σεναρίου

4.3.1. Ποσοτική επιλογή:

Στον πίνακα αυτόν απεικονίζεται κατά πόσο ασχολείται κάθε σενάριο με τις δράσεις που προέκυψαν από η μελέτη των προβλημάτων και των στόχων που έθεσα. Κατά πόσο δηλαδή ένα σενάριο καλύπτει μία δράση.

Η βαθμολογία είναι από το 0 έως το 3 και είναι αντικειμενική σύμφωνα με τα προβλήματα που επιλύει κάθε σενάριο.

	ΣΕΝΑΡΙΟ 1	ΣΕΝΑΡΙΟ 2	ΣΕΝΑΡΙΟ 3	ΣΕΝΑΡΙΟ 4
Αναπτυξιακή δράση	0	1.5	1	3
Δράση Υποδομής	2	2	3	3
Περιβαλλοντική δράση	3	1	1.5	3
Κοινωνική δράση	1	3	0	3
ΣΥΝΟΛΟ	6	7.5	4.5	12

Από ότι φαίνεται το ΣΕΝΑΡΙΟ 4 είναι αυτό που ασχολείται ισομερώς με τα προβλήματα της Ελευσίνας και δεν επιλύει κάποιο σε βάρος κάποιου άλλου.

4.3.2. Ποιοτική επιλογή:

Γίνεται μέσω απλής περιγραφής των βασικών στοιχείων κάθε σεναρίου.

Σε αυτή την περίπτωση πάλι το ΣΕΝΑΡΙΟ 4 είναι αυτό που παρουσιάζεται εμφανώς σαν το ιδανικό αφού όπως αναφέρεται και στα <υπέρ> αντιμετωπίζει τον άνθρωπο, το χώρο που ζει και τα προβλήματα αυτών σαν οντότητα.

	ΥΠΕΡ	ΚΑΤΑ
ΣΕΝΑΡΙΟ 1	<ul style="list-style-type: none"> • Δίνει άμεσες και επιθετικές λύσεις στο μείζον πρόβλημα της μόλυνσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ανθρώπινος παράγοντας δεν παίζει ρόλο • Λύσεις που αφορούν το περιβάλλον μόνο
ΣΕΝΑΡΙΟ 2	<ul style="list-style-type: none"> • Προετοιμασία για ανάπτυξη της πόλης • Δίνει βαρύτητα στον κοινωνικό τομέα • Ανθρωπό-οικονομικό σενάριο 	<ul style="list-style-type: none"> • Υπάρχουν κάποια περιβαλλοντικά στοιχεία αλλά όχι αρκετά για να διορθώσουν την κατάσταση της Ελευσίνας.
ΣΕΝΑΡΙΟ 3	<ul style="list-style-type: none"> • Προσφέρει λύσεις αρχικά στο βασικό κυκλοφοριακό θέμα και δευτερευόντως στο περιβαλλοντικό 	<ul style="list-style-type: none"> • Υπερβολική ενασχόληση με τα στοιχεία γύρω από τον άνθρωπο και όχι με τον ίδιο
ΣΕΝΑΡΙΟ 4	<ul style="list-style-type: none"> • Επιλύει όλα τα βασικά προβλήματα • Οι λύσεις που προτείνει αλληλοσυμπληρώνονται • Αντιμετωπίζει σαν σύνολο την πόλη και τα προβλήματα της 	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν μπορεί λόγω των πολύπλευρων στόχων που έχει θέσει να εμβαθύνει σε ένα θέμα.

5.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1. Στόχοι

Η Ελευσίνα σαν σύγχρονη πόλη με στόχο την εξυγίανση, την αειφόρο ανάπτυξη και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων υιοθετεί :

- Στόχους Υποδομής : στόχος αυτών των έργων είναι να γίνει η ένταξη των περιπατητικών διαδρομών και των ποδηλατοδρόμων στην καθημερινή ζωή ώστε να διευκολύνουν και να προωθήσουν την βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και να αποκτήσει η πόλη χαρακτήρα ανθρώπινο και προσιτό, καθώς και να έλκει επισκέπτες με στόχο το άνοιγμα της οικονομίας και σε αυτόν τον τομέα.
- Περιβαλλοντικούς στόχους : Δημιουργία χώρων πρασίνου, διαφύλαξη αρχαιολογικών χώρων και προστασία και ανάδειξη παραλίας
- Αναπτυξιακούς στόχους : Σύστημα διαχείρισης Νέου Λιμένα και διαμετακομιστικού κέντρου (μετακίνηση αγαθών-εργατών)
- Κοινωνικούς στόχους : Σε αυτά τα μέτρα συμπεριλαμβάνονται η διατήρηση κτιρίων ιστορικής σημασίας, η δημιουργία χώρων για τους πολίτες και ότι θα βοηθήσει στην καθημερινή ζωή της πόλης.

Έχω θέσει αυτές τις περιοχές ως πόλους έλξης (χάρτης 9) των στόχων που έχω προσδιορίσει:

- Οδός Ιωάννου Αγάθου
- Πλ. Αγίου Κωνσταντίνου
- Οδός Ηρώων Πολυτεχνείου
- Οδός Ελ. Βενιζέλου
- Οδός Δήμητρος
- Αρχαιολογικός Χώρος
- Παραλία (Οδός Κανελλοπούλου)

5.2. Μέτρα

5.2.1. Μέτρα Υποδομής :

- Δημιουργία χώρων στάθμευσης

Το μεγάλο πρόβλημα της κυκλοφοριακής συμφόρησης, θα λυθεί με το να δοθούν χώροι ελεύθεροι για στάθμευση. Αυτοί οι χώροι θα πρέπει να είναι σε περιοχές που να βοηθούν την αποσυμφόρηση του κέντρου. Με λίγα λόγια θα πρέπει να είναι σε σημεία βολικά για τη εξυπηρέτηση του κόσμου που πηγαίνει είτε στα εμπορικά καταστήματα, είτε στις διοικητικές υπηρεσίες και διέρχεται από το κέντρο της πόλης για μικρό χρονικό διάστημα.

Επίσης δημιουργώντας ένα δίκτυο ποδηλατοδρόμων, αλλά και χώρους αναψυχής, πολιτισμού, αθλητισμού και περιπάτου, δηλαδή χώρους οι οποίοι προσελκύουν και κατοίκους αλλά και επισκέπτες θα πρέπει να προβλεφθούν χώροι στάθμευσης που να εξυπηρετούν αυτές τις χρήσεις.

Δηλαδή περιοχές στις εισόδους της πόλης, όπως στην Ιερά Οδό ή στην Ηρώων Πολυτεχνείου, στη αδελφών Κυπραίου ή στην Ελ. Βενιζέλου. Οι χώροι στάθμευσης αυτοί μπορούν να συνδυαστούν με τις γραμμές τοπικών λεωφορείων που προτείνονται παραπάνω. Στον χάρτη προτείνονται γήπεδα τα οποία θα μπορούν να γίνουν χώροι για στάθμευση.(χάρτης 10 – 11))

- Πρόταση μελέτης μονοδρομήσεων οδών

Πρέπει να γίνει εξειδικευμένη μελέτη για την περίπτωση των μονοδρομήσεων, εντούτοις οι δικές μου προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

Η διαμπερής κίνηση των αυτοκινήτων μέσα στην πόλη, προκαλεί, αδικαιολόγητα μεγάλους φόρτους σε ορισμένους δρόμους αλλά και κοινωνική και αισθητική υποβάθμιση. Λύση σε αυτό αποτελούν οι τμηματικές μονοδρομήσεις οδών, μέτρο που ήδη υλοποιείται αφού έχει προβλεφθεί στην «Συγκοινωνιακή μελέτη Βλαστού-Μπακογιάννη». Θα πρέπει, ωστόσο να γίνουν και περαιτέρω μονοδρομήσεις και το μέτρο αυτό να επεκταθεί. Με την επέκταση των μονοδρομήσεων θα αποφευχθεί, ή τουλάχιστον θα περιοριστεί, η διαμπερής κυκλοφορία και οι επιβλαβείς της συνέπειες, ενώ η κίνηση μπορεί να εκτραπεί σε δρόμους που έχουν την δυνατότητα να διαχειριστούν το φόρτο αυτό. Π.χ. στην Εθνικής Αντιστάσεως που κατασκευαστικά μπορεί να φιλοξενήσει μεγάλους φόρτους αλλά αυτή τη στιγμή τα άκρα της είναι σχεδόν αδιέξοδα και δεν είναι τόσο χρηστική όσο θα ήταν δυνατόν.

- Πρόταση μελέτης εκτροπής κυκλοφορίας προς οδό Εθνικής Αντιστάσεως στην κατεύθυνση προς δυτικά

Πρέπει να γίνει εξειδικευμένη μελέτη για την περίπτωση της εκτροπής της κυκλοφορίας, εντούτοις οι δικές μου προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

Αυτός ο δρόμος που όπως περιγράψαμε και παραπάνω, είναι κατασκευασμένος για την φιλοξενία μεγάλων φόρτων αλλά λόγω του προβλήματος της έλλειψης προσβασιμότητας σε αυτόν δεν χρησιμοποιείται όπως πρέπει. Αντίθετα η οδ. Ηρώων Πολυτεχνείου, εμπορικός δρόμος, με σημαντικό κυκλοφοριακό φόρτο καθώς υποδέχεται

τα αυτοκίνητα από την Παλαιά Εθνική δεν είναι κατασκευασμένη για τέτοια χρήση. Εκτρέποντας την κίνηση προς την οδ. Εθνικής Αντιστάσεως διευκολύνουμε την ενίσχυση το εμπορικού χαρακτήρα της οδ. Ηρώων Πολυτεχνείου. (χάρτης 10).

- Πρόταση μελέτης ανάπλασης Διγενή Ακρίτα

Πρέπει να γίνει εξειδικευμένη μελέτη για την περίπτωση της ανάπλασης, εντούτοις οι δικές μου προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

Προτείνεται η διάπλάτυνση της Διγενή Ακρίτα (6 έως 7 μέτρα) που οδεύει παράλληλα με την Εθνική σε όλο της το μήκος στη νότια πλευρά της, αλλά και δημιουργία αντιστοίχου δρόμου στο βόρειο τμήμα.

Επιπρόσθετα, πρέπει να διευκολυνθεί η είσοδος και η έξοδος των αυτοκινήτων στη Νέα Εθνική οδό (ίσως από την βόρεια μεριά, με σύστημα γεφυρών ή σηράγγων) για την διοχέτευση της κίνησης των αυτοκινήτων. Παράλληλα η οδός αυτή σε συνδυασμό με τους δρόμους που βοηθούν την κίνηση προς την Ελευσίνα. μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως περιφερειακή οδό. Εκτρέποντας την κίνηση περιφερειακά του κέντρου ελέγχουμε και περιορίζουμε την διαμπερή κίνηση που αποτελούσε σημαντικό πρόβλημα για το νότιο τμήμα της Ελευσίνας.

- Πρόταση μελέτης ανάπτυξης ποδηλατοδρόμων και έξυπνων κέντρων ποδηλάτου

Πρέπει να γίνει εξειδικευμένη μελέτη για την περίπτωση ανάπτυξης ποδηλατοδρόμων και έξυπνων κέντρων ποδηλάτου, εντούτοις οι δικές μου προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

Η Ελευσίνα είναι μία από τις ελάχιστες ελληνικές πόλεις στις οποίες πολλοί κάτοικοι κινούνται με ποδήλατο. Αυτό οφείλεται στη μορφολογία του εδάφους αλλά και στο οικονομικό επίπεδο των κατοίκων. Η ανάπτυξη ποδηλατοδρόμων έχει ήδη ξεκινήσει(οδός Μουρίκη). Θα πρέπει όμως να προβλεφθεί ένα σύστημα κυκλικών ποδηλατοδρόμων που εξυπηρετεί εμπορικό κέντρο, διοικητικές υπηρεσίες, πάρκα, σχολεία και αθλητικές εγκαταστάσεις. Προϋπόθεση για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και τη λειτουργία των ποδηλατοδρόμων είναι ο έλεγχος της στάθμευσης και η δημιουργία χώρων στάθμευσης. Ο σχεδιασμός ποδηλατοδρόμου στην περιοχή μεταξύ της Ηρώων Πολυτεχνείου έως τη Νέα Εθνική Οδό θα βοηθήσει στην καλύτερη λειτουργία του αστικού ιστού. Οι δρόμοι στους οποίους προτείνεται δημιουργία ποδηλατοδρόμων είναι οι εξής:

1. Εθνικής Αντιστάσεως (μεγάλος δρόμος , κοντά σε Ερμού)-16m στα πιο φαρδιά σημεία και 10m στα στενότερα. Διπλής κατευθύνσεως με κεντρική νησίδα. Μία φορά την εβδομάδα, κάθε Δευτέρα, στο τμήμα από την πλατεία Αγίου Κωνσταντίνου και προς τα ανατολικά λειτουργεί λαϊκή αγορά.
2. Δήμητρος (δημόσιες υπηρεσίες, αρχαιολογικός περίπατος, αραιά στάθμευση)- 8,5m με 9m. Αρκετά έντονη εμπορική δραστηριότητα σε συνδυασμό με την εγκατάσταση του Δημαρχείου και την εξυπηρέτηση σε πλάτος του βόρειου τμήματος της Ελευσίνας.
3. Πίνδου-9m με 9,5m.----Δαρδεναλλίων- 6m με 7,5m και 10m στα φαρδύτερα σημεία στο νοτιοδυτικό κομμάτι της οδού. Η οδός Πίνδου συνεχίζει ως Δαρδεναλλίων στο βορειοδυτικό κομμάτι της Ελευσίνας.

- Δρόμος στον οποίο κατά μήκος τότε στεγάζονται σχολεία, χώροι πρασίνου, γήπεδα κτλ.
4. Αρκαδίου-10m.. Δρόμος που εξυπηρετείται και από τις τοπικές γραμμές αστικών συγκοινωνιών και έχει παραπλεύρως του σχολεία, καταστήματα, γήπεδα, χώρους πρασίνου
  5. Αλκιβιάδου-8,5m με 9m.
  6. Τραπεζούντος-6m

Σε κάποια κομβικά σημεία που εξυπηρετούν τις περιοχές με έντονο ενδιαφέρον μπορούν να δημιουργηθούν τα Έξυπνα Κέντρα Ποδηλάτου: δηλαδή χώροι στους οποίους οι ποδηλάτες θα μπορούν να αφήσουν τα ποδήλατά τους, είτε δωρεάν, είτε με μικρό οικονομικό αντίτιμο, ώστε να είναι δυνατή η φύλαξη τους. Η δημιουργία αυτών των κέντρων θα εξυπηρετεί επίσης τον δανεισμό και την επισκευή ποδηλάτων. Αυτά τα κέντρα θα κατασκευαστούν σε συνδυασμό με κοντινό χώρο στάθμευσης για δυνατότητα μετεπιβίβασης.

Επίσης προτείνεται η εκπόνηση μελέτης για την ένωση του κεντρικού με το νότιο τμήμα του ποδηλατοδρόμου. (χάρτες10-11) .

- Πρόταση μελέτης κατασκευής πεζοδρομίων

Πρέπει να γίνει εξειδικευμένη μελέτη για την περίπτωση κατασκευής πεζοδρομίων, εντούτοις οι δικές μου προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

Στην βελτίωση του αστικού ιστού αλλά και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων θα συμβάλλει η ανάπτυξη συστήματος πεζοδρομίων ειδικά στις διαδρομές που κινούνται μαζικά πολλοί πεζοί: π.χ. στο κέντρο του δήμου (εμπορικά καταστήματα, διοικητικές υπηρεσίες) αλλά και στους δρόμους κοντά στον αρχαιολογικό χώρο και στην παραλία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα δρόμου για τον οποίο συνίσταται η κατασκευή πεζοδρομίων είναι η οδός Κανελλοπούλου στην οποία πρέπει να αναπτυχθεί ενιαίο σύστημα πεζοδρομίων.

5.2.2. Μέτρα Περιβαλλοντικής δράσης

Με την σταδιακή αποβιομηχάνιση της περιοχής, όπως έχει ήδη ξεκινήσει θα διευκολυνθεί ο έλεγχος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Με τον καινούριο βιολογικό καθαρισμό η κατάσταση του κόλπου της Ελευσίνας θα βελτιωθεί και θα αναβαθμιστεί το σύνολο των ακτών. Όμως αυτά σε μία περιοχή τόσο έντονα βιομηχανοποιημένη δεν επαρκούν. Τα χρόνια της έντονης βιομηχανικής δραστηριότητας αλλά και οι γειτονικές περιοχές που εξακολουθούν να έχουν μεγάλο αριθμό βιομηχανιών έχουν αφήσει ανεξίτηλα σημάδια στο περιβάλλον της περιοχής αυτής. Η επιβολή πολύ χαμηλών ποσοστών εκπεμπόμενων ρύπων και η επιβολή αυστηρών προστίμων σε περίπτωση παράβασης θα λειτουργήσουν αποτρεπτικά και θα υποχρεώσουν τις βιομηχανίες να συμμορφωθούν με αποτέλεσμα την εξέλιξη της περιοχής και την προστασία του περιβάλλοντος.

- Προστασία ακτών

Το μέτρο αυτό εστιάζει στη προστασία των ακτών γιατί η εκμετάλλευσή τους είναι λογικό να επιφέρει προβλήματα με κυριότερο αυτό της ρύπανσης. Πρωταρχικής σημασίας είναι

η διατήρηση της μορφής της ακτογραμμής χωρίς άλλες επιχώσεις⁶. Δεύτερος στόχος θα είναι η τουριστική αξιοποίησή τους. Προστασία πρέπει να υπάρξει και από την αυθαίρετη δόμηση. Επίσης θα πρέπει να απομακρυνθούν τα παλαιά και εγκαταλελειμμένα πλοία που εκτός από την αισθητική υποβάθμιση της παραλίας αποτελούν και εστίες ρύπανσης. Ο βιολογικός καθαρισμός θα συμβάλλει και αυτός στον καθαρισμό της θάλασσας. Ενώ ο συνεχής έλεγχος των επιπέδων ρύπανσης θα συμβάλλει στην περαιτέρω θέσπιση μέτρων για την ποιότητα της θάλασσας.

- Κατασκευή πάρκων- ανοιχτών χώρων- χώρων πρασίνου

Η δημιουργία ζωνών πρασίνου περιμετρικά της Νέας Εθνικής οδού θα δημιουργήσει ένα στοιχειώδες φυσικό εμπόδιο για την ηχορύπανση, για τα καυσαέρια και την σκόνη και θα βελτιώσει αισθητικά την περιοχή. Τα ίδια πλεονεκτήματα θα έχει και η ανάπτυξη ζωνών πρασίνου κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής αλλά και στην περιφέρεια του αεροδρομίου (κάτι που προβλέπεται εξ' άλλου και από το Γ.Π.Σ.). Έχει γίνει ήδη προσπάθεια για υποτυπώδη δενδροφύτευση αυτών των περιοχών αλλά απέτυχε λόγω της αδιαφορίας και της μικρής έκτασης στην οποία έγινε η δενδροφύτευση.

Η οδός Πλάτωνος προσφέρεται επίσης για τη δημιουργία ζώνης πρασίνου.

Οι ζώνες πρασίνου που προαναφέρθηκαν θα απορροφούν τον θόρυβο, την σκόνη και θα αποτελούν πνεύμονα και φίλτρο για τον αέρα της περιοχής. Οι ζώνες αυτές είναι ζωτικής σημασίας αφού έχουμε τονίσει τα προβλήματα και τη σημασία του περιβάλλοντος για το δήμο της Ελευσίνας. Στην περίπτωση της Νέας Εθνικής το πλάτος της ζώνης ορίζεται στα 5 μέτρα, ενώ στους δρόμους μέσα στον αστικό ιστό 1,5 με 2 μέτρα. Οι περιοχές φαίνονται και στο χάρτη 10κα 11.

5.2.3. Αναπτυξιακά μέτρα

Το νέο λιμάνι θα αποτελέσει πόλο έλξης ανθρώπων, εργασιών και οχημάτων. Είναι πολύ εύκολο η κατασκευή η λειτουργία αυτού του έργου να τείνει να υποβαθμίσει την περιοχή. Στην προσπάθεια όμως που γίνεται για ανάπλαση και εξυγίανση της Ελευσίνας θα πρέπει να μειωθούν οι επιπτώσεις που θα δέχεται το κέντρο της πόλης από το λιμάνι. Θα πρέπει να υπάρχει πολύ καλή οδική σύνδεση με τους μεγάλους άξονες, και εύκολη πρόσβαση στο διαμετακομιστικό κέντρο εμπορίου (Γ.Π.Σ. 2005).

- Πρόταση μελέτης μετατροπή παλαιάς σιδηροδρομικής γραμμής

Πρέπει να γίνει εξειδικευμένη μελέτη για την περίπτωση μετατροπής της παλαιάς σιδηροδρομικής γραμμής, εντούτοις οι δικές μου προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

Η κατασκευή των σιδηροδρομικών γραμμών σε ανάχωμα στο μεγαλύτερο μέρος της πόλης έχει ως αποτέλεσμα τη διάσπαση του αστικού ιστού. Επίσης οι πρόχειρες και συχνά όχι χρήσιμες διαβάσεις προκαλούν την υποβάθμιση της πόλης. Η ένταξη των γραμμών στον πολεοδομικό ιστό θα γίνει με την προσαρμογή τους στο επίπεδο των δρόμων, με την δημιουργία πιο χρήσιμων και κυκλοφορικά και αισθητικά άρτιων διαβάσεων, αλλά και με την επαναχρησιμοποίηση των γραμμών για μεταφορές εμπορευμάτων (πιθανώς από το νέο εμπορικό λιμάνι). Για την επαναλειτουργία των γραμμών συνίσταται η διεξαγωγή μελέτης για τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση

---

⁶ π.χ. επιχώσεις Χαλυβουργικής

τους. Έτσι ώστε να καταστούν χρηστικές και για επιβάτες αλλά και για τη μεταφορά εμπορευμάτων από το νέο εμπορικό λιμάνι.

- Πρόταση μελέτης εξυπηρέτησης διαμετακομιστικού κέντρου

Πρέπει να γίνει εξειδικευμένη μελέτη για την περίπτωση εξυπηρέτησης του διαμετακομιστικού κέντρου, εντούτοις οι δικές μου προτάσεις είναι οι ακόλουθες: Το σχεδιαζόμενο διαμετακομιστικό κέντρο στο Θριάσιο Πεδίο, συνολικού προϋπολογισμού 150 εκατ. ευρώ, αναμένεται να αποτελέσει κομβικό σημείο για τον ευρύτερο κλάδο των συνδυασμένων διαμεταφορών και να καταστεί οδηγός για ευρύτερη ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της αγοράς. Ο παρών σχεδιασμός του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών τοποθετεί την ολοκλήρωση του σταδίου της αξιολόγησης των προσφορών το φθινόπωρο του 2008, ενώ η περάτωση του έργου υπολογίζεται μέχρι τα τέλη του 2009. Το κέντρο θα υποστηρίξει οδικό, σιδηροδρομικό και θαλάσσιο δίκτυο, συγκεντρώνοντας έτσι όλες τις εμπορευματικές δραστηριότητες σε μία γεωγραφική περιοχή και θα αποσυμφορίσει κορεσμένες περιοχές του λεκανοπεδίου. Για τη διευκόλυνση και καλή λειτουργία αυτού προτείνεται μία ειδική μελέτη για: τον συντονισμό των συστήματα χερσαίων και θαλάσσιων συγκοινωνιών και των συστημάτων μεταφορών αγαθών. Στην περίπτωση ομαδικής μετακίνησης εργατών προς μία κατεύθυνση καλό θα ήταν να προγραμματίζεται είτε από το δήμο είτε από κάθε επιχείρηση μεμονωμένα η ομαδική μεταφορά τους ώστε να αποφευχθεί η χρήση αυτοκινήτου.

Αυτό μας οδηγεί στο επόμενο μέτρο

- Πρόταση μελέτης ενίσχυση τοπικών συγκοινωνιών

Χρήσιμη θα είναι η ενίσχυση των αστικών συγκοινωνιών με τη δημιουργία συστήματος τοπικών λεωφορείων που να εξυπηρετεί κυρίως την πόλη πιθανών με κυκλικές γραμμές. Αλλά και με τη δημιουργία συστήματος διατοπικών συγκοινωνιών για το Θριάσιο.

- Πρόταση μελέτης ανάπλασης και αξιοποίησης των ακτών

Το μέτρο αναφέρεται στην αναβάθμιση των ακτών, στον καθαρισμό από φύκια και σκουπίδια, στην αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου στη δημιουργία τρόπων πρόσβασης και εν γένει στην ανάδειξη τους. Ευτυχώς στην παραλιακή ζώνη υπάρχει αρκετός χώρος και για την εγκατάσταση υποδομών και για το άνοιγμα του μετώπου της πόλης προς την θάλασσα.

Οι ήδη υπάρχουσες εγκαταστάσεις για φιλοξενία σκαφών μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης περισσότερων επισκεπτών. Ευτυχώς στην περιοχή υπάρχουν αρκετοί ελεύθεροι χώροι για την κατασκευή των απαραίτητων υποδομών. Παράδειγμα μαρίνας που αναβαθμίστηκε και έγινε πόλος έλξης χωρίς να επιβαρύνει το περιβάλλον η Μαρίνα Παλαιού Φαλήρου. Η αναβάθμιση της παραλίας θα την καταστήσει προορισμό βόλτας και περιπάτου όχι μόνο για τους κατοίκους γειτονικών περιοχών αλλά και άλλων περιοχών μετά από κατάλληλη διαφήμιση.

Μία λύση που θα έχει οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά οφέλη είναι να γίνει πολύ-χώρος αναψυχής σε ένα από τα παραλιακά μεγάλα γήπεδα ώστε να αποτελέσει πόλο

έλξης επισκεπτών αλλά και να αναβαθμίσει αισθητικά και να εξυγιάνει την περιοχή. Η περιοχή αυτή υπολείπεται σε χώρους διασκέδασης και αφού αποτελεί το κέντρο του Θριασίου θα πρέπει να φιλοξενεί και τέτοιες εγκαταστάσεις για την πολύπλευρη ανάπτυξη της αλλά και την αυτονομία της σε όλους τους τομείς. Στην ελκυστικότητα αυτού του εγχειρήματος θα βοηθήσει η προσωρινή και σημειακή αλλαγή συντελεστή δόμησης καθώς και κίνητρα που θα δοθούν από τον δήμο. Η λύση αυτή θα αναβαθμίσει την περιοχή και θα αποτελεί όφελος για το δήμο και για τον ιδιοκτήτη. Τέτοιος χώρος μπορεί να είναι το διατηρητέο τμήμα του εργοστασίου "ΙΡΙΣ". (χάρτης 11).

Η δημιουργία ενός τέτοιου χώρου θα έχει τα εξής πλεονεκτήματα:

1. προστασία του περιβάλλοντος
2. είσοδος νέων επενδυτών στην περιοχή άρα τόνωση της οικονομίας
3. άφιξη επισκεπτών
4. θέσεις εργασίας

5.2.4. Κοινωνικά μέτρα

- Δημιουργία πάρκων

Η ρυπασμένη ατμόσφαιρα του Θριασίου και ιδιαίτερα της Ελευσίνας, καθώς και η συνεχιζόμενη λειτουργία των βιομηχανιών και τα καυσαέρια από τα φορτηγά κάνουν την ανάγκη επιτακτική για δημιουργία χώρων πρασίνου σε διάφορα σημεία της πόλης. Η κατασκευή των πάρκων θα συμβάλλει στην περιβαλλοντική βελτίωση αλλά και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Περιοχές που προτείνονται για πάρκα φαίνονται στους χάρτες 10 και 11

- Πρόταση Μελέτης προστασίας και ανάδειξης αξιόλογων στοιχείων αρχιτεκτονικής κληρονομιάς

Πρέπει να γίνει εξειδικευμένη μελέτη για την περίπτωση ανάδειξης αξιόλογων στοιχείων αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, εντούτοις οι δικές μου προτάσεις είναι οι ακόλουθες: Τα μέτρα που προτείνονται αφορούν τα έργα αποκατάστασης και ανάδειξης αξιόλογων αρχιτεκτονικών μνημείων του Νομού με ιστορική και αισθητική σημασία. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται η υλοποίηση έργων αποκατάστασης και ανάδειξης των αρχιτεκτονικών αυτών μνημείων καθώς και ανάπλασης του περιβάλλοντος χώρου. Στην Ελευσίνα βρίσκονται περίπου 17 διατηρητέα κτίρια. Μερικά από τα παλαιά εργοστάσια της Ελευσίνας αξίζει να διατηρηθούν τουλάχιστον κατά ένα τμήμα τους. Αντιπροσωπεύουν την πρώιμη βιομηχανική ιστορία της χώρας μας και φέρουν ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά στοιχεία. Επειδή δεν είναι δυνατόν να διατηρηθεί το σύνολο των κτιρίων θα πρέπει κάποια από αυτά να χρησιμοποιηθούν για να στεγάσουν χρήσεις οι οποίες μας βοηθούν στον απώτερο σκοπό μας. Δηλαδή να θέσουμε κάποιες βασικές υποδομές στις οποίες έχει έλλειψη η Ελευσίνα ώστε να βελτιωθεί η ζωή μέσα σε αυτήν. Έτσι μπορεί να διατηρηθεί ένα τμήμα ή να αναπαλαιωθεί και να χρησιμεύσει σαν χώρος πολιτισμού ενώ το υπόλοιπο θα προσελκύσει επενδυτές με την αλλαγή του συντελεστή δόμησης τοπικά.

- Δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων

Η δημιουργία γηπέδων συνιστάται αφού θα είναι χώρος απασχόλησης των παιδιών , των νέων αλλά και των μεγαλύτερων σε ηλικία. Θα δώσει ζωή και θα βελτιώσει το

βιοτικό επίπεδο των κατοίκων. Υπάρχουν ήδη γήπεδα ποδοσφαίρου και μπάσκετ που όμως είναι ανεπαρκή. Θα μπορούσαν όμως να γίνουν και γήπεδα για άλλα εξίσου δημοφιλή σπορ όπως το τένις, το βόλεϊ ή αίθουσες για πινγκ-πονγκ. Τα έξοδα κατασκευής ή και συντήρησης, ένα μέρος τους τουλάχιστον θα μπορούσε να προέρχεται από ένα μικρό αντίτιμο των μεγαλύτερων σε ηλικία για χρήση των εγκαταστάσεων. Πρόσφατα έχουν γίνει πολύ δημοφιλή λόγω των συγκινήσεων που προσφέρουν τα επικίνδυνα αθλήματα, γνωστά ως extreme sports. Μερικά από αυτά όπως το skateboard, τα roller skates, και το ποδήλατο έχουν πολλούς οπαδούς και στην χώρα μας. Ένας διαφορετικός τρόπος προσέλκυσης κόσμου στην παραλία. Αυτό θα λειτουργήσει και σαν διαφήμιση της περιοχής αφού η κατασκευή τέτοιου έργου είναι πρωτότυπη για τα ελληνικά δεδομένα (χάρτης 11).

Πρέπει να υπάρξει συντήρηση όμως των ήδη υφισταμένων εγκαταστάσεων. Πιθανόν από οργανωμένο δημοτικό φορέα που να ασχολείται με τον αθλητισμό και τις εγκαταστάσεις του.

- Πρόταση μελέτης διαχείρισης- εξυγίανσης κενών χώρων-απομάκρυνση των παλαιών αυτοκινήτων

Σε πολλά αχρησιμοποίητα γήπεδα βρίσκονται εγκαταλελειμμένα αυτοκίνητα, παλαιά έπιπλα καθώς και οικοδομικά υλικά. Πρέπει αυτά να απομακρυνθούν ώστε οι εκτάσεις αυτές να χρησιμοποιηθούν και να μην αποτελούν παράγοντα αισθητικής υποβάθμισης αλλά κυρίως κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα παλαιά αυτοκίνητα χαρακτηρίζονται πλέον ως «επικίνδυνα απόβλητα» και απαιτείται ειδικά αδειοδότηση για την εναπόθεση τους και την δημιουργία τέτοιων χώρων.

6.

Βιβλιογραφία:

1. Βλαστός Θ., Μπακογιάννης Ε., «Διερεύνηση της Μεθοδολογίας Έφαρμογής Συνδυασμένων Πολεοδομικών και Κυκλοφοριακών Μελετών»
2. Δήμος Ελευσίνας, «Βιομηχανικές Αναμνήσεις»
3. Πολύζος Ι., Μαντουβάλου Μ., Μπελαβίλας Ν., Τροβά Β., «Πολεοδομική Αναβάθμιση Ελευσίνας»
4. Σταματιάδης Δ., «Πολεοδομική Οργάνωση Θριασίου Πεδίου», 1989
- 5.

Πηγές από το διαδίκτυο

6. www.elefsina.gr
7. www.statistics.gr
8. www.nada.gr
9. www.minenv.gr
10. www.oasa.gr
11. www.kathimerini.gr
- 12.

7.

Παράρτημα :

Φωτογραφικό Υλικό:

Εικόνα 26: Πλατεία Αγίου Κωσταντίνου

Εικόνα 27: Λιμάνι

Εικόνα 28: Κρόνος

Εικόνα 29: Καμινάδες Τιφάνα

Εικόνα 30: Καμινάδες Τιφάνα, άποψη από παραλία

Εικόνα 31: Κρόνος, τα κτίρια που διατηρούνται

Εικόνα 32: Κρόνος, τα κτίρια που διατηρούνται

Εικόνα 33: Εγκαταστάσεις φορτοεκφόρτωσης εμπορευμάτων στο λιμάνι

Εικόνα 34, Εικόνα 35: Εγκαταλελειμμένα πλοία

Εικόνα 36, Εικόνα 37: Έργα αξιοποίησης στις παλαιές βιομηχανίες

Πίνακας 12

	ΑΝΩΤΑΤΟΣ Σ.Δ.			ΜΕΓΙΣΤΗ ΚΑΛΥΨΗ	ΑΝΩΤΑΤΟ ΥΨΟΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΑΡΤΙΟΤΗΤΑ	
	τμ.οικ.>250μ2	250μ2<τμ.οικ.> 600μ2	600μ2<τμ.οικ.			ΠΡΟΣΩΠΟ	ΕΜΒΑΔΟΝ
ΤΟΜΕΑΣ 1	0.7	0.7	0.7	0.7	4μ		
ΤΟΜΕΑΣ 2	1.4	1.4	1.4	0.7	8μ		
ΤΟΜΕΑΣ 3	2.1	1.8	1.6	0.7	11μ	15μ	400μ2
ΤΟΜΕΑΣ 4	2.1	1.8	1.6	0.7	11μ-14.5μ	15μ	400μ2
		τμ.οικ>500μ2	500μ2<τμ.οικ.				
ΤΟΜΕΑΣ 5		1.2	1	0.4	11μ-14.5μ	20μ	500μ2
ΤΟΜΕΑΣ 6	0.8	0.8	0.8	0.4	9.5μ		

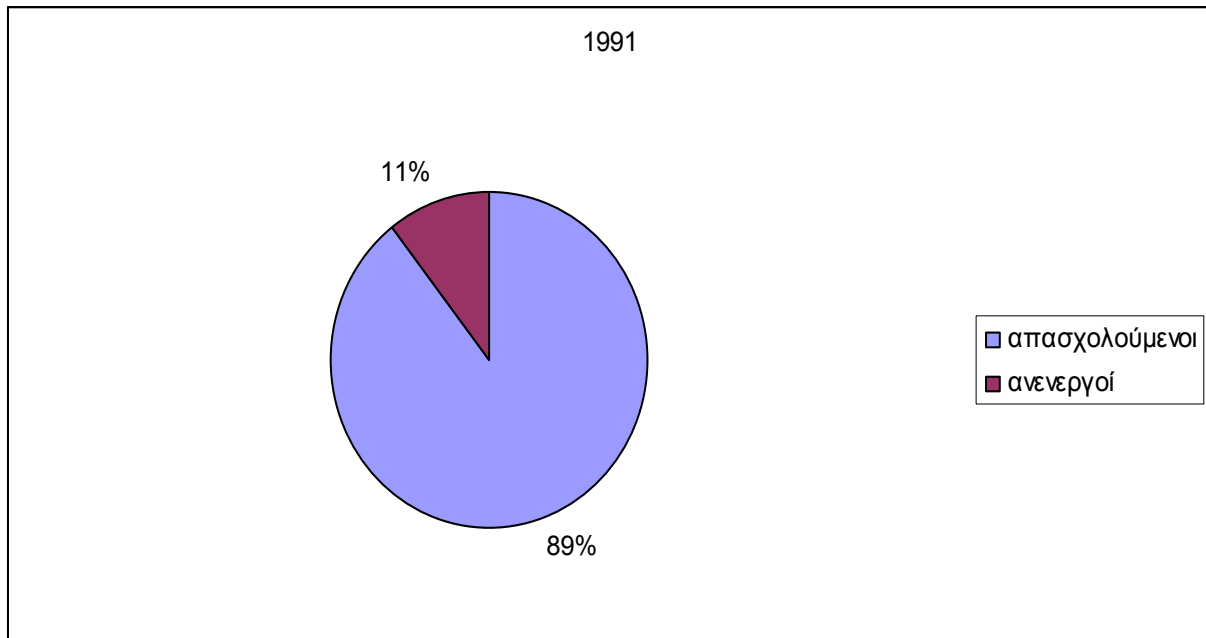
Δημογραφικά

1971		ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΕΓΑΡΙΔΩΝ	Δ.ΕΛΕΥΣΙΝΩΝ
	0 έως 4	6492	1764
	5 έως 9	5564	1464
	10 έως 14	5364	1480
	15 έως 19	5648	1612
	20 έως 24	6676	1884
	25 έως 29	4200	1212
	30 έως 34	4900	1456
	35 έως 39	4888	1544
	40 έως 44	4768	1376
	45 έως 49	3972	1116
	50 έως 54	3052	792
	55 έως 59	2936	784
	60 έως 64	2664	624
	65 έως 69	2384	524
	70 έως 74	1620	436
	75 έως 79	980	268
	80 έως 84	496	128
	85 και ανω	308	76
	ΣΥΝΟΛΟ	66912	18540

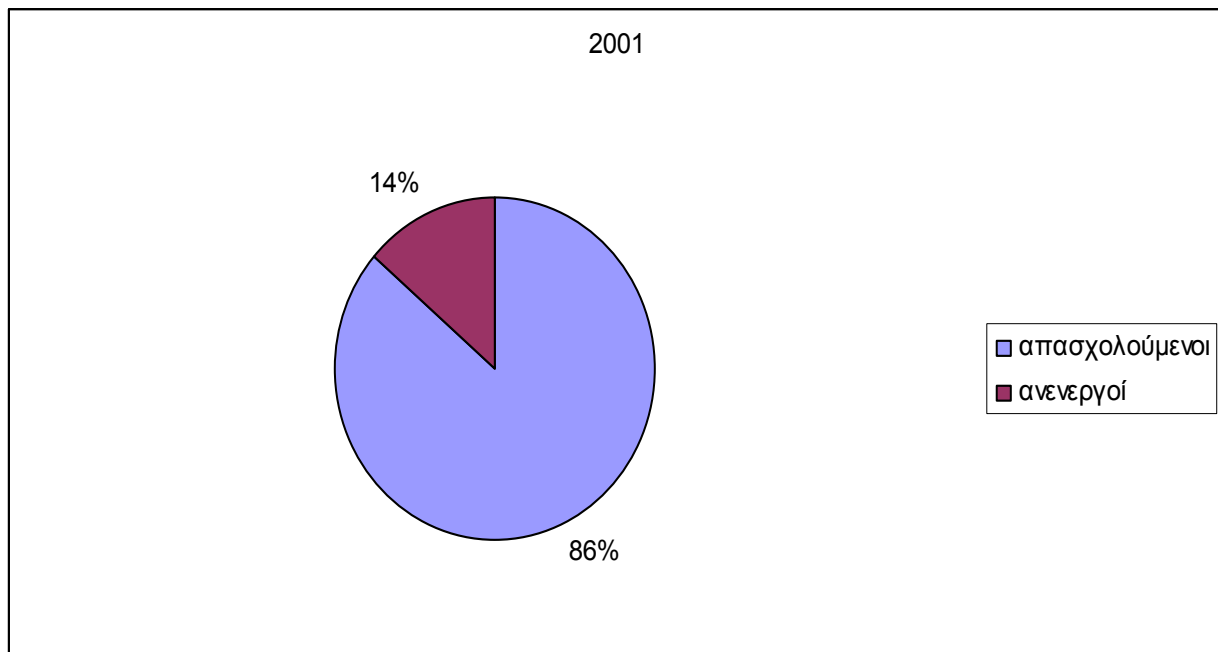
Πίνακας 13

1981		ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΕΓΑΡΙΔΩΝ	ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ
	0 έως 4	6393	1921
	5 έως 9	6355	1492
	10 έως 14	6532	1575
	15 έως 19	6335	1926
	20 έως 24	6316	1996
	25 έως 29	5236	1652
	30 έως 34	4563	1198
	35 έως 39	4136	998
	40 έως 44	4891	1439
	45 έως 49	4815	1496
	50 έως 54	4724	1255
	55 έως 59	3495	845
	60 έως 64	2835	612
	65 έως 69	2539	645
	70 έως 74	2162	542
	75 έως 79	1443	293
	80 έως 84	689	221
	85 και ανω	282	90
	δεν δηλωσαν	7	1
	ΣΥΝΟΛΟ	73748	20197

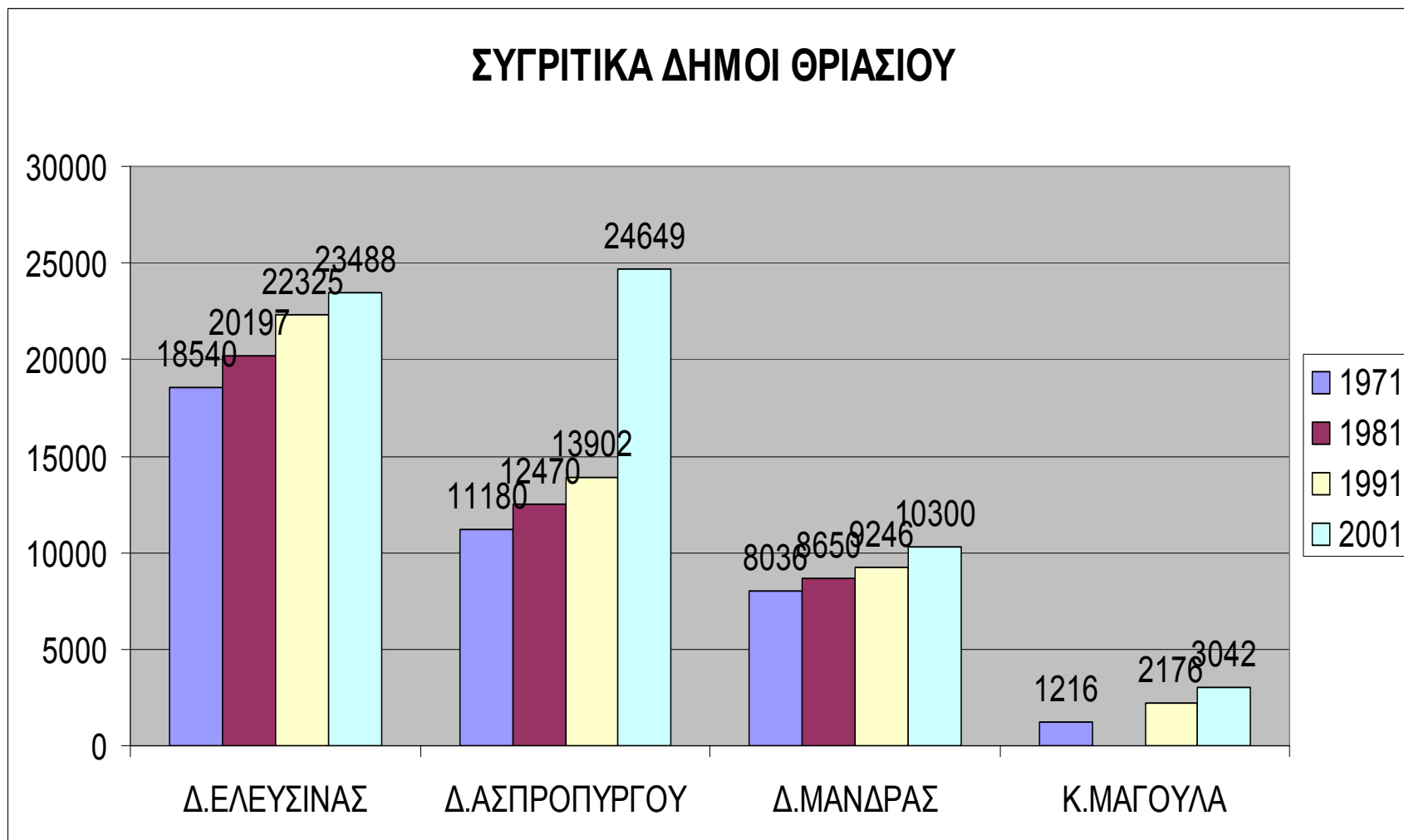
Πίνακας 14

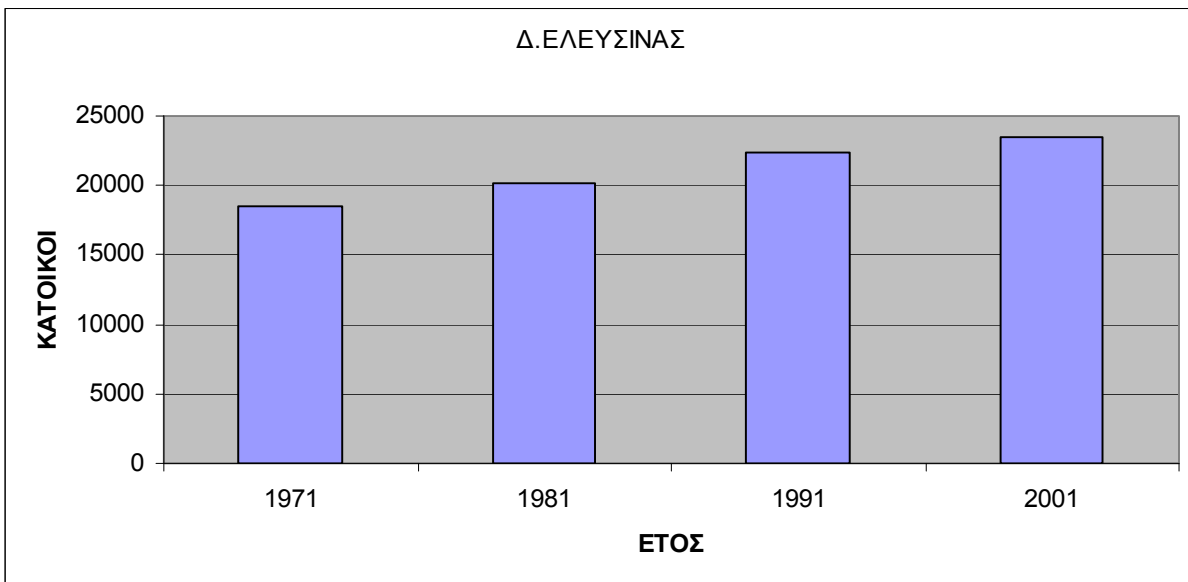
Διάγραμμα 22

Διάγραμμα 23

Διάγραμμα 24

Διάγραμμα 25

Διάγραμμα 26

Διατηρητέα κτίρια Δήμου Ελευσίνας:

1. Δ/ση: ΔΡΑΓΟΥΜΗ 4
2. Δ/ση: ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 10
3. Δ/ση: ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 8
4. Δ/ση: ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ
Θέση: ΕΛΕΥΣΙΝΑ - ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΥΛΗ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ
Επωνυμία: ΠΑΓΟΠΟΙΕΙΟΝ ΑΣΤΗΡ
5. Δ/ση: ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
Επωνυμία: ΛΙΜΕΝΑΡΧΕΙΟ
6. Δ/ση: ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ & ΩΚΕΑΝΙΔΩΝ
Επωνυμία: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ
7. Δ/ση: ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ & ΩΚΕΑΝΙΔΩΝ
Επωνυμία: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ
8. Δ/ση: ΚΟΝΤΥΛΗ & ΚΙΜΩΝΟΣ 19
9. Δ/ση: ΚΤΙΡΙΟ ΕΝΤΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ
10. Δ/ση: ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ 29
11. Δ/ση: ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ 47
12. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ & ΔΡΑΓΟΥΜΗ
13. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ & ΧΑΡΙΛΑΟΥ 22
14. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ 11
15. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ 13
16. Δ/ση: ΠΑΓΚΑΛΟΥ 19
17. Δ/ση: ΠΛΟΥΤΩΝΟΣ 13